

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

КОНСОЛІДОВАНІ ДОГОВОРИ

ДОГОВІР ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ЗМІСТ

Преамбула	15
Розділ I	
Загальні положення	18
Розділ II	
Положення про внесення змін до договору про заснування Європейського економічного співтовариства з метою заснування Європейського Співтовариства	21
Розділ III	
Положення про внесення змін до Договору про заснування Європейського співтовариства з вугілля та сталі	22
Розділ IV	
Положення про внесення змін до Договору про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії.....	22
Розділ V	
Положення про спільну зовнішню політику і політику безпеки	22
Розділ VI	
Положення про співробітництво у сфері охорони порядку та правосуддя у кримінальних справах	32
Розділ VII (колишній Розділ VIa)	
Положення про тіснішу співпрацю	40
Розділ VIII (колишній Розділ VII)	
Заключні положення	41
Положення, що вносять зміни до Договору про заснування Європейського Співтовариства	35

ДОГОВІР
ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СПІВТОВАРИСТВА

Преамбула	49
Частина перша	
ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ.....	51
Частина друга	
ГРОМАДЯНСТВО СОЮЗУ	58
Частина третя	
ПОЛІТИКА СПІВТОВАРИСТВА	61
Розділ I	
Вільний рух товарів.....	61
Глава 1. Митний союз.....	62
Глава 2. Заборона кількісних обмежень між державами-членами.....	63
Розділ II	
Сільське господарство	64
Розділ III	
Вільне пересування осіб, послуг та капіталу	68
Глава I. Працівники	68
Глава 2. Право на заснування та економічну діяльність	70
Глава 3. Послуги.....	73
Глава 4. Капітал і платежі	75
Розділ IV (колишній розділ IIIa)	
Візи, притулок, імміграція та інші питання, пов'язані з вільним пересуванням осіб.....	77
Розділ V (колишній Розділ IV)	
Транспорт.....	82
Розділ VI (колишній Розділ V)	
Спільні положення щодо конкуренції, оподаткування та зближення законодавства.....	86
Глава 1. Правила конкуренції	86
Секція 1. Положення, що застосовуються до підприємств	86
Секція 2	
Державна допомога.....	89
Глава 2. Положення про оподаткування	92
Глава 3. Зближення законів	93
Розділ VII (колишній Розділ VI)	
Економічна і валютна політика.....	96
Глава 1. Економічна політика	96
Глава 2. Валютна політика	102
Глава 3. Інституційні положення.....	106
Глава 4. Перехідні положення	109
Розділ VIII (колишній Розділ VIa)	
Зайнятість.....	108
Розділ IX (колишній Розділ VII)	
Спільна торговельна політика.....	121
Розділ X (колишній Розділ VIIa)	
Митне співробітництво	123

Розділ XI (колишній Розділ VIII)	
Соціальна політика, освіта, професійна підготовка та молодь	123
Глава 1. Соціальні Положення	123
Глава 2. Європейський соціальний фонд	129
Глава 3. Освіта, професійна підготовка і молодь	130
Розділ XII (колишній Розділ IX)	
Культура	131
Розділ XIII (колишній Розділ X)	
Охорона здоров'я	132
Розділ XIV (колишній Розділ XI)	
Захист споживача	134
Розділ XV (колишній РОЗДІЛ XII)	
Транс'європейські мережі	135
Розділ XVI (колишній РОЗДІЛ XIII)	
Промисловість	136
Розділ XVII (колишній РОЗДІЛ XIV)	
Економічне та соціальне згуртування	137
Розділ XVIII (колишній РОЗДІЛ XV)	
Дослідження і технологічний розвиток.....	139
Розділ XIX (колишній РОЗДІЛ XVI)	
Навколишнє середовище	143
Розділ XX (колишній РОЗДІЛ XVII)	
Співробітництво заради сприяння співпраці	146
Частина четверта	
АСОЦІАЦІЯ ІЗ ЗАМОРСЬКИМИ КРАЇНАМИ І ТЕРИТОРІЯМИ.....	148
Частина п'ята	
ІНСТИТУТИ СПІВТОВАРИСТВА	151
Розділ I	
Положення стосовно інститутів	151
Глава 1. Інститути	151
Секція 1. Європейський Парламент	151
Секція 2. Рада	156
Секція 3. Комісія	159
Секція 4. Суд.....	163
Секція 5. Рахункова палата.....	171
Глава 2. Положення, спільні для кількох інститутів	174
Глава 3. Економічний і соціальний комітет.....	179
Глава 4. Комітет регіонів.....	182
Глава 5. Європейський інвестиційний банк.....	184
Розділ II	
Фінансові положення	185
Частина шоста	
ЗАГАЛЬНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	194
ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	206

Примітка: Посилання на статті Договору, назви та секції містяться у протоколах, що адаптовані згідно з таблицями еквівалентності, які винесені у додатку до Амстердамського Договору.

Протоколи додані до Договору про Європейський Союз та до Договору про заснування Європейського Співтовариства:

- Протокол (№ 2), який включає Шенгенські аспекти до правової системи Європейського Союзу (1997)
- Протокол (№ 3) про застосування певних аспектів статті 14 Договору про заснування Європейського Співтовариства щодо Об'єднаного Королівства та Ірландії (1997)
- Протокол (№ 4) про позицію Об'єднаного Королівства Великобританії та Ірландії (1997);
- Протокол (№ 5) про позицію Данії (1997).

Протоколи, додані до Договору про Європейський Союз та до Договорів про заснування Європейського Співтовариства, Європейського співтовариства з вугілля та сталі, Європейського співтовариства з атомної енергії:

- Протокол (№ 6), доданий до Договору про Європейський Союз та Договорів про заснування Європейських Співтовариств (1992);
- Протокол (№ 7) про інститути з огляду на розширення Європейського Союзу (1997);
- Протокол (№ 8) про місцеперебування інститутів, установ та департаментів Європейських Співтовариств та Європолу (1997);
- Протокол (№ 9) про роль національних парламентів у Європейському Союзі (1997).

Протоколи, додані до Договорів про заснування Європейського Співтовариства:

- Протокол (№ 10) про Статут Європейського інвестиційного банку (1957);
- Протокол (№ 11) про Статут Суду Європейського Співтовариства (1957);
- Протокол (№ 12) про Італію (1957);
- Протокол (№ 13) про товари, що вироблені та надходять з певних країн і користуються спеціальним режимом, якщо вони імпортуються до держави-члена (1957);
- Протокол (№ 14) щодо імпорту в Європейське Співтовариство нафтопродуктів очищених у Нідерландській частині Антильських островів (1962);
- Протокол (№ 15) про спеціальні заходи щодо Гренландії (1985);
- Протокол (№ 16) про придбання власності у Данії (1992);
- Протокол (№ 17) щодо Статті 141 Договору про заснування Європейського Співтовариства (1992);
- Протокол (№ 18) про Статут Європейської системи центральних банків та Європейський центральний банк (1992);
- Протокол (№ 19) про Статут Європейського валютного інституту (1992)
- Протокол (№ 20) про надмірну дефіцитну процедуру (1992);
- Протокол (№ 21) про зведені критерії, згадані у Статті 121 Договору про заснування Європейського Співтовариства (1992);
- Протокол (№ 22) про Данію (1992);
- Протокол (№ 23) про Португалію (1992);
- Протокол (№ 24) про перехід до третьої стадії економічного та валютного союзу (1992);
- Протокол (№ 25) про певні положення щодо Об'єднаного Королівства Великобританії та Північної Ірландії (1992);
- Протокол (№ 26) про певні положення щодо Данії (1992);
- Протокол (№ 27) про Францію (1992);
- Протокол (№ 28) про економічне та соціальне зближення (1992);
- Протокол (№ 29) про притулок для громадян держав-членів Європейського Союзу (1997);
- Протокол (№ 30) про застосування принципів субсидіарності та пропорційності (1997);
- Протокол (№ 31) про зовнішні відносини держав-членів щодо перетинання зовнішніх кордонів (1997);
- Протокол (№ 32) про систему громадського радіомовлення держав-членів (1997);
- Протокол (№ 33) про захист тварин (1997);

Протокол доданий до Договорів про заснування Європейського Співтовариства, Договорів про заснування Європейського Співтовариства з вугілля та сталі та Європейського Співтовариства з атомної енергії:

– Протокол (№ 34) про привілеї та імунітети Європейських Співтовариств (1965).

ДОГОВІР ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ДАНІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА, ПРЕЗИДЕНТ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ ІСПАНІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ПРЕЗИДЕНТ ІРЛАНДІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО КОРОЛІВСЬКА ВИСОКІСТЬ ВЕЛИКИЙ ГЕРЦОГ ЛЮКСЕМБУРЗЬКИЙ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА НІДЕРЛАНДІВ, ПРЕЗИДЕНТ ПОРТУГАЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ОБ'ЄДНАНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ І ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ,

СПОВНЕНІ РІШУЧОСТІ дати відлік новій стадії у процесі європейської інтеграції, започаткованому заснуванням Європейського Співтовариства,

ПАМ'ЯТАЮЧИ про історичну важливість припинення роз'єднання європейського континенту та потребу створення міцної основи для будівництва майбутньої Європи,

ПІДТВЕРДЖУЮЧИ свою вірність принципам свободи, демократії та поваги людських прав, а також фундаментальних свобод та верховенства права,

ПІДТВЕРДЖУЮЧИ свою вірність основоположним соціальним правам, які визначені Європейською Соціальною Хартією, підписаною в Турині 18 жовтня 1961 року, та Хартією Співтовариства про основоположні соціальні права робітників 1989 року,

ПРАГНУЧИ поглибити солідарність між своїми народами, поважаючи при цьому їх історію, культуру і традиції,

ПРАГНУЧИ посилити демократичне та ефективне функціонування інституцій з метою надання їм можливостей краще виконувати покладені на них завдання в межах єдиних інституційних рамок,

СПОВНЕНІ РІШУЧОСТІ досягти зміцнення і злиття своїх економік та утворити економічний і валютний союз, у тому числі, відповідно до положень цього Договору, єдину і стабільну валюту,

СПОВНЕНІ РІШУЧОСТІ сприяти економічному і соціальному прогресу своїх народів, керуючись принципом рівномірного розвитку в межах функціонування внутрішнього ринку і посиленої взаємодії та захисту навколишнього середовища, а також здійснювати політику, яка б забезпечувала поступ в економічній інтеграції паралельним прогресом в інших сферах,

ПРАГНУЧИ встановити громадянство, спільне для громадян їхніх країн,

ПРАГНУЧИ здійснювати спільну зовнішню політику та політику з питань безпеки, в тому числі й поступове створення рамок для здійснення спільної оборонної політики, яка могла б сприяти спільній обороні відповідно до положень статті 17, тим самим посилюючи європейську

ідентичність та незалежність з метою підтримки миру, безпеки і прогресу в Європі та в цілому світі,

ПРАГНУЧИ полегшити свободу пересування осіб з одночасним гарантуванням безпеки своїм народам шляхом створення зони свободи, безпеки і справедливості відповідно до положень цього Договору,

ПРАГНУЧИ продовжувати процес створення ще міцнішого союзу між народами Європи, в рамках якого рішення прийматимуться при максимальній участі громадян згідно з принципами субсидіарності,

з ОГЛЯДУ на подальші кроки, здійснювані з метою посилення європейської інтеграції,

ВИРІШИЛИ заснувати Європейський Союз, і для цього призначили своїх повноважних представників:

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ
Марк ЕЙСКЕНС, Міністр закордонних справ,
Філіп МЕЙШТАДТ, Міністр фінансів;

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ДАНІЇ
Уффе ЕЛЛСМАН-ЕНСЕН, Міністр закордонних справ,
Андерс ФОГ РАСМУССЕН, Міністр економіки;

ПРЕЗИДЕНТ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА
Ганс-Дітріх ГЕНШЕР, Федеральний міністр закордонних справ,
Теодор ВАЙГЕЛЬ, Федеральний міністр фінансів;

ПРЕЗИДЕНТ ГРЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
Антоніос САМАРАС, Міністр закордонних справ,
Еффіміос ХРИСТОДУЛУ, Міністр економіки;

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ ІСПАНІЇ
Франсіско ФЕРНАНДЕС ОРДОНЬ'ЕС, Міністр закордонних справ,
Карлос СОЛЬЧАГА КАТАЛАНА, Міністр економіки та фінансів;

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
Ролан ДЮМА, Міністр закордонних справ,
П'єр БЕРЕГОВУА, Міністр економіки, фінансів та бюджету;

ПРЕЗИДЕНТ ІРЛАНДІЇ
Джерард КОЛЛІНЗ, Міністр закордонних справ,
Берті АХЕРН, Міністр фінансів;

ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
Джанні де МІКЕЛІС, Міністр закордонних справ,
Гвідо КАРЛІ, Міністр фінансів;

ЙОГО КОРОЛІВСЬКА ВИСОКІСТЬ ВЕЛИКИЙ ГЕРЦОГ ЛЮКСЕМБУРЗЬКИЙ
Жак Ф. ПООС, заступник Прем'єр-Міністра, Міністр закордонних справ,
Жан-Клод ЖЮНКЕР, Міністр фінансів;

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА НІДЕРЛАНДІВ
Ханс ван ден БРУК, Міністр закордонних справ,
Уїлльям КОК, Міністр фінансів;

ПРЕЗИДЕНТ ПОРТУГАЛЬСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
Жоао де ДЕУС ПІНЕЙРО, Міністр закордонних справ,
Жоржі БРАГА де МАСЕДО, Міністр фінансів;

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА ОБ'ЄДНАНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ І ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ
Високоповажний Дуглас ХЕРД, Міністр закордонних справ та у справах Співдружності,
Вельмиповажний Френсіс МОД, Міністр фінансів;

ЯКІ, обмінявшись вірчими грамотами, що підтверджують їх повноваження, і переконавшись у їх належній формі, домовились про таке:

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1 (колишня стаття А)

На підставі даного Договору Високі Договірні Сторони засновують ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ (надалі просто «Союз»).

Даний Договір свідчить про початок нового етапу в процесі створення ще більш тісного Союзу народів Європи, чий рішення прийматимуться якомога відкритіше і будуть доходити до кожного громадянина.

Союз засновується на базі Європейського Співтовариства, доповненого сферами політики і формами співробітництва згідно з даним Договором. Його завдання полягає в налагодженні – за допомогою послідовних та узгоджених методів – відносин між державами-членами та їх народами.

Стаття 2 (колишня стаття В)

Союз має на меті:

– сприяти соціально-економічному прогресу, високому рівню зайнятості, досягненню збалансованого і рівномірного розвитку шляхом створення простору без внутрішніх кордонів через посилення економічних та соціальних зв'язків, створення економічного та валютного союзу, що передбачає введення єдиної валюти відповідно до положень даного Договору;

– утверджувати свою ідентичність на міжнародній арені, зокрема шляхом здійснення спільної зовнішньої політики та політики безпеки, не виключаючи можливості оформлення в майбутньому спільної оборонної політики, яка може сприяти створенню спільної оборони згідно з умовами статті 17;

– посилити захист прав та інтересів народів, що входять до держав-членів, шляхом запровадження громадянства Союзу;

– повною мірою розвивати й утверджувати роль Союзу у сфері свободи, безпеки та справедливості, в якому забезпечується свобода пересування людей поряд з відповідними заходами по контролю за зовнішнім кордоном, наданням притулку, імміграцією, а також по запобіганню та боротьбі зі злочинністю;

– повною мірою забезпечити дотримання «*acquis communautaire*» і спиратись на нього для визначення, в якій мірі політика та форми співробітництва, запроваджені даним Договором, потребують перегляду з метою забезпечення ефективності механізмів та інститутів Співтовариства.

Цілі Союзу, як передбачено даним Договором, мають здійснюватись у чіткій відповідності встановленим умовам і графіку, а також при дотриманні принципу субсидіарності, визначеного у статті 5 Договору, де йдеться про заснування Європейського Співтовариства.

Стаття 3 (колишня стаття С)

Союз діє як єдина інституційна структура, що має забезпечувати узгодженість та безперервність діяльності, здійснюваної з метою досягнення його цілей, при дотриманні відповідного рівня інтеграції у Співтоваристві.

Союз має забезпечувати послідовність своєї зовнішньо-політичної діяльності в загальному контексті міжнародних відносин, питань безпеки, економіки та політики. Рада та Комісія несуть

відповідальність за підтримання такої узгодженості. Вони забезпечують реалізацію цієї політики відповідно до своїх повноважень.

Стаття 4 (колишня стаття D)

Європейська Рада дає Союзу необхідний імпульс для розвитку та визначає його загальні політичні орієнтири.

До Європейської Ради входять керівники держав або урядів держав-членів та Голова Комісії. Їх помічниками є міністри закордонних справ держав-членів та один із членів Комісії. Європейська Рада збирається принаймні двічі на рік під керівництвом глави держави або уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейська Рада представляє Європейському Парламенту доповідь про хід кожного засідання і щорічний письмовий звіт про результати своєї діяльності.

Стаття 5 (колишня стаття E)

Європейський Парламент, Рада*, Комісія, Суд** та Рахункова палата здійснюють свої повноваження згідно з умовами та цілями, передбаченими, з одного боку, положеннями Договорів про заснування Європейських Співтовариств, а також наступних Договорів і Актів про внесення змін і поправок, з другого боку, – іншими положеннями даного Договору.

Стаття 6 (колишня стаття F)

1. Союз базується на спільних для всіх держав-членів демократичних засадах верховенства права, визнання основних людських прав і свобод.

2. Союз поважає права і свободи людини, що були гарантовані підписаною в Римі 4 листопада 1950 року Європейською Конвенцією про захист основних прав і свобод громадян, і передбачені конституційними традиціями, спільними для всіх держав-членів, загальні принципи права Співтовариства.

3. Союз поважає національну ідентичність держав-членів.

4. Союз забезпечує себе засобами, необхідними для досягнення своїх цілей і здійснення власної політики.

Стаття 7 (колишня стаття F.1)

1. Рада у складі голів держав або урядів на основі одностайного ухвалення рішень, запропонованих третиною держав-членів або Комісією, і наступного отримання згоди на них з боку Європейського Парламенту, може виявити суттєві умисні порушення принципів, згаданих у статті 6(1), з боку однієї з держав-членів, після звернення до уряду відповідної держави з проханням представити з цього приводу свої міркування.

2. У випадку виявлення цих порушень, Рада на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, може вдатися до призупинення по відношенню до держави--правопорушниці деяких прав, які випливають з цього договору, в тому числі права голосу представника уряду країни. При цьому Рада має враховувати всі можливі наслідки подібної санкції для прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб.

Зобов'язання держави-члена згідно з цим Договором у будь-якому випадку є обов'язковими для такої держави.

3. Рада, на підставі прийнятого кваліфікованою більшістю рішення, з часом може замінити або анулювати санкції, про які йшлося в пункті 2, у зв'язку із зміною ситуації, яка призвела до їх накладення.

4. Дотримуючись цілей цієї статті, Рада діє, не беручи до уваги голос представника уряду даної держави-члена. Утримання від голосування членів, які особисто присутні або представлені, не впливає на прийняття рішень, згадуваних у пункті 1. Кваліфікована більшість, згідно з

положеннями статті 205(2) Договору про заснування Європейського Союзу, має визначатись пропорційно до числа зважених голосів членів Ради.

До виконання умов цього пункту слід вдаватися в разі позбавлення члена Союзу права голосу відповідно до пункту 2.

5. Дотримуючись цілей цієї статті, рішення Європейського Парламенту мають прийматися за умови підтримання їх переважною більшістю уповноважених членів, що складає дві третини від поданих голосів.

РОЗДІЛ II

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВТОВАРИСТВА З МЕТОЮ ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА

Стаття 8 (колишня стаття G)
(не відтворена)

РОЗДІЛ III

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА З ВУГІЛЛЯ ТА СТАЛІ

Стаття 9 (колишня стаття H)
(не відтворена)

РОЗДІЛ IV

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДОГОВОРУ ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА З АТОМНОЇ ЕНЕРГІЇ

Стаття 10 (колишня стаття I)
(не відтворена)

РОЗДІЛ V

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПІЛЬНУ ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ І ПОЛІТИКУ БЕЗПЕКИ

Стаття 11 (колишня стаття J. 1)

1. Союз визначає і проводить спільну зовнішню політику та політику безпеки, керуючись при цьому наступними цілями:

- захист спільних цінностей, основних інтересів, незалежності та цілісності Союзу відповідно до статутних принципів Організації Об'єднаних Націй;
- зміцнення безпеки Союзу всіма можливими способами;
- збереження миру та зміцнення міжнародної безпеки відповідно до принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй, Гельсінського Заключного Акту та цілей Паризької Хартії, включаючи й ті, що стосуються зовнішніх кордонів;
- сприяння міжнародному співробітництву;
- розвиток і консолідація демократії та законності, визнання основних прав і свобод людини.

2. Держави-члени активно і відкрито підтримують зовнішню політику і політику безпеки Союзу в дусі лояльності та взаємодопомоги.

Держави-члени мають працювати спільно, зміцнюючи та розвиваючи взаємну політичну солідарність. Вони повинні утримуватись від будь-яких дій, що суперечать інтересам Союзу або здатні ослабити його ефективність як єдиної сили в міжнародних відносинах.

Рада зобов'язана забезпечувати дотримання цих принципів.

Стаття 12 (колишня стаття J.2)

Союз має досягти своїх основних цілей шляхом:

- визначення принципів і основних напрямків спільної зовнішньої політики та політики безпеки;
- визначення спільних стратегій;
- узгодження спільних дій;
- узгодження спільних позицій;
- зміцнення систематичного співробітництва між державами-членами в політичній сфері.

Стаття 13 (колишня стаття J.3)

1. Європейська Рада визначає принципи і загальні напрямки спільної зовнішньої політики та політики безпеки, включаючи питання захисту.

2. Європейська Рада вирішує питання спільної стратегії, здійснюваної Союзом у регіонах, де держави-члени мають важливі спільні інтереси.

Спільні стратегії визначають завдання, тривалість і засоби, які повинні надаватися Союзом і державами-членами.

3. Рада приймає рішення, що необхідні для визначення і здійснення спільної зовнішньої політики та політики безпеки на основі загальних положень, визначених Європейською Радою.

Рада передає запропоновані нею спільні стратегії на розгляд Європейської Ради і реалізує їх шляхом визначення спільних дій та спільних позицій.

Рада забезпечує єдність, послідовність та ефективність дій Союзу.

Стаття 14 (колишня стаття J.4)

1. Рада приймає рішення про те, що дане питання може чи повинно бути предметом спільних дій держав-членів Союзу. Крім того, Рада визначає сферу застосування спільних дій, їх основні цілі і завдання, в разі необхідності – тривалість, а також засоби, процедури й умови реалізації.

2. Якщо з'явилися обставини, що справляють істотний вплив на питання, які є предметом спільних дій, Рада повинна переглянути напрями та принципи цих дій і прийняти необхідні рішення. До того часу, поки Рада не зробить відповідних коректив, спільні дії залишаються в силі.

3. Концепція спільних дій передбачає, що держави-члени беруть на себе зобов'язання відносно позицій, які вони виробляють, і напрямків діяльності.

4. Рада може вносити на розгляд Комісії певні пропозиції з питань спільної зовнішньої політики та політики безпеки з метою забезпечення максимальної ефективності спільних дій.

5. У випадку вироблення позиції та здійснення певних політичних кроків на національному рівні відповідно до спільних дій, має бути своєчасно подана інформація, що дає змогу, в разі потреби, звертатися за попередніми консультаціями до відповідних органів Ради. Зобов'язання про надання попередньої інформації не поширюється на заходи, які є національним аналогом відповідних рішень Ради.

6. У випадку нагальної потреби, що виникає в результаті зміни ситуації та відсутності необхідних постанов Ради, держави-члени можуть взяти на себе відповідальність за прийняття невідкладних заходів, які мають відношення до спільних цілей і дій. Зацікавлена держава-член зобов'язана негайно поінформувати Раду про будь-який із подібних заходів.

7. У разі виникнення будь-яких значних труднощів під час реалізації спільних дій, держава-член може звернутися до Ради, що має обговорити питання і знайти відповідні рішення. Такі рішення не повинні суперечити цілям спільних дій або порушувати їх ефективність.

Стаття 15 (колишня стаття J.5)

Рада виробляє спільні позиції, які визначають підхід Союзу до вирішення окремих предметних або регіональних питань. Держави-члени повинні узгоджувати свою національну політику із спільними позиціями.

Стаття 16 (колишня стаття J.6)

Держави-члени інформують один одного і консультуються з Радою з будь-якого питання, що становить взаємний інтерес у сфері зовнішньої політики та політики безпеки, з метою досягнення максимально ефективного впливу Союзу на реалізацію спільних узгоджених дій.

Стаття 17 (колишня стаття J.7)

1. Спільна зовнішня політика та політика безпеки включають усі питання, що стосуються безпеки Союзу, в тому числі й визначення в найближчому майбутньому спільної оборонної політики, котра, як зазначено у другому підпункті, може сприяти формуванню спільного захисту в разі прийняття відповідного положення Європейською Радою. Остання за таких умов пропонує державам-членам затвердити дане рішення згідно з їхніми конституційними нормами.

Західноєвропейський Союз (ЗЄС) є невід'ємною частиною розвитку Союзу, забезпечуючи йому доступ до операційних можливостей, згадуваних у контексті пункту 2. Він підтримує Союз щодо захисту спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Союз може встановити більш тісні відносини із ЗЄС за умови прийняття Європейською Радою рішення про інтеграцію ЗЄС у Союз. Він може у цьому випадку рекомендувати державам-членам прийняття такого рішення у відповідності до їх конституційних процедур.

Політика Союзу, що проводиться згідно з положеннями даної статті, не повинна завдавати шкоди особливому характеру політики безпеки та оборонної політики певної держави-члена; вона має також поважати зобов'язання окремих держав-членів, об'єднаних навколо Північноатлантичного блоку (НАТО), і не суперечити загальній політиці безпеки, встановленій в його межах.

У перспективі планується підтримувати спільну оборонну політику шляхом співпраці між державами-членами в галузі озброєнь.

2. Питання, включені до цієї статті, стосуються таких важливих аспектів, як надання гуманітарної допомоги, проведення рятувальних робіт, здійснення миротворчої місії, залучення збройних формувань до розв'язання кризових конфліктних ситуацій.

3. Союз представляє ЗЄС в питаннях прийняття та впровадження рішень з оборонної політики.

До повноважень Європейської Ради, зазначених у статті 13, додаються ті, що стосуються ЗЄС, відповідальність за які перейняв на себе Союз.

У разі, коли Союз представляє ЗЄС на умовах, вказаних у пункті 2, всі держави-члени Союзу повинні рівною мірою залучатися до вирішення подібних проблем. Рада, у співпраці з інститутами ЗЄС, здійснює необхідні практичні заходи, які дозволяють усім державам-членам вносити свій вклад у вирішення таких проблем на рівних засадах при плануванні та прийнятті рішень у рамках ЗЄС.

Рішення, що стосуються оборонних питань та згадуються у цьому пункті, повинні прийматися не порушуючи політики та зобов'язань, згаданих у пункті 1(3).

4. Положення даної статті не перешкоджають розвитку більш тісної співпраці між двома чи більше державами-членами на двосторонньому рівні, в рамках Західноєвропейського та Атлантичного Союзу, за умови, що така співпраця не суперечить принципам, викладеним у цьому Розділі.

5. З метою сприяння в досягненні цілей Договору, положення даної статті можуть бути переглянуті, як це передбачено в статті 48.

Стаття 18 (колишня стаття J.8)

1. Головуюча держава-член представляє Союз з усіх питань, що стосуються спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

2. Головуюча держава-член несе відповідальність за виконання відповідних рішень; у межах цієї компетенції вона зобов'язана висловлювати позицію Союзу в міжнародних організаціях та на міжнародних конференціях.

3. Головуюча держава-член діє за підтримки Генерального Секретаря Ради, який виконує обов'язки Високого Представника у справах спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

4. Комісія повністю залучається до виконання завдань, вказаних у пунктах 1 і 2. У реалізації цих завдань головуюча держава-член повинна в разі потреби заручитися підтримкою держави-члена, що є реальним претендентом на майбутнє головування.

5. Рада може, за потреби, призначити спеціального представника, що репрезентує її в окремих політичних питаннях.

Стаття 19 (колишня стаття J.9)

1. Держави-члени координують свою діяльність у міжнародних організаціях та на міжнародних конференціях. Вони зобов'язані підтримувати спільну позицію на подібних форумах.

У міжнародних організаціях та на міжнародних конференціях, де беруть участь не всі держави-члени, ті, що приймають участь, повинні захищати спільні позиції.

2. Не порушуючи вимоги пункту 1 і статті 14(3), держави-члени, представлені в міжнародних організаціях чи на міжнародних конференціях, де беруть участь не всі держави-члени, зобов'язані інформувати останніх про розгляд питань, які є предметом спільного інтересу.

Держави-члени, які є також представниками Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, мають у повній мірі інформувати інші держави-члени. Держави, які є постійними членами Ради Безпеки, повинні в ході виконання своїх повноважень забезпечувати захист позицій та інтересів Союзу, не порушуючи при цьому відповідальності, що накладається на них Статутом Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 20 (колишня стаття J.10)

Дипломатичні і консульські місії держав-членів та Представництва Комісії у третіх країнах і на міжнародних конференціях, а також їх представники в міжнародних організаціях повинні

співпрацювати для забезпечення реалізації визначених і затверджених Радою спільних позицій та спільних дій.

Вони підтримують співпрацю шляхом обміну інформацією, вироблення спільних оцінок та сприяння здійсненню положень, викладених у статті 20 Договору про заснування Європейського Співтовариства.

Стаття 21 (колишня стаття J.11)

Головуюча держава-член консультується з Європейським Парламентом про першочергові питання та основні альтернативи спільної зовнішньої політики та політики безпеки. Вона також повинна гарантувати, що погляди Європейського Парламенту будуть належним чином зважені й прийняті до уваги. Європейський Парламент регулярно інформується головуючою державою-членом і Комісією про шляхи розвитку зовнішньої політики та політики безпеки Союзу.

Європейський Парламент може звертатися з питаннями до Ради, а також давати їй відповідні рекомендації. Він організовує щорічні дискусії про стан справ у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

Стаття 22 (колишня стаття J.12)

1. Будь-яка держава-член або Комісія можуть звертатися до Ради з будь-якого питання, що стосується спільної зовнішньої політики та політики безпеки, а також вносити на розгляд Ради свої пропозиції.

2. У випадках, що вимагають негайних рішень, головуюча держава-член – за власною ініціативою, на прохання Комісії чи іншої держави-члена – може скликати позачергове засідання Ради протягом 48 годин або, за екстремальних обставин, впродовж коротшого терміну.

Стаття 23 (колишня стаття J.13)

1. Рішення повинні прийматися Радою лише за умови одностайної підтримки їх представниками держав-членів. Утримання або неучасть у голосуванні окремих представників не впливає на позитивний результат прийняття таких рішень.

Утримуючись від голосування, будь-який член Ради може викласти підстави своєї особистої позиції шляхом офіційної заяви. У такому випадку він знімає із себе зобов'язання виконувати дане рішення, але визнає, що таке рішення є обов'язковим для Союзу. Згідно з вимогою взаємної солідарності, держава-член, що виявила незгоду зі спільною позицією, повинна утриматися від будь-яких дій, які вступають у протиріччя або підривають дії Союзу, так само як і інші держави-члени зобов'язані поважати її позицію. Якщо представників Ради, що аргументували свою неучасть у голосуванні, нараховується більше третини від усіх голосів, відповідно до положень статті 205(2) Договору про заснування Європейського Співтовариства, рішення не повинно прийматись.

2. Згідно з вимогами пункту 1, Рада має діяти на основі кваліфікованої більшості:

- визначаючи спільні дії, спільні позиції чи будь-які інші стратегічні рішення,
- приймаючи будь-які рішення щодо реалізації спільних дій чи спільної позиції.

У разі, коли окремих членів Ради заявляє, що з вагомих міркувань національної політики він чинитиме спротив ухваленню того чи іншого рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, його голос до уваги не береться. Рада має право вимагати, діючи на основі кваліфікованої більшості, щоб справа була передана на розгляд Європейської Ради для остаточного одноголосного затвердження.

Голоси членів Ради зважуються відповідно до статті 205(2) Договору про заснування Європейського Співтовариства. Для ухвалення рішень Ради необхідно не менше 62 голосів, поданих принаймні 10 членами.

Проблеми оборонного та військового значення не підпадають під дію процедур, визначених у цьому пункті.

3. У процедурних питаннях Рада діє на основі кваліфікованої більшості.

Стаття 24 (колишня стаття J.14)

У разі необхідності укладення угоди з певними державами чи міжнародними організаціями з метою виконання положень цього розділу, керуючись одноголосним рішенням своїх представників, Рада може уповноважити головуючу державу-члена, що спирається на допомогу Комісії, розпочати і вести переговори з цією метою. Такі угоди мають укладатися Радою на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю за рекомендацією головуючої держави. Жодна угода не може бути нав'язана державі-члену, якщо її представник в Раді зробить заяву, що вона не відповідає певним національним конституційним процедурам; інші члени Ради можуть погодитися з тим, що угода застосовуватиметься до них тимчасово.

Положення цієї статті стосуються також питань, про які йтиметься в розділі VI.

Стаття 25 (колишня стаття J.15)

Не порушуючи вимог статті 207 Договору про заснування Європейського Співтовариства, Політичний комітет здійснює контроль за міжнародною ситуацією у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки, а також сприяє визначенню політики, офіційно висловлюючи свою думку Раді на прохання останньої чи за власною ініціативою. Крім того, він стежить за ходом реалізації узгодженої політики, не зменшуючи при цьому відповідальності головуючої держави-члена і Комісії.

Стаття 26 (колишня стаття J.16)

Генеральний секретар Ради, Високий Представник у справах спільної зовнішньої політики та політики безпеки, повинен сприяти Раді у вирішенні питань, які входять до його повноважень, зокрема шляхом активної участі в їх постановці, розгляді, затвердженні і впровадженні, а також ведучи від імені Ради – на прохання головуючої держави-члена – політичний діалог з третіми сторонами.

Стаття 27 (колишня стаття J. 17)

Комісія повністю залучається до роботи у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки.

Стаття 28 (колишня стаття J. 18)

1. Положення, викладені у статтях 189, 190, 196-199, 203, 204, 206-209, 213-219, 255 та 290 Договору про заснування Європейського Співтовариства, чинні по відношенню до сфер діяльності, про які йшлося в даному Розділі.

2. Адміністративні витрати, які, згідно положенням, визначеним у цьому Розділі, покладені на відповідні інститути і відшкодовуються надходженнями з бюджету Європейських Співтовариств.

3. Поточні витрати, що спрямовуються на виконання положень даного Розділу, також надходять з бюджету Європейських Співтовариств, окрім випадків, коли витрати пов'язані з питаннями військово-оборонного характеру або коли Рада одноголосно проголосує проти.

Якщо витрати не сплачуються з бюджету Європейських Співтовариств, вони розподіляються між державами-членами пропорційно до обсягу їх валового національного продукту. У разі, коли поточні витрати пов'язані з питаннями військово-політичного характеру, держави-члени, чії представники у Раді подали офіційну заяву відповідно до статті 23 (1), другий підпункт), усуваються від будь-яких фінансових зобов'язань.

4. Бюджетна процедура, викладена в Договорі про заснування Європейського Співтовариства, поширюється на всі види витрат, що відшкодовуються Європейськими Співтовариствами.

РОЗДІЛ VI

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО
У СФЕРІ ОХОРОНИ ПОРЯДКУ ТА ПРАВОСУДДЯ
У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ***Стаття 29 (колишня стаття К.1)*

Не порушуючи повноважень Європейського Співтовариства, Союз має на меті забезпечити громадянам усіх держав-членів високий рівень безпеки у рамках забезпечення свободи та справедливості шляхом розробки спільних дій держав-членів у сфері охорони порядку та правосуддя у кримінальних справах, боротьби з расизмом та ксенофобією.

Ця мета має бути досягнута шляхом запобігання і боротьби з організованою і неорганізованою злочинністю, зокрема з проявами тероризму, контрабанди, незаконної торгівлі наркотиками і зброєю, корупції та шахрайства шляхом:

- більш тісної співпраці між органами охорони порядку та митними структурами держав-членів у межах Європейського поліцейського відомства (Європол), згідно з положеннями статей 30 і 32;
- більш тісної співпраці між судовими органами влади держав-членів відповідно до положень статей 31(а-г) і 32;
- зближення, по можливості, норм кримінального права держав-членів відповідно до статті 31(д).

Стаття 30 (колишня стаття К.2)

1. До спільних дій у сфері охорони порядку належать:

(а) оперативна співпраця між уповноваженими органами влади, включаючи поліцейські, митні та інші правоохоронні служби держав-членів, що займаються виявленням і розслідуванням кримінальних правопорушень;

(б) накопичення, збереження, обробка, аналіз та обмін відповідною інформацією, включаючи дані від правоохоронних служб стосовно інформації про підозрілі фінансові операції, що отримані через Європол, враховуючи відповідні положення про захист даних особистого характеру;

(в) співпраця та спільні ініціативи у сфері підготовки, стажування та обміну кадрами, постачання відповідним обладнанням, здійснення судових розслідувань;

(г) спільна оцінка окремих слідчих технологій у зв'язку з розслідуванням серйозних форм організованої злочинності.

2. Рада сприяє налагодженню співпраці через Європол, особливо протягом перших п'яти років з часу введення в дію Амстердамського Договору:

(а) надати можливість Європолу в полегшенні та підготовці, а також у заохочуванні координації та здійсненні конкретних розслідувань компетентними органами держав-членів, включаючи оперативні дії спільних груп із залученням представників Європолу;

(б) здійснити заходи, які б дали можливість Європолу просити компетентні органи держав-членів про проведення та узгодження особливо важливих розслідувань у конкретних випадках та розробці специфічних експертиз з виявлення організованої злочинності, що згодом передаються в розпорядження усіх членів Союзу;

(в) сприяти налагодженню зв'язків між співробітниками прокуратури та карного розшуку, які спеціалізуються у боротьбі з організованою злочинністю у тісній співпраці з Європолом;

(г) створити дослідницьку, документаційну та статистичну мережу транскордонних злочинів.

Стаття 31 (колишня стаття К.3)

До спільних дій у сфері кримінального права належать:

- (а) налагодження та зміцнення співпраці між компетентними міністерствами та судовими органами влади держав-членів щодо внесення та ухвалення відповідних рішень;
- (б) спрощення процесу екстрадиції між державами-членами;
- (в) забезпечення узгодженості правових норм і процедур, характерних для окремих держав-членів;
- (г) запобігання конфліктам щодо визначення сфери повноважень держав-членів;
- (д) послідовне прийняття заходів, що встановлюють мінімальні правила стосовно складових елементів кримінальних дій та покарань у сфері організованої злочинності, тероризму та незаконного розповсюдження наркотичних речовин.

Стаття 32 (колишня стаття К.4)

Рада визначає умови та обмеження (статті 30 і 31), відповідно до яких компетентні органи влади повинні діяти на території іншої держави-члена у згоді з місцевими владними структурами.

Стаття 33 (колишня стаття К.5)

Даний розділ не повинен негативно впливати на виконання покладених на держави-члени обов'язків щодо підтримання і захисту законності, правопорядку та внутрішньої безпеки.

Стаття 34 (колишня стаття К.6)

1. У сферах, визначених у даному розділі, держави-члени інформують один одного і консультуються з Радою з метою узгодження своїх дій. Для цього вони налагоджують співпрацю між відповідними департаментами їх адміністрацій.

2. У своїй діяльності, спрямованій на досягнення цілей Союзу, Рада керується відповідними нормами і процедурами, визначеними в цьому розділі. За ініціативою будь-якої держави-члена або Комісії і за підтримки кваліфікованої більшості Рада може:

- (а) приймати спільні дії, визначаючи позицію Союзу щодо вирішення окремих питань;
- (б) ухвалювати рамкові рішення з метою зближення законів та підзаконних актів держав-членів. Подібні рамкові рішення обов'язкові до виконання всіма членами Союзу по відношенню до очікуваного результату, хоча за національними органами влади зберігається право вибору форм і методів їх реалізації. Вони не мають прямої дії;
- (в) приймати будь-які інші рішення, спрямовані на досягнення цілей даного розділу. Подібні рішення не мають на меті зближення законів та підзаконних актів держав-членів. Такі рішення є обов'язковими, але не мають прямої дії. Спираючись на підтримку кваліфікованої більшості, Рада здійснює заходи для впровадження прийнятих рішень на союзному рівні;
- (г) готувати угоди до подання їх на розгляд окремих держав-членів і прийняття у відповідності з їх конституційними процедурами протягом чітко встановлених Радою часових меж.

Якщо не передбачено інше, угода приймається не менш, ніж половиною держав-членів, а її положення розповсюджують свою дію на ці держави-члени. Заходи щодо впровадження даних угод мають прийматися Радою двома третинами голосів Договірних Сторін.

3. У випадках, коли Рада зобов'язана діяти на основі кваліфікованої більшості, голоси її членів зважуються відповідно до положень статті 205(2) Договору про заснування Європейського Співтовариства. Для затвердження дій Ради необхідно набрати щонайменше 62 голоси поданих принаймні десятима членами.

4. У процедурних питаннях Рада діє на основі простої більшості.

Стаття 35 (колишня стаття К.7)

1. Згідно з умовами даної статті, до сфери повноважень Суду входить надання попередніх рішень щодо чинності та тлумачення рамкових рішень та рішень Ради Європейського Співтова-

риства, тлумачення конвенцій, прийнятих відповідно до цього розділу, а також щодо чинності та тлумачення заходів щодо їх практичного застосування.

2. У заяві, що проголошується під час підписання Амстердамського Договору або пізніше, держава-член бере на себе зобов'язання визнавати повноваження Суду щодо надання попередніх рішень.

3. Держава-член у заяві, зробленій відповідно до положення пункту 2, обумовлює:

(а) що будь-який державний суд чи трибунал, рішення якого не підлягають оскарженню відповідно до національного законодавства, може передавати преюдиціальний запит на розгляд Суду щодо питання, яке розглядається національним судовим органом і стосується чинності або тлумачення акту, згадуваного в пункті 1, якщо цей судовий орган вважає, що попереднє рішення з цього питання є необхідним для прийняття ним свого рішення;

(б) що будь-який державний суд чи трибунал може просити Суд надати попереднє рішення з питання, яке виникло у зв'язку із розглядом справи національним судовим органом, та стосовно дійсності чи тлумачення акту, згадуваного в пункті 1, якщо цей судовий орган вважає, що попереднє рішення з цього питання є необхідним для прийняття ним свого рішення.

4. Будь-яка держава-член, незалежно від того, зробила вона чи ні заяву, передбачену пунктом 2, залишає за собою право передавати на розгляд Суду заяви по справі або письмові зауваження у випадках, зазначених у пункті 1.

5. До компетенції Суду не входить розгляд питання чинності або пропорційності операцій, що проводяться поліцейськими та іншими правоохоронними структурами держав-членів, а також здійснення зобов'язань, покладених на держав-членів щодо підтримання правопорядку та захисту внутрішньої безпеки.

6. Суд має юрисдикцію щодо розгляду законності рамок рішень та рішень після подання з боку окремих держав-членів або Комісії на підставі відсутності компетенції, істотного порушення процедурних вимог, недотримання положень даного Договору і правових норм, які визначають умови його реалізації, або зловживання владою. Процедури, які згадуються в цьому пункті, вводяться протягом двох місяців з дати публікації акту.

7. Суд має юрисдикцію щодо розгляду будь-яких суперечок, що виникають між окремими державами-членами стосовно інтерпретації або застосування актів, прийнятих відповідно до положень статті 34(2), у разі, якщо подібні справи не в змозі вирішити Рада протягом шести місяців з часу їх подання на розгляд однією із сторін. Суд також наділяється повноваженнями розглядати будь-які суперечності, що виникають між окремими державами-членами і Комісією відносно інтерпретації або застосування конвенцій, передбачених статтею 34(2)(г).

Стаття 36 (колишня стаття К.8)

1. Створюється Координаційний комітет, до складу якого мають увійти старші посадові особи. Окрім виконання своєї основної координаційної ролі, Комітет зобов'язаний:

- подавати свої висновки на розгляд Ради – або на її прохання, або з власної ініціативи;
- сприяти, не порушуючи положень статті 207 Договору про заснування Європейського Співтовариства, проведенню підготовчих заходів до дискусій у Раді з питань, визначених статтею 29.

2. Комісія повністю задіяна в роботі у тих сферах, про які згадувалось у даному Розділі.

Стаття 37 (колишня стаття К.9)

У міжнародних організаціях та на міжнародних конференціях держави-члени повинні захищати спільні позиції, прийняті згідно з положеннями даного Розділу.

Статті 18 і 19 застосовуються до справ, які віднесені до положень цього розділу.

Стаття 38 (колишня стаття К.10)

Угоди, передбачені статтею 24, мають торкатися питань, визначених даним Розділом.

Стаття 39 (колишня стаття К.11)

1. Рада консультується з Європейським Парламентом перед прийняттям рішень, передбачених статтею 34(2)(б), (в) та (г). Європейський Парламент розробляє і передає свою думку протягом установленого Радою терміну, що має бути не меншим, ніж три місяці. У разі неподання відповідної думки до закінчення встановленого терміну, Рада має право діяти самостійно.

2. Головуюча держава-член та Комісія регулярно інформують Європейський Парламент про хід дискусії у сферах, що визначені даним розділом.

3. Європейський Парламент може звертатись до Ради з питаннями або давати їй свої рекомендації. Щороку він проводить обговорення результатів діяльності у сферах, про які йдеться в даному розділі.

Стаття 40 (колишня стаття К.12)

1. Держави-члени, які мають намір установити між собою більш тісну співпрацю, можуть, відповідно до статей 43 та 44, отримати право застосовувати процедури та механізми, що лежать в основі даного Договору, за умови, що подібна співпраця:

(а) передбачає повагу до основних засад Європейського Співтовариства і не суперечить положенням даного Розділу;

(б) має на меті сприяти Союзу в реалізації ідей свободи, безпеки та справедливості.

2. Рада, діючи на основі кваліфікованої більшості після звернення зацікавлених держав-членів, надає таке право, передбачене пунктом 1, за умови спроби отримання від Комісії її думки та передачі звернення на розгляд Європейського Парламенту.

Якщо окремий член Ради заявляє, що з вагомих міркувань національної політики чинитиме спротив наданню такого права шляхом прийняття рішення кваліфікованою більшістю, голосування не проводиться. Рада, діючи на основі кваліфікованої більшості, має право вимагати передачі справи на розгляд Європейської Ради для остаточного одноголосного затвердження.

Голоси членів Ради зважуються відповідно до статті 205(2) Договору про заснування Європейського Співтовариства. Для ухвалення рішень Ради необхідно не менше 62 голосів, поданих принаймні 10 членами.

3. Про свій намір розпочати співпрацю, передбачену умовами даної статті, будь-яка держава-член має повідомити Раду і Комісію, які протягом трьох місяців з часу отримання повідомлення повинні передати на розгляд Ради власну думку разом з відповідними рекомендаціями щодо заходів, які можуть бути необхідними для того, щоб ця держава-член стала стороною такого співробітництва. Протягом чотирьохмісячного терміну з часу надходження повідомлення Рада зобов'язана винести остаточне рішення щодо запропонованих заходів, яке, однак, затверджується лише за умови підтримки його Радою на основі кваліфікованої більшості; у протилежному випадку Рада викладає причини відхилення рішення і встановлює кінцеві строки його можливого перегляду. Дії Ради, описані в даному пункті, ґрунтуються на засадах статті 44.

4. Положення статей 29-41 застосовуються з метою налагодження більш тісної співпраці, передбаченої даною статтею, а також, якщо інше не передбачено, цією статтею та статтями 43 та 44.

Положення Договору про заснування Європейського Співтовариства стосовно повноважень Суду та здійснення цих повноважень застосовуються до пунктів 1, 2 і 3.

5. Ця стаття не порушує положень Протоколу з включення Шенгенських асґвіс до правової системи Європейського Союзу.

Стаття 41 (колишня стаття К.13)

1. Положення статей 189, 190, 195, 196-199, 203, 204, 205(3), 206-209, 213-219, 255 та 290 Договору про заснування Європейського Співтовариства мають чинність відносно сфер діяльності, вказаних у даному розділі.

2. Адміністративні витрати, які, згідно положенням цього розділу, покладені на відповідні інститути Співтовариства, покриваються з бюджету Європейських Співтовариств.

3. Поточні витрати, що спрямовуються на виконання положень даного розділу, також надходять з бюджету Європейських Співтовариств, окрім випадків, коли Рада одноголосно проголосує проти. У разі, коли витрати не відносяться на бюджет Європейських Співтовариств, вони покладаються на держави-члени відповідно до обсягу валового національного продукту, окрім тих випадків, коли Рада одноголосно проголосує проти.

4. Бюджетна процедура, викладена в Договорі про заснування Європейського Співтовариства, поширюється на всі види витрат, що покриваються Європейськими Співтовариствами.

Стаття 42 (колишня стаття К.14)

За ініціативою Комісії або держав-членів і після консультації з Європейським Парламентом, Рада може одноголосно вирішити питання про введення в дію статті 29 Договору про заснування Європейського Співтовариства щодо сфер діяльності, передбачених Розділом IV, а також визначити відповідні умови голосування відносно неї. Рада може рекомендувати державам-членам прийняти подібне рішення згідно з їх конституційними вимогами.

РОЗДІЛ VII
(колишній Розділ VIa)

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ТІСНІШУ СПІВПРАЦЮ

Стаття 43 (колишня стаття К.15)

1. Держави-члени з метою більш тісної співпраці, можуть використовувати інститути, процедури та механізми, створені на основі даного Договору та Договору про заснування Європейського Співтовариства, за умови, що подібна співпраця:

- (а) спрямована на досягнення цілей Союзу, захищає і слугує його інтересам;
- (б) ґрунтується на принципах поваги до вищезазначених Договорів та єдиної інституційної структури Союзу;
- (в) використовується лише як винятковий засіб – коли цілі вищезгаданих Договорів не можуть бути досягнуті шляхом застосування попередньо визначених процедур;
- (г) поширюється принаймні на більшість держав-членів;
- (д) не впливає на «acquis communautaire» та на заходи, прийняті відповідно до інших положень даних Договорів;
- (е) не впливає на повноваження, права, зобов'язання та інтереси тих держав-членів, що не залучені до співпраці;
- (є) у будь-який час відкрита для всіх держав-членів, які бажають стати сторонами співпраці, за умови, що вони дотримуватимуться основних рішень та вироблених на цій основі вимог;
- (ж) враховує специфічні додаткові критерії, що лежать в основі статті 11 Договору про заснування Європейського Співтовариства і статті 40 даного Договору, залежно від сфери призначення, а також дозволу Ради відповідно до встановлених норм та процедур.

2. Держави-члени застосовують певні акти і рішення, прийняті з метою реалізації співпраці. Держави-члени, що не залучені до співпраці, не повинні перешкоджати її здійсненню.

Стаття 44 (колишня стаття К.16)

1. З метою прийняття актів та рішень, необхідних для налагодження співпраці згідно з умовами статті 43, будуть застосовуватись відповідні інституційні положення даного Договору та Договору про заснування Європейського Співтовариства. В обговоренні мають змогу взяти участь усі держави-члени, що входять до складу Ради, однак ухвалювати ті чи інші рішення будуть лише ті представники держав-членів, що беруть участь. Кваліфікована більшість повинна бути визначена пропорційно до зважених голосів членів Ради відповідно до положень статті 205(2) Договору про заснування Європейського Співтовариства. Одноголосність при прийнятті рішень визначатиметься тільки згадуваними членами Ради.

2. Витрати для здійснення співпраці, за винятком адміністративних, покладаються на держави-члени, які є учасниками співпраці, якщо Рада, діючи одноголосно, не вирішить інакше.

Стаття 45 (колишня стаття K. 17)

Рада та Комісія регулярно інформують Європейський Парламент про хід розвитку більш тісної співпраці, запровадженої на основі даного Розділу.

РОЗДІЛ VIII
(колишній Розділ VII)

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 46 (колишня стаття L)

Положення Договору про заснування Європейського Співтовариства, Договору про заснування Європейського співтовариства з вугілля та сталі, Договору про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії, контроль за виконанням яких входить до сфери повноважень Суду, застосовуються тільки до таких положень даного Договору:

(а) що вносять зміни до Договору про заснування Європейського Економічного Співтовариства з метою заснування Європейського Співтовариства, Договору про заснування Європейського співтовариства з вугілля та сталі, Договору про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії;

(б) Розділу VI на умовах статті 35;

(в) Розділу VII на умовах статті 11 Договору про заснування Європейського Співтовариства та статті 40 даного Договору;

(г) статті 6(2) відносно діяльності установ у тій мірі, в якій Суд має юрисдикцію щодо угод, якими засновувалося Європейське Співтовариство, та за цим Договором;

(д) статей 46-53.

Стаття 47 (колишня стаття M)

За умов дотримання положень, що вносять зміни до Договору про заснування Європейського економічного співтовариства з метою заснування Європейського Співтовариства, Договору про заснування Європейського співтовариства з вугілля та сталі, Договору про заснування Європейського Співтовариства з атомної енергії, а також дотримання заключних положень, ніщо в даному Договорі не повинно впливати на Договори про заснування Європейських Співтовариств чи наступні Договори та Акти щодо внесення в них відповідних змін і доповнень.

Стаття 48 (колишня стаття N)

Уряд будь-якої держави-члена або Комісія можуть подати на розгляд Ради пропозиції щодо внесення змін до Договорів, на основі яких заснований Союз.

Якщо Рада, після консультацій з Європейським Парламентом, і, якщо це потрібно, Комісією, доходить висновку про необхідність організації конференції представників урядів держав-членів, то така конференція скликається Головою Ради з метою визначення, за умови спільної згоди, змін і доповнень, які мають бути внесені до даних Договорів. У разі, якщо відповідні інституційні зміни стосуються валютної політики, існує необхідність проведення консультацій з Європейським центральним банком.

Внесені зміни та доповнення набувають чинності після ратифікації всіма державами-членами відповідно до їх конституційних вимог.

Стаття 49 (колишня стаття O)

Будь-яка європейська держава, що визнає і поважає принципи, визначені у статті 6(1), може звернутися з проханням про прийняття її в члени Союзу. Для цього вона повинна надіслати свою заяву до Ради, яка, після консультацій з Комісією та отримання згоди Європейського Парламенту, одногослосно приймає рішення.

Умови приєднання до Договорів, на основі яких заснований Союз, і всі пов'язані з цим заходи є предметом домовленості між державами-членами та державою-кандидатом. Ця угода підлягає ратифікації всіма державами-членами згідно з їхніми конституційними нормами.

Стаття 50 (колишня стаття P)

1. Статті 2-7 і 10-19 Договору про створення єдиної Ради та єдиної Комісії Європейських Співтовариств, підписаної в Брюсселі 8 квітня 1965 року, даним Договором анулюються.

2. Стаття 2, стаття 3(2) і Розділ III Єдиного Європейського Акту, підписаного в Люксембурзі 17 лютого 1986 року та у Гаазі 28 лютого 1986 року, даним Договором анулюються.

Стаття 51 (колишня стаття Q)

Даний Договір укладений на необмежений строк.

Стаття 52 (колишня стаття R)

1. Даний Договір повинен бути ратифікований Високими Договірними Сторонами відповідно до їхніх конституційних процедур. Ратифікаційні грамоти віддаються на збереження уряду Італійської Республіки.

2. Дія даного Договору розпочинається 1 січня 1993 р., за умови, що передані всі ратифікаційні грамоти, або, якщо ця умова не виконана, в перший день місяця, що настає після передачі на збереження ратифікаційної грамоти останньої держави-члена.

Стаття 53 (колишня стаття S)

Даний Договір, складений в єдиному оригіналі датською, голландською, англійською, французькою, німецькою, грецькою, ірландською, італійською, португальською та іспанською мовами, за повної автентичності текстів, має бути переданий на зберігання в архіви уряду Італійської Республіки, який передає завірену копію кожному з урядів інших держав, що підписали цей Договір.

Відповідно до додаткового Договору 1994 року, фінська та шведська версії цих Договорів також вважаються автентичними.

На підтвердження чого уповноважені представники підписали даний Договір.

Здійснено в Маастрихті сьомого лютого одна тисяча дев'ятсот дев'яносто другого року.

Марк ЕЙСКЕНС
Уффе ЕЛЛЄМАН-ЕНСЕН
Ганс-Дітріх ГЕНШЕР
Антоніос САМАРАС
Франсіско ФЕРНАНДЕС ОРДОНЬ'ЄС
Ролан ДЮМА
Джерард КОЛЛІНЗ
Джанні де МІКЕЛІС
Жак Ф.ПООС
Ханс ван ден БРУК
Жоао де ДЕУС ПІНЕЙРО
Дуглас ХЕРД
Філіп МЕЙШТАДТ
Андерс ФОГ РАССМУССЕН
Теодор ВАЙГЕЛЬ
Еффіміос ХРИСТОДУЛУ
Карлос СОЛЬЧАГА КАТАЛАНА
П'єр БЕРЕГОВУА
Берта АХЕРН
Гвідо КАРЛІ
Жан-Клод ЮНКЕР
Уільям КОК
Жоржі БРАГА де МАСЕДО
Френсіс МОД

ДОГОВІР ПРО ЗАСНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВТОВАРИСТВА

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ, ПРЕЗИДЕНТ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА, ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ, ЙОГО КОРОЛІВСЬКА ВИСОКІСТЬ ВЕЛИКИЙ ГЕРЦОГ ЛЮКСЕМБУРЗЬ-КИЙ, ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА НІДЕРЛАНДІВ¹,

СПОВНЕНИ РІШУЧОСТІ закласти основи більш тісного союзу між народами Європи,

ПРАГНУЧИ забезпечити економічний та соціальний прогрес своїх країн шляхом спільної діяльності з ліквідації бар'єрів, які розділяють Європу,

ВИЗНАЮЧИ головною метою спільних зусиль постійне поліпшення умов життя та праці своїх народів,

ВИЗНАЮЧИ, що усунення існуючих перешкод вимагатиме узгоджених дій з метою гарантування постійного зростання, збалансованої торгівлі та чесної конкуренції,

ПРАГНУЧИ досягти зміцнення і більш тісного зближення економік своїх країн і забезпечити їх гармонійний розвиток шляхом зменшення відмінностей, що існують між різними регіонами, та подолання відсталості менш розвинутих регіонів,

ВИЯВЛЯЮЧИ БАЖАННЯ сприяти скасуванню обмежень в міжнародній торгівлі засобами спільної торговельної політики,

МАЮЧИ НАМІР підтвердити солідарність між європейським континентом та морськими країнами і бажуючи забезпечити їх майбутнє процвітання, згідно з принципами статуту Організації Об'єднаних Націй,

СПОВНЕНИ РІШУЧОСТІ об'єднати свої ресурси для збереження і посилення миру та свободи, закликаючи інші народи Європи, що поділяють їхні ідеї, приєднатися до співпраці,

ПРАГНУЧИ забезпечити розвиток якомога вищого рівня освіти для своїх народів шляхом загального доступу до освіти і її постійного розвитку,

ВИРІШИЛИ заснувати ЄВРОПЕЙСЬКЕ СПІВТОВАРИСТВО і з цією метою призначили своїх уповноважених представників:

ЙОГО ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ:

Пол ХЕНРІ СПААК, Міністр закордонних справ,

Дж. Ч. СНОУ Д'ОППЮЕРС, генеральний секретар міністерства економіки, голова бельгійської делегації на міжурядову конференцію

ПРЕЗИДЕНТ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА:

Доктор Конрад АДЕНАУЕР, Федеральний канцлер,

Доктор Вальтер ХОЛЬШТЕЙН, Державний секретар Федерального Міністерства закордонних справ:

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ:

Крістіан ПНО, Міністр закордонних справ,

Моріс ФОРЕ, заступник Державного секретаря із закордонних справ;

ПРЕЗИДЕНТ ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ:

Антоніо СЕНЬЇ, Голова Ради Міністрів,

Професор Гаєтано МАРТІНО, Міністр закордонних справ;

ЙОГО КОРОЛІВСЬКА ВИСОКІСТЬ ВЕЛИКИЙ ГЕРЦОГ ЛЮКСЕМБУРЗЬКИЙ:

Йозеф БЕХ, Голова Уряду, міністра закордонних справ,

Ламберт ШАУС, Посол, Голова делегації Люксембургу на міжурядову конференцію;

¹ Королівство Данії, Грецька Республіка, Королівство Іспанії, Ірландія, Австрійська Республіка, Португальська Республіка, Республіка Фінляндія, Королівство Швеція та Об'єднане Королівство Великобританії і Північної Ірландії стали членами Європейського Співтовариства з цього моменту.

Її ВЕЛИЧНІСТЬ КОРОЛЕВА НІДЕРЛАНДІВ:

Йозеф ЛУНС, Міністр закордонних справ,

Дж. ЛІНХОРСТ ХОМАН, Голова Нідерландської делегації на міжурядову конференцію;

ЯКІ, обмінявшись вірчими грамотами, що підтверджують їх повноваження, і переконавшись у їх належній формі, домовились про таке:

ЧАСТИНА ПЕРША ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ

Стаття 1 (колишня стаття 1)

Згідно з даним Договором, ВИСОКІ ДОГОВІРНІ СТОРОНИ засновують ЄВРОПЕЙСЬКЕ СПІВТОВАРИСТВО.

Стаття 2 (колишня стаття 2)

Співтовариство має за свою мету, шляхом створення спільного ринку, економічного та валютного союзу, а також шляхом реалізації спільної політики та діяльності, основи яких визначені у статтях 3 і 4, сприяти гармонійному і збалансованому розвитку економічної діяльності Співдружності, високому рівню зайнятості та соціальному захисту, рівності між чоловіками та жінками, стійкому та безінфляційному зростанню, досягненню високого рівня конкурентоспроможності та зближення економічних показників, захисту та поліпшенню стану навколишнього середовища, підвищенню життєвого рівня та якості життя, економічній і соціальній інтеграції та солідарності держав-членів.

Стаття 3 (колишня стаття 3)

1. З метою досягнення визначених у статті 2 цілей, діяльність Співтовариства, здійснювана відповідно до передбачених даним Договором умов та строків, включає:

- (а) відміну митних зборів та кількісних обмежень на імпорт та експорт товарів у торгівлі між державами-членами, а також інших подібних заходів;
- (б) спільну торговельну політику;
- (в) внутрішній ринок, що характеризується скасуванням перешкод вільному руху товарів, осіб, послуг та капіталу між державами-членами;
- (г) заходи щодо в'їзду та переміщення осіб відповідно до положень Розділу IV;
- (д) спільну політику у сфері сільського господарства та рибальства;
- (е) спільну транспортну політику;
- (є) систему запобіжних заходів щодо забезпечення конкуренції на внутрішньому ринку;
- (ж) зближення національних законодавств держав-членів до межі функціонування спільного ринку;
- (з) сприяння координації у здійсненні політики зайнятості між державами-членами з метою збільшення їх ефективності шляхом розвитку скоординованої стратегії з питань зайнятості;
- (и) політику в соціальній сфері, в тому числі діяльність Європейського соціального фонду;
- (і) посилення економічного та соціального співробітництва;
- (ї) політику у сфері навколишнього середовища;
- (й) посилення конкурентоспроможності промисловості Співтовариства;

- (к) сприяння дослідженням і технологічному розвитку;
- (л) заохочення створення та розвитку трансєвропейських комунікаційних мереж;
- (м) внесок в досягнення високого рівня охорони здоров'я;
- (н) внесок в освіту, професійне навчання та культурний розвиток держав-членів;
- (о) політику в сфері розвитку співробітництва;
- (п) асоціацію із морськими країнами і територіями з метою розширення торгівлі та сприяння спільному економічному і соціальному розвитку;
- (р) внесок у зміцнення захисту прав споживачів;
- (с) заходи у сферах енергетики, соціального захисту та туризму.

2. У всіх сферах діяльності, визначених даною статтею, Співтовариство має на меті ліквідувати нерівність та підтримувати рівноправність між чоловіками та жінками.

Стаття 4 (колишня стаття 3а)

1. Для досягнення цілей, визначених у статті 2, діяльність держав-членів та Співтовариства включає, відповідно до даного Договору та встановленого в ньому графіка, прийняття економічної політики, яка ґрунтується на тісній координації економічної політики держав-членів, на внутрішньому ринку та визначенні спільних завдань, і проводиться згідно з принципом відкритої ринкової економіки з вільною конкуренцією.

2. Паралельно до попередньої, відповідно до даного Договору та установлених в ньому графіка та процедури, ця діяльність передбачає незмінний фіксований обмінний курс, що сприятиме введенню єдиної валюти – ЕКЮ, розробку і здійснення єдиної валютної політики та політики обмінних курсів, основною метою яких є підтримання стабільних цін, а також реалізація єдиної економічної політики Співтовариства, відповідно принципу відкритої ринкової економіки з вільною конкуренцією.

3. Ця діяльність держав-членів і Співтовариства повинна узгоджуватися з дотриманням таких основоположних принципів як стабільні ціни, здоровий стан державних фінансів та валюти, стійкий платіжний баланс.

Стаття 5 (колишня стаття 3b)

Співтовариство діє в межах повноважень цього Договору, та керуючись визначеними в ньому цілями.

У сферах, які не є винятковою компетенцією Співтовариства, воно має право діяти на основі принципу субсидіарності, лише настільки, наскільки поставлене завдання не може бути повною мірою розв'язане окремими державами-членами, і тому, зважаючи на його масштаби і результати, буде краще виконано Співтовариством.

Будь-які дії Співтовариства не повинні виходити за межі того, що необхідно для досягнення цілей даного Договору.

Стаття 6 (колишня стаття 3с)

Вимоги до охорони навколишнього середовища повинні бути інтегровані у визначення і реалізацію політики та діяльності Співтовариства згідно з умовами статті 3, зокрема з огляду на підтримку стабільного розвитку.

Стаття 7 (колишня стаття 4)

1. Завдання, що покладаються на Співтовариство, виконуються такими інститутами:
- ЄВРОПЕЙСЬКИМ ПАРЛАМЕНТОМ,
 - РАДОЮ,

- КОМІСІЄЮ,
- СУДОМ,
- РАХУНКОВОЮ ПАЛАТОЮ.

Кожен інститут діє в межах повноважень, якими він наділяється відповідно до положень даного Договору.

2. Рада та Комісія користуються допомогою Економічного та соціального комітету та Комітету регіонів, що діють у дорадчій якості.

Стаття 8 (колишня стаття 4a)

Європейська система центральних банків (тут і надалі – ЄСЦБ) та Європейський центральний банк (тут і надалі – ЄЦБ) заснуються згідно з процедурами, викладеними в даному Договорі; вони діють у межах повноважень, наданих їм відповідно до умов даного Договору та доданого до нього Статуту ЄСЦБ та ЄЦБ (тут і надалі – Статут ЄСЦБ).

Стаття 9 (колишня стаття 4b)

Засновується Європейський інвестиційний банк, який функціонує в межах повноважень, наданих йому даним Договором та доданим до нього Статутом.

Стаття 10 (колишня стаття 5)

Держави-члени вживають усіх заходів, окремих чи загальних, необхідних для забезпечення виконання зобов'язань, передбачених даним Договором. Подібні заходи мають сприяти розв'язанню основних завдань Співтовариства.

Слід утримуватись від будь-яких заходів, що можуть протидіяти досягненню цілей даного Договору.

Стаття 11 (колишня стаття 5a)

1. Держави-члени, які мають намір встановити між собою більш тісну співпрацю, відповідно до статті 43 та 44 Договору про Європейський Союз, можуть отримати дозвіл використовувати інститути, процедури та механізми, передбачені даним Договором, за умови, що подібна співпраця:

- (а) не стосується сфер, на які поширюються виняткові повноваження Співтовариства;
- (б) не впливає на політику, дії чи програми Співтовариства;
- (в) не стосується питання громадянства Союзу і не дискримінує громадян держав-членів;
- (г) залишається в межах повноважень, наданих Співтовариству даним Договором;
- (д) не призводить до дискримінації чи обмежень у торгівлі між державами-членами і не спотворює умови конкуренції між ними.

2. Дозвіл, згадуваний у пункті 1, надається Радою, яка діє на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, на пропозицію від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом.

У разі, коли окремий член Ради заявляє, що з вагомих міркувань національної політики він чинитиме спротив ухваленню того чи іншого рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, голосування не проводиться. Рада має право вимагати, діючи на основі кваліфікованої більшості, щоб справа була передана на розгляд Ради у складі глав держав чи урядів для остаточного одноголосного затвердження.

Держави-члени, що, відповідно до пункту 1, прагнуть до більш тісної співпраці, можуть адресувати запит Комісії, яка з цього приводу подає відповідну пропозицію на розгляд Ради. У разі, якщо Комісія не подає пропозицію, вона зобов'язана поінформувати державу-члена про причини свого рішення.

3. Будь-яка держава-член, яка виявить бажання розпочати співпрацю, передбаченою умовами даної статті, має повідомити про свій намір Раду і Комісію, які протягом трьох місяців з часу отримання повідомлення повинні виробити щодо нього власну позицію. Протягом чотирьохмісячного терміну з часу надходження повідомлення Комісія зобов'язана винести остаточне рішення з конкретними зауваженнями, які вважає за необхідні.

4. Акти та рішення, необхідні для здійснення діяльності щодо співпраці, підлягають дії усіх відповідних положень даного Договору, якщо інше не передбачено цією статтею та статтями 43 та 44 Договору про Європейський Союз.

5. Дана стаття не суперечить положенням Протоколу про включення Шенгенської угоди до правової системи Європейського Союзу.

Стаття 12 (колишня стаття 6)

У межах застосування даного Договору, і без порушення будь-яких особливих його положень дискримінація на національному ґрунті забороняється.

Рада, що діє у відповідності з процедурами, визначеними у статті 251, може прийняти правила, спрямовані на заборону такої дискримінації.

Стаття 13 (колишня стаття 6a)

Не порушуючи інших положень Договору і діючи в межах наданих Співтовариством повноважень, Рада, на основі одноголосного ухвалення пропозиції Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом, може вдатися до відповідних дій з метою протистояння статевій, расовій, етнічній, релігійній чи віковій дискримінації.

Стаття 14 (колишня стаття 7a)

1. Співтовариство вживає заходів з метою послідовного запровадження внутрішнього ринку в період до 31 грудня 1992 року, відповідно до положень даної статті, а також статей 15, 26, 47(2), 49, 80, 93 і 95 при дотриманні інших положень Договору.

2. Внутрішній ринок складатиме територія без внутрішніх кордонів, на якій гарантується вільне пересування осіб, капіталу, товарів і послуг згідно з положеннями даного Договору.

3. Діючи на основі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю на пропозицію від Комісії, Рада визначає основні напрямки та умови, необхідні для забезпечення збалансованого прогресу в усіх вищезгаданих сферах.

Стаття 15 (колишня стаття 7c)

Працюючи над пропозиціями, спрямованими на досягнення основних цілей, визначених статтею 14, Комісія повинна враховувати обсяг зусиль, які окремі економіки з різним рівнем розвитку мають докласти протягом періоду становлення внутрішнього ринку, і може запропонувати відповідні положення.

Якщо дані положення матимуть форму відступу, вони повинні носити тимчасовий характер і спричиняти якомога менше проблем у функціонуванні спільного ринку.

Стаття 16 (колишня стаття 7d)

Не порушуючи положень статей 73, 86 і 87 та беручи до уваги значення служб, що спрямовують свої зусилля на втілення загальних економічних цілей Союзу та сприяють соціальної і територіальної інтеграції, Співтовариство і, зокрема, її держави-члени, кожна в межах своїх повноважень та в межах застосування даного Договору, повинні дбати про те, що такі служби діють на основі принципів та умов, що сприяють виконанню їхньої місії.

ЧАСТИНА ДРУГА ГРОМАДЯНСТВО СОЮЗУ

Стаття 17 (колишня стаття 8)

1. Встановлюється єдине громадянство Союзу. Кожний громадянин держави-члена є громадянином Союзу. Громадянство Союзу доповнює, а не замінює національне громадянство.
2. Громадяни Союзу наділяються правами та виконують обов'язки, передбачені даним Договором.

Стаття 18 (колишня стаття 8a)

1. Кожний громадянин Союзу має право на вільне пересування та постійне проживання на території держав-членів, з урахуванням обмежень та умов, визначених даним Договором, та відповідно до положень, прийнятих для його застосування.
2. Рада може прийняти положення з метою полегшення використання прав, згадуваних у пункті 1; якщо інше не передбачено даним Договором, Рада діє відповідно до процедури, визначеної у статті 251. Для виконання цієї процедури Рада приймає одноголосне рішення.

Стаття 19 (Колишня стаття 8b)

1. Кожен громадянин Союзу, що мешкає на території держави-члена, не будучи її громадянином, має право брати участь у голосуванні і балотуватися в кандидати на муніципальних виборах держави-члена, на тих самих умовах, що й громадяни держави. Це право здійснюється відповідно до детальних угод, прийнятих Радою, яка діє на підставі одноголосно прийнятого рішення, на пропозицію від Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом; подібні детальні опрацювання можуть передбачати відхилення від загальних правил, якщо вони виправдані специфічними проблемами держави-члена.
2. Не порушуючи умови статті 190(3) і положення, прийняті на її здійснення, кожен громадянин Союзу, що мешкає на території держави-члена, не будучи її громадянином, має право брати участь у голосуванні та балотуватися в кандидати на виборах до Європейського Парламенту в державі, на території якої мешкає, на тих самих умовах, що й громадяни держави. Це право здійснюється відповідно до детальних угод, прийнятих Радою, яка діє на підставі одноголосно прийнятого рішення, на пропозицію від Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом; подібні детальні опрацювання можуть передбачати відхилення від загальних правил, якщо вони виправдані специфічними проблемами держави-члена.

Стаття 20 (колишня стаття 8c)

Кожен громадянин Союзу на території третьої країни, у якому держава-член, громадянином якої він є, не представлена, має право захисту з боку дипломатичних чи консульських представництв будь-якої держави-члена на тих же умовах, що й громадяни цієї держави. Держави-члени встановлюють між собою необхідні правила і починають міжнародні переговори для забезпечення такого захисту.

Стаття 21 (колишня стаття 8d)

Кожен громадянин Союзу має право звертатися до Європейського Парламенту відповідно до статті 194.

Кожен громадянин Союзу може звертатися до Уповноваженого з прав людини, призначеного відповідно до статті 195.

Кожен громадянин Союзу має право подати письмове звернення будь-яким інститутам чи органам, згаданим у даній статті або у статті 7 однією з мов, визначених статтею 314, та отримати відповідь тією ж мовою.

Стаття 22 (колишня стаття 8e)

Комісія доповідає Європейському Парламенту, Раді та Економічному і Соціальному комітету через кожних три роки про застосування положень цієї частини. Подібна доповідь бере до уваги стан розвитку Союзу.

На цій основі, не порушуючи інших умов даного Договору, Рада одноголосним рішенням на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом може прийняти положення на зміцнення або доповнення прав, визначених у цій частині; вона рекомендує державам-членам ухвалити ці положення згідно з відповідними конституційними вимогами.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ ПОЛІТИКА СПІВТОВАРИСТВА

РОЗДІЛ I

ВІЛЬНИЙ РУХ ТОВАРІВ

Стаття 23 (колишня стаття 9)

1. Співтовариство ґрунтується на митному союзі, що стосується всієї торгівлі товарами та передбачає заборону митних зборів на імпорт та експорт між державами-членами і всіх інших еквівалентних їм платежів, а також прийняття спільного митного тарифу щодо третіх країн.

2. Положення статті 25 та Глави 2 даного розділу стосуються продукції, виробленої в державах-членах, а також товарів, експортованих третіми країнами, які є у вільному обігу на території держав-членів.

Стаття 24 (колишня стаття 10)

Продукція, що надходить з третіх країн, вважається такою, що перебуває у вільному обігу на території держави-члена за умови успішного завершення усіх формальностей щодо імпорту товарів та належно сплачених відповідних митних зборів і платежів, які повинні сплачуватися у такій державі-члені, і відсутності вигоди від часткової чи повної несплати таких зборів чи платежів.

Глава 1

Митний союз

Стаття 25 (колишня стаття 12)

Митні збори на імпорт та експорт і еквівалентні їм платежі скасовуються між державами-членами. Ця заборона поширюється також на митні збори фіскального характеру.

Стаття 26 (колишня стаття 28)

Ставки спільних митних тарифів затверджуються Радою одноголосним рішенням на пропозицію Комісії.

Стаття 27 (колишня стаття 29)

При виконанні завдань, визначених даною главою, Комісія повинна керуватися:

- (а) необхідністю розвивати торгівлю між державами-членами і третіми країнами;
- (б) розвитком умов конкуренції в межах Співтовариства для підвищення конкурентоспроможності підприємств;

(в) потребами Співтовариства щодо постачання сировини та напівфабрикатів; у цьому зв'язку Комісія турбується про уникнення порушення конкурентних умов між державами-членами стосовно готової продукції;

(г) необхідністю уникнення суттєвих порушень у функціонуванні економічних систем держав-членів та забезпечення раціонального розвитку виробництва і розширення споживання в межах Співтовариства.

Глава 2

Заборона кількісних обмежень між державами-членами

Стаття 28 (колишня стаття 30)

Кількісні обмеження на імпорт та всі інші еквівалентні їм дії забороняються між державами-членами.

Стаття 29 (колишня стаття 34)

Кількісні обмеження на експорт та всі інші еквівалентні їм дії забороняються між державами-членами.

Стаття 30 (колишня стаття 36)

Положення статей 28 і 29 не виключають заборон чи обмежень на імпорт, експорт і транзит товарів відповідно до принципів суспільної моралі, громадського порядку та державної безпеки; захисту здоров'я та життя людей, тварин чи рослин; захисту національних багатств, які мають художню, історичну чи археологічну цінність; захисту промислової і комерційної власності. Такі заборони чи обмеження не є, однак, засобом дискримінації чи прихованого обмеження в торгівлі між державами-членами.

Стаття 31 (колишня стаття 37)

1. Держави-члени змінюють будь-які державні монополії комерційного характеру з метою забезпечення відсутності будь-якої дискримінації стосовно існуючих умов постачання та реалізації продукції між громадянами держав-членів.

Положення даної статті застосовуються до будь-якого органу, через який держава-член де-юре чи де-факто, прямо чи опосередковано наглядає, визначає чи суттєво впливає на імпорт чи експорт продукції між державами-членами. Ці положення застосовуються також до монополій, які делеговані державою іншим.

2. Держави-члени утримуються від ініціювання будь-яких заходів, що суперечать принципам, викладеним у пункті 1, або які обмежують дії статей про скасування митних зборів та кількісних обмежень між державами-членами.

3. Якщо державна монополія комерційного характеру керується положеннями, розробленими з метою полегшення збуту продукції сільськогосподарського виробництва або отримання від неї кращої віддачі, то слід здійснити кроки по застосуванню правил, що містяться у цій статті, з метою забезпечення еквівалентної зайнятості та належних умов життя виробників таких продуктів.

РОЗДІЛ II

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Стаття 32 (колишня стаття 38)

1. Спільний ринок поширюється на сферу сільського господарства і торгівлі сільськогосподарською продукцією. До сільськогосподарської належить продукція рослинницької, тваринницької, рибної галузей, а також продукти першої стадії переробки, безпосередньо пов'язані з такою продукцією.

2. Положення про створення спільного ринку застосовуються до сільськогосподарської продукції, якщо інакше не передбачено статтями 33-38.

3. Перелік продукції, на яку поширюються положення статей 33-38, подається в Додатку 1 до цього Договору.

4. Існування та розвиток спільного ринку сільськогосподарської продукції повинні супроводжуватися здійсненням спільної сільськогосподарської політики.

Стаття 33 (колишня стаття 39)

1. Метою спільної сільськогосподарської політики є:

(а) збільшення продуктивності сільськогосподарського виробництва шляхом підтримки технічного прогресу, забезпечення раціонального розвитку сільськогосподарського виробництва та оптимального використання факторів виробництва, особливо людської праці;

(б) забезпечення дотримання достатнього рівня умов життя всіх зайнятих у сільському господарстві, зокрема шляхом збільшення індивідуальних заробітків осіб, задіяних у сільськогосподарському виробництві;

(в) стабілізація ринку;

(г) забезпечення регулярних поставок;

(д) забезпечення збуту продукції споживачам за доступною ціною.

2. У ході розробки принципів спільної сільськогосподарської політики та конкретних методів її реалізації потрібно враховувати:

(а) особливий характер сільськогосподарської діяльності, що обумовлюється соціальною структурою сільськогосподарського комплексу, структурними та природними відмінностями між різними сільськогосподарськими регіонами;

(б) поступового здійснення відповідних змін;

(в) той факт, що сільське господарство держав-членів тісно пов'язане з економікою в цілому.

Стаття 34 (колишня стаття 40)

1. З метою досягнення цілей, визначених у статті 33, засновується спільна організація сільськогосподарських ринків.

Ця організація матиме одну з форм залежно від типу продукції:

(а) спільні засади конкуренції;

(б) обов'язкова координація різноманітних національних ринкових організацій;

(в) європейська ринкова організація.

2. Спільна організація, заснована відповідно до пункту 1, може включати всі заходи, необхідні для досягнення цілей, визначених у статті 33, зокрема, регулювання цін, допомоги у виробництві та маркетингу різноманітних продуктів, дотримання умов зберігання та перевезення, визначення спільних механізмів для стабілізації обсягів імпорту чи експорту.

Спільна організація обмежуватиметься у своїх діях цілями, визначеними у статті 33, і протидіятиме будь-якій дискримінації між виробниками чи споживачами Співтовариства.

Спільна цінова політика базується на спільних критеріях і єдиних способах обчислення.

3. З метою забезпечення виконання спільними організаціями своїх зобов'язань, про які йшлося в пункті 1, створюються один чи більше фондів з управління та надання гарантій для сільськогосподарського виробництва.

Стаття 35 (колишня стаття 41)

З метою досягнення цілей, визначених у статті 33, в межах спільної сільськогосподарської політики, передбачаються такі заходи:

(а) ефективна координація зусиль у сфері професійної підготовки, здійснення сільськогосподарських наукових проектів і досліджень та поширення їх результатів; це може включати спільне фінансування проектів чи інститутів;

(б) спільні заходи на підтримку споживання певних продуктів.

Стаття 36 (колишня стаття 42)

Положення розділу, в якому визначені принципи конкуренції, стосуються виробництва і торгівлі сільськогосподарською продукцією на засадах, встановлених Радою відповідно до умов статті 37(2) і (3) та сформульованими в ній завданнями і процедурами, беручи до уваги цілі, викладені у статті 33.

Рада може, зокрема, санкціонувати надання допомоги:

(а) з метою захисту підприємств, які зазнали збитків внаслідок несприятливих структурних чи природних умов;

(б) в межах програм економічного розвитку.

Стаття 37 (колишня стаття 43)

1. З метою сприяння розвитку основних напрямів спільної сільськогосподарської політики Комісія зобов'язується, після набуття чинності даного Договору, скликати конференцію держав-членів для порівняння засад, джерел та потреб здійснюваної ними сільськогосподарської політики.

2. З урахуванням роботи конференції відповідно до пункту 1 після проведення консультації з Економічним та Соціальним Комітетом протягом двох років з часу набуття чинності даного Договору, Комісія подає пропозиції для вироблення та здійснення спільної сільськогосподарської політики, включаючи питання заміни національних організацій однією з форм спільної організації відповідно до статті 34(1), і для здійснення заходів, визначених у цьому Розділі.

Ці пропозиції повинні враховувати взаємозалежність сільськогосподарських питань, зазначених у даному Розділі.

Рада зобов'язується, діючи на основі кваліфікованої більшості за пропозицією Комісії та після консультації з Європейським Парламентом, виробити статут, видавати директиви і приймати регламенти без порушення будь-яких рекомендацій, які вона може також робити.

3. Рада може, діючи на основі кваліфікованої більшості згідно з пунктом 2, замінити національні ринкові організації спільною організацією відповідно до положень статті 34(1), якщо:

(а) спільна організація пропонує державам-членам, які не приймають подібних заходів і мають власні виробничі організації, охорону праці та відповідні умови життя виробників, враховуючи необхідну спеціалізацію та всі можливі з часом зміни;

(б) така організація забезпечує умови торгівлі в межах Співтовариства, подібні до існуючих на національному ринку.

4. В разі, якщо спільна організація, що спеціалізується з певних видів сировини, створюється раніше, ніж організації з переробки відповідної продукції, сировина для перероблених продуктів, що експортуються до третіх країн, може імпортуватися з-поза меж Співтовариства.

Стаття 38 (колишня стаття 46)

Якщо у держави-члена певний вид продукції підлягає національній ринковій організації чи внутрішнім правилам, наслідком чого буде вплив на конкурентну позицію подібної продукції в іншій державі-члені, відповідні збори накладаються державами-членами на імпорт такого

продукту з держави-члена, де існує така організація чи внутрішні правила, якщо така держава, у свою чергу, не застосовує відповідних зборів на експорт.

Комісія фіксує розмір таких зборів на рівні, необхідному для урівноваження балансу; вона може також санкціонувати інші заходи, визначаючи їх умови та деталі.

РОЗДІЛ III

ВІЛЬНЕ ПЕРЕСУВАННЯ ОСІБ, ПОСЛУГ ТА КАПІТАЛУ

Глава I

Працівники

Стаття 39 (колишня стаття 48)

1. Гарантується свобода пересування працівників у межах Співтовариства.
2. Така свобода пересування передбачає скасування будь-якої дискримінації на національній основі між представниками держав-членів, що ґрунтується на різних підходах до вирішення питань зайнятості, оплати й інших умов праці та працевлаштування.
3. Згідно з основними засадами соціальної політики свобода пересування передбачає право громадян на безпеку та охорону здоров'я, що включає вирішення наступних питань:
 - (а) розгляд поданих пропозицій щодо працевлаштування;
 - (б) вільне пересування з метою працевлаштування на території держав-членів;
 - (в) перебування з цією ж метою в іншій державі-члені відповідно до законодавчих положень, адміністративних актів і постанов даної держави про працевлаштування громадян;
 - (г) проживання на території держави-члена після працевлаштування в ній.
4. Положення даної статті не стосуються працевлаштування у сфері громадського обслуговування.

Стаття 40 (колишня стаття 49)

Діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 251, Рада після консультацій з Економічним та Соціальним Комітетом видає директиви чи регламенти, визначаючи заходи, необхідні для поетапного введення свободи пересування працівників відповідно до статті 39. Подібні заходи передбачають:

- (а) забезпечення тісної співпраці між національними службами зайнятості;
- (б) скасування адміністративних процедур та кваліфікаційних періодів відносно наявної зайнятості, прийнятих на основі національного законодавства або відповідних договорів між державами-членами, збереження яких перешкоджає вільному пересуванню працівників;
- (в) скасування кваліфікаційних періодів та інших обмежень, передбачених національним законодавством або відповідними договорами між державами-членами, для працівників інших держав-членів стосовно вільного вибору роботи, окрім тих обмежень, які накладаються на працівників даної держави;
- (г) впровадження відповідних механізмів забезпечення балансу між попитом та пропозицією на ринку працевлаштування з метою уникнення серйозних загроз для життєвого рівня та рівня зайнятості в різних регіонах та галузях промисловості.

Стаття 41 (колишня стаття 50)

Керуючись засадами спільної програми, держави-члени повинні стимулювати обмін молодими працівниками.

Стаття 42 (колишня стаття 51)

Діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 251, Рада зобов'язується вживати таких заходів у сфері соціальної безпеки, які необхідні для забезпечення свободи пересування працівників. З цією метою вона гарантує працівникам-мігрантам та членам їх родин:

(а) врахування, з метою надання та збереження права на виплати і розрахунку її обсягу, всіх періодів, які беруться до уваги за законами кількох країн;

(б) виплату соціальної допомоги особам, які є резидентами на території держав-членів.

Усі процедури, викладені в статті 251, Рада приймає одногосним рішенням.

Глава 2

Право на заснування та економічну діяльність

Стаття 43 (колишня стаття 52)

У межах визначених нижче положень забороняються будь-які обмеження свободи заснування та економічної діяльності громадян держав-членів на території іншої держави-члена. Подібна заборона стосується також обмежень щодо створення агентств, філій чи дочірніх компаній громадянами будь-якої держави-члена на території іншої держави-члена.

Свобода заснування включає право на самостійну діяльність, а також на створення компаній або фірм відповідно до положень другого пункту статті 48 та згідно з умовами, встановленими на законодавчому рівні для громадян власної держави у випадках, які стосуються створення підприємств, у відповідності з положеннями Глави, що стосується капіталів.

Стаття 44 (колишня стаття 54)

1. З метою досягнення відповідного рівня свободи заснування щодо певного виду економічної діяльності, Рада, відповідно до процедури, викладеної у статті 251, та після проведення консультацій з Економічним і Соціальним Комітетом, діє шляхом прийняття директив.

2. Рада та Комісія виконують обов'язки, покладені на них попередніми положеннями, зокрема:

(а) надання пріоритетних позицій тому виду, де свобода заснування та економічної діяльності вносить особливо значний вклад у загальний розвиток виробництва та торгівлі;

(б) забезпечення тісної співпраці між компетентними органами влади держав-членів з метою контролю над ситуацією в різних сферах діяльності на території Співтовариства;

(в) скасування адміністративних процедур, прийнятих на основі національного законодавства або відповідних договорів, що укладені раніше між державами-членами, дотримання яких порушує свободу заснування та економічної діяльності;

(г) гарантування працівникам однієї держави-члена, що зайняті на території іншої держави-члена, можливості залишатися на цій території з метою здійснення самостійної економічної діяльності за умови їх відповідності тим вимогам, котрі б висувалися до них у випадку, якщо б вони прибули у державу у той час, коли б вони мали наміри здійснювати таку діяльність;

(д) забезпечення громадянам однієї держави-члена права придбання та використання землі та будинків, розташованих на території іншої держави-члена, якщо це не суперечить принципам, визначеним у статті 33(2);

(е) здійснення поступового скасування обмежень свободи заснування і ведення економічної діяльності в кожній конкретній сфері, беручи до уваги, з одного боку, умови створення агентств, філій і дочірніх компаній громадянами на території держави-члена, а, з другого – умов щодо участі персоналу головних підприємств в органах правління або контролю цих агентств, філій і дочірніх компаній;

(є) координуючи до певної міри, яка необхідна для захисту інтересів членів та інших осіб, заходи самозахисту компаній чи фірм держав-членів, відповідно до положень другого пункту статті 48, беручи до уваги забезпечення рівноцінності таких заходів у рамках Співтовариства;

(ж) гарантування того, що умови заснування не порушує допомога, яку надають держави-члени.

Стаття 45 (колишня стаття 55)

Положення даної Глави не застосовується, щодо будь-якої держави-члена, до видів діяльності, які в цій державі пов'язані, навіть випадково, з виконанням офіційних владних обов'язків.

Рада може, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, і на пропозицію від Комісії, постановити, що положення цієї Глави не застосовується до певних видів діяльності.

Стаття 46 (колишня стаття 56)

1. Положення даної Глави та вжиті згідно з ними заходи не повинні суперечити застосуванню положень, встановлених законом, нормативними чи адміністративними актами відносно особливого режиму щодо іноземних громадян, виходячи з міркувань громадського порядку, державної безпеки та охорони здоров'я.

2. Діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 251, Рада приймає директиви для координації вищезгаданих положень.

Стаття 47 (колишня стаття 57)

1. З метою сприяння особам у веденні їх самостійної професійної діяльності, і, діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 251, Рада приймає директиви про взаємне визнання дипломів, сертифікатів та інших офіційних свідоцтв професійної підготовки.

2. З цією ж метою Рада, діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 251, Рада приймає директиви з узгодження положень, встановлених законами, нормативними чи адміністративними актами в державах-членах, про початок і продовження здійснення самостійної професійної діяльності. Діючи одностайно згідно з процедурою, викладеною у статті 251, Рада приймає директиви, впровадження яких зумовлює, принаймні, в одній державі-члені, зміну діючих принципів законодавства щодо професійної підготовки у частині, що стосується умов прийому для фізичних осіб. В інших випадках Рада діє на основі кваліфікованої більшості.

3. У разі медичних, суміжних з ними та фармацевтичних професій, поступове скасування обмежень залежатиме від ступеня узгодженості умов здійснення цих видів професійної діяльності в різних державах-членах.

Стаття 48 (колишня стаття 58)

Компанії чи фірми, які створені відповідно до закону держави-члена і мають власний зареєстрований офіс, центральну адміністрацію або головне місце підприємницької діяльності в межах Співтовариства, відповідно до цілей даної Глави, отримують такі ж повноваження, як і фізичні особи даної держави-члена.

Під «компаніями» та «фірмами» маються на увазі ті компанії і фірми, що діють на основі цивільного і комерційного права, включаючи кооперативні товариства та інші юридичні особи, що підлягають регулюванню в рамках приватного чи публічного права, за виключенням неприбуткових юридичних осіб.

Глава 3

Послуги

Стаття 49 (колишня стаття 59)

Відповідно до нижчевикладених положень скасовуються будь-які обмеження на вільне надання послуг у межах Співтовариства по відношенню до громадян держав-членів, що здійснюють своє право на заснування та підприємницьку діяльність в іншій державі-члені Співтовариства, ніж та, громадянину якої надаються послуги.

Рада може, діючи на основі кваліфікованої більшості за пропозицією Комісії, поширити дію положень даної Глави щодо громадян третіх країн, які надають послуги та здійснюють підприємницьку діяльність на території Співтовариства.

Стаття 50 (колишня стаття 60)

Послуги будуть вважатися «послугами» в рамках значення, передбаченого даним Договором, коли вони, як правило, надаються за винагороду і не підлягають дії положень про свободу пересування товарів, капіталу та осіб.

До «послуг», зокрема, належать:

- (а) діяльність промислового характеру;
- (б) діяльність комерційного характеру;
- (в) діяльність ремісників;
- (г) професійна діяльність.

Не порушуючи положень даної Глави про свободу заснування, особа, що надає певні види послуг, має право тимчасового ведення тієї чи іншої економічної діяльності в державі, де надаються такі послуги, на таких же умовах, що й громадяни даної держави.

Стаття 51 (колишня стаття 61)

1. Право вільного надання послуг у сфері транспорту визначається положеннями, викладеними в Розділі про транспорт.

2. Право вільного надання банківських та страхових послуг, пов'язаних з переміщенням капіталу, забезпечується положеннями про свободу переміщення капіталу.

Стаття 52 (колишня стаття 63)

1. З метою забезпечення вільного надання певного виду послуг Рада може, на пропозицію Комісії та після консультацій з Економічним та соціальним комітетом і Європейським Парламентом, видавати відповідні директиви на основі рішення кваліфікованою більшістю.

2. Що стосується директив, згаданих у пункті 1, пріоритет надаватиметься, як правило, тим послугам, які безпосередньо впливають на собівартість виробництва, та лібералізація яких допоможе розвитку торгівлі.

Стаття 53 (колишня стаття 64)

Держави-члени заявляють про свою готовність забезпечити вільне надання послуг в більшому обсязі, ніж вимагається директивами, прийнятими відповідно до статті 52(1), якщо цьому сприяє загальна економічна ситуація в країні та стан окремих галузей народного господарства.

З цією метою Комісія дає відповідні рекомендації зацікавленим державам-членам.

Стаття 54 (колишня стаття 65)

Доки обмеження на вільне надання послуг не скасовані, кожна держава-член накладає подібні обмеження, не вдаючись до розрізень на ґрунті національної приналежності чи місця проживання, щодо всіх осіб, які надають послуги, як це передбачено першим пунктом статті 49.

Стаття 55 (колишня стаття 66)

Положення статей 45-48 застосовуються до питань, що порушуються в даній Главі.

Глава 4

Капітал і платежі*Стаття 56 (колишня стаття 73b)*

1. У межах положень, викладених у цій Главі, всі обмеження на переміщення капіталу між державами-членами, а також між державами-членами і третіми країнами повинні бути заборонені.

2. У межах положень, викладених у цій Главі, всі обмеження на платежі між державами-членами, а також між державами-членами і третіми країнами повинні бути заборонені.

Стаття 57 (колишня стаття 73c)

1. Положення статті 56 не повинні завдавати шкоди застосуванню по відношенню до третіх країн будь-яких обмежень, які існують на 31 грудня 1993 року відповідно до законів держав-членів чи Співтовариства щодо переміщення капіталу в треті країни чи з них, включаючи прямі інвестиції в підприємства, у тому числі в нерухомість, надання фінансових послуг чи допуск цінних паперів на ринки капіталу.

2. Докладаючи зусиль для досягнення вільного переміщення капіталу між державами-членами і третіми країнами на максимально можливному рівні та без порушення інших Глав даного Договору, Рада може, на основі рішення кваліфікованої більшості за пропозицією Комісії, здійснювати заходи щодо переміщення капіталу в треті країни чи з них, включаючи прямі інвестиції в підприємства, у тому числі в нерухомість, надання фінансових послуг чи допуск цінних паперів на ринки капіталу. Згідно з цим пунктом, для прийняття заходів, які є кроком назад щодо права Співтовариства забезпечувати вільне переміщення капіталу в треті країни чи з них, необхідне одностороннє рішення Ради.

Стаття 58 (колишня стаття 73d)

1. Положення статті 56 не порушують прав держав-членів:

(а) застосовувати відповідні положення податкового законодавства, що визначають відмінності між платниками податків, які перебувають в неоднакових умовах відносно місця проживання чи місця інвестування капіталу;

(б) вживати всіх необхідних заходів для запобігання порушень національних законів та актів виконавчої влади, особливо у сфері оподаткування, та ретельного контролю за діяльністю фінансових установ; встановлювати процедуру декларування даних про переміщення капіталу з метою отримання інформації адміністративного чи статистичного характеру; вживати заходів, що є виправданими з точки зору соціальної політики чи державної безпеки.

2. Положення цієї Глави не порушують застосування обмежень на право заснування і ведення економічної діяльності, якщо це не суперечить основним принципам даного Договору.

3. Заходи та процедури, викладені в пунктах 1 і 2, не повинні бути засобом безпідставної дискримінації або завуальованого обмеження щодо вільного переміщення капіталів чи платежів, як це визначено в статті 56.

Стаття 59 (колишня стаття 73f)

У випадках, коли за виняткових обставин переміщення капіталу в треті країни чи з них викликає, або загрожує викликати серйозні труднощі у функціонуванні економічного та валютного союзу, Рада, на пропозицію Комісії і після консультацій з ЄЦБ, кваліфікованою більшістю приймає рішення про захисні заходи щодо третіх країн на період не більше шести місяців, якщо такі заходи вкрай необхідні.

Стаття 60 (колишня стаття 73g)

1. Якщо у випадках, передбачених у статті 301, виникає необхідність здійснення заходів на рівні Співтовариства, Рада може, згідно з процедурою статті 301, вжити невідкладних заходів для переміщення капіталу та платежів відносно зацікавлених третіх країн.

2. Не порушуючи умови статті 297, до остаточного затвердження Радою заходів відповідно до пункту 1, держава-член може, в разі особливої необхідності з серйозних політичних міркувань, вжити односторонніх заходів супроти третьої країни з питань переміщення капіталу і платежів. Комісія та інші держави-члени повинні бути поінформовані про подібні заходи не пізніше дати введення в дію останніх.

На пропозицію Комісії Рада може прийняти кваліфікованою більшістю рішення, яке б зобов'язувало ту чи іншу державу-члена відкоригувати чи скасувати подібні заходи. Голова Ради інформує Європейський Парламент про будь-яке таке рішення, прийняте Радою.

РОЗДІЛ IV

(колишній Розділ IIIa)

**ВІЗИ, ПРИТУЛОК, ІМІГРАЦІЯ
ТА ІНШІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВІЛЬНИМ ПЕРЕСУВАННЯМ ОСІБ**

Стаття 61 (колишня стаття 73i)

З метою поступового створення зони свободи, безпеки та справедливості, Рада зобов'язується прийняти:

(а) протягом п'яти років з часу набуття чинності Амстердамського Договору – заходи, спрямовані на забезпечення вільного пересування осіб згідно з умовами статті 14 та у чіткій відповідності із заходами по контролю зовнішнього кордону, включаючи імміграційні процеси та надання притулку, як це передбачено у статті 62(2) і (3) та статті 63(1)(а) та (2)(а), а також у відповідності із заходами по запобіганню та боротьбі зі злочинністю згідно з положенням статті 31(е) Договору про Європейський Союз;

(б) інші заходи у сфері імміграції, надання притулку та охорони прав громадян третіх країн відповідно до положень статті 63;

(в) заходи у сфері законодавчої співпраці у цивільних справах, як це визначено статтею 65;

(г) відповідні заходи на посилення та зміцнення адміністративної співпраці, як це визначено у статті 66;

(д) заходи у сфері законодавчої співпраці у кримінальних справах з метою досягнення високого рівня безпеки шляхом запобігання та боротьби зі злочинністю в межах Союзу відповідно до положень Договору про Європейський Союз.

Стаття 62 (колишня стаття 73j)

Діючи відповідно до процедури, визначеної у статті 67, Рада протягом п'яти років з часу набуття чинності Амстердамського Договору приймає:

(1) заходи по забезпеченню, відповідно до статті 14, відсутності будь-якого контролю за особами, незалежно від того, є вони громадянами Союзу чи третіх країн, при перетині ними внутрішніх кордонів;

(2) заходи щодо перетину зовнішніх кордонів держав-членів, які встановлюють:

(а) стандарти і процедури, яких повинні дотримуватися держави-члени при здійсненні ними перевірок осіб на таких кордонах;

(б) правила щодо надання віз на період перебування не більше трьох місяців, включаючи:

(і) перелік третіх країн, для громадян яких необхідна наявність візи при перетині ними зовнішніх кордонів, та тих країн, громадяни якої не підлягають такій вимозі;

(ii) процедури та умови надання віз державами-членами;

(iii) єдиний формат для віз;

(iv) правила щодо єдиної візи;

(3) заходи, що визначають умови свободи подорожування громадян третіх країн в межах території держав-членів протягом не більше трьох місяців.

Стаття 63 (колишня стаття 73k)

Діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 67, Рада протягом п'яти років з часу набрання чинності Амстердамського Договору приймає:

(1) заходи щодо надання притулку, відповідно до Женевської Конвенції від 28 липня 1951 року, Протоколу від 31 січня 1967 року стосовно статусу біженців та інших відповідних договорів, у таких сферах:

(а) критерії та механізми для визначення держави-члена, яка відповідає за розгляд прохання про надання притулку, поданого громадянином третьої країни в одній з держав-членів;

(б) мінімальні стандарти для прийняття осіб, які пошукують політичного притулку в державах-членах;

(в) мінімальні стандарти приймання громадян-біженців третіх країн;

(г) мінімальні стандарти щодо процедур надання та позбавлення статусу біженця в державах-членах;

(2) заходи щодо біженців та переміщених осіб у таких сферах:

(а) мінімальні стандарти надання тимчасового захисту переміщеним особам, які є громадянами третіх країн і не можуть повернутися на батьківщину, та особам, що потребують міжнародного захисту з інших причин;

(б) підтримання балансу зусиль держав-членів з питань надання притулку біженцям і переміщеним особам та можливих наслідків цього;

(3) заходи у сфері імміграційної політики в таких сферах:

(а) умови в'їзду та проживання, стандарти щодо процедури надання державою-членом довгострокових віз та дозволів на проживання, у тому числі з метою возз'єднання сімей;

(б) питання незаконної імміграції та незаконного проживання, у тому числі репатріації нелегальних резидентів;

(4) заходи щодо визначення прав та встановлення умов, за яких громадяни третіх країн, що є легальними резидентами держави-члена, можуть проживати на території іншої держави-члена.

Заходи, прийняті Радою відповідно до пунктів 3 та 4, не звільняють будь-яку державу-члена від розгляду та вирішення вищевикладених питань на національному рівні відповідно до даного Договору та міжнародних угод.

Заходи, прийняття яких передбачено пунктами 2(б), 3(а) та 4, не підлягають обмеженню терміном п'ять років.

Стаття 64 (колишня стаття 73l)

1. Даний Розділ не зачіпає повноважень, покладених на держави-члени, у сфері підтримання правопорядку та захисту внутрішньої безпеки.

2. У разі, якщо в одній чи більше держав-членів складеться надзвичайна ситуація, що характеризується раптовим напливом громадян з третіх країн і без порушення пункту 1, Рада може за пропозицією Комісії прийняти кваліфікованою більшістю тимчасові положення, згідно з якими термін перебування в ній громадян третіх країн не повинен перевищувати шість місяців для блага зацікавленої держави-члена.

Стаття 65 (колишня стаття 73m)

Заходи у сфері міждержавної юридичної співпраці у цивільних справах, здійснювані відповідно до статті 67, і, наскільки це необхідно для відповідного функціонування внутрішнього ринку, включають:

(а) поліпшення і спрощення:

- системи міждержавної служби обміну документами судового та позасудового характеру;
- співпрацю в отриманні свідчень;
- визнання та застосування рішень при розгляді цивільних і комерційних справ, включаючи рішення в позасудових випадках;

(б) сприяння узгодженню норм, які застосовуються державами-членами стосовно конфлікту законів та юрисдикції;

(в) усунення перешкод на шляху до нормального функціонування цивільного судочинства через підтримку, в разі необхідності, узгодження норм цивільного процесу, які застосовуються у державах-членах.

Стаття 66 (колишня стаття 73n)

Діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 67, Рада вживає заходів щодо забезпечення співпраці між відповідними адміністративними установами держав-членів, а також між адміністративними установами та Комісією у сферах, визначених даним Розділом.

Стаття 67 (колишня стаття 73o)

1. Протягом перехідного періоду тривалістю п'ять років з часу набуття чинності Амстердамського договору Рада після консультації з Європейським Парламентом діє одноголосним рішенням на пропозицію Комісії або за ініціативою держави-члена.

2. Після закінчення п'ятирічного періоду:

- Рада діє на пропозицію Комісії; Комісія вивчає будь-який запит держави-члена, і подає пропозицію на розгляд Ради;
- Після консультацій з Європейським Парламентом, Рада одноголосно приймає рішення, що прямо або опосередковано стосуються питань, порушених у даному Розділі, керуючись при цьому процедурою, викладеною у статті 251, з урахуванням положень про повноваження Суду Юстиції.

3. У порядку відступу від пунктів 1 і 2 заходи, передбачені у статті 62(2)(б)(i) та (iii), повинні бути затверджені Радою рішенням, прийнятим кваліфікованою більшістю на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом з часу набуття чинності Амстердамського договору.

4. У порядку відступу від пункту 2 після п'ятирічного періоду з часу набуття чинності Амстердамського договору заходи, передбачені у статті 62(2)(б)(ii) і (iv), повинні бути затверджені Радою відповідно до процедури, викладеної у статті 251.

Стаття 68 (колишня стаття 73p)

1. Стаття 234 застосовуватиметься до цього Розділу за наступних умов та обставин: якщо питання щодо тлумачення положень цього Розділу або чинності та тлумачення прийнятих їх на основі актів інститутів Співтовариства, які порушуються на рівні суду чи трибуналу держави-члена, не передбачають судового вирішення згідно з національним законодавством, то у такому випадку суд або трибунал можуть, якщо вважають за необхідне для прийняття ними рішення, звернутися до Суду для отримання його рішення.

2. У будь-якому випадку Суд не уповноважений приймати ухвал щодо рішень чи вжитих заходів, передбачених статтею 62(1), стосовно дотримання законності та правопорядку і гарантій внутрішньої безпеки держав-членів.

3. Рада, Комісія або держава-член можуть звертатися до Суду для отримання рішень щодо тлумачення положень даного Розділу чи актів інституцій Співтовариства, які базуються на цьому розділі. Рішення Суду щодо поданого запиту не застосовується до рішень судів чи трибуналів держав-членів, які стали «res judicata».

Стаття 69 (колишня стаття 73q)

Застосування даного Розділу підлягає положенням Протоколу про позицію Об'єднаного Королівства Великобританії та Ірландії і Протоколу про позицію Данії. Положення даного Розділу не повинні також суперечити Протоколу про застосування певних аспектів статті 14 Договору про заснування Європейського Співтовариства щодо Об'єднаного Королівства Великобританії та Ірландії.

РОЗДІЛ V
(колишній Розділ IV)

ТРАНСПОРТ

Стаття 70 (колишня стаття 74)

Цілі даного Договору, викладені у цьому Розділі, повинні дотримуватися державами-членами в межах здійснення спільної транспортної політики.

Стаття 71 (колишня стаття 75)

1. З метою виконання положень статті 70 та врахування особливостей транспортного сполучення, Рада повинна, діючи згідно з процедурою, викладеною в статті 251, і після консультацій з Економічним та соціальним комітетом і Комітетом регіонів, сформулювати:

- (а) спільні правила, що застосовуються для міжнародних перевезень на територію держави-члена і в зворотному напрямі або через територію однієї чи кількох держав-членів;
- (б) умови, згідно з якими транспортні компанії-нерезиденти можуть надавати транспортні послуги на території держави-члена;
- (в) заходи щодо підвищення безпеки перевезень;
- (г) будь-які інші відповідні положення.

2. Шляхом відхилення від процедури, передбаченої в пункті 1, де застосування положень про принципи системи регулювання перевезень мало б серйозні наслідки для життєвого рівня, зайнятості в окремих районах та експлуатації транспортних засобів, вони повинні бути встановлені Радою шляхом прийняття одноголосного рішення, на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом і Економічним та Соціальним Комітетом. При цьому Рада повинна враховувати необхідність адаптації до економічного розвитку, що буде результатом створення спільного ринку.

Стаття 72 (колишня стаття 76)

До встановлення положень, визначених статтею 71(1), жодна держава-член не може без одноголосного схвалення Ради приймати будь-які положення з даного питання, як воно врегульовано на 1 січня 1958 року або, для держав-вступників, – до дати їхнього вступу, що мали б негативний прямий або непрямий ефект на перевізників інших держав-членів порівняно з перевізниками, які є громадянами такої держави.

Стаття 73 (колишня стаття 77)

Допомога є сумісною з цим Договором, якщо відповідає вимогам координації транспорту або є відшкодуванням за виконання певних зобов'язань, що складають невід'ємну частину концепції сфери громадського обслуговування.

Стаття 74 (колишня стаття 78)

Будь-які заходи, здійснювані в рамках цього Договору стосовно встановлення транспортних тарифів та умов, повинні враховувати економічні умови перевізників.

Стаття 75 (колишня стаття 79)

1. У випадку здійснення перевезень в межах Співтовариства, всяка дискримінація перевізників, яка приймає форми встановлення неоднакових тарифів та різних умов для перевізників однакової продукції однаковими транспортними шляхами, в залежності від країни походження або призначення товарів, які перевозяться, повинна бути скасована.

2. Положення, викладені в пункті 1, не забороняють Раді приймати інші заходи відповідно до умов статті 71(1).

3. На пропозицію Комісії та після консультацій з Економічним і соціальним комітетом Рада встановлює, на основі рішення кваліфікованої більшості, правила застосування відповідних положень пункту 1.

Рада може також затвердити положення, необхідні для надання можливості інститутами Співтовариства узгоджувати свою діяльність з правилами, визначеними в пункті 1, і забезпечуючи при цьому максимальне використання користувачами переваг від їх введення.

4. Діючи за власною ініціативою або на пропозицію держави-члена, Комісія проводить ретельне розслідування будь-яких випадків дискримінації, які підпадають під дію пункту 1, і після консультацій з будь-якою державою-членом приймає необхідні рішення в межах правил, встановлених згідно з положеннями пункту 3.

Стаття 76 (колишня стаття 80)

1. Встановлення державою-членом відповідних тарифів та умов у сфері транспортних операцій, здійснюваних у межах Співтовариства з метою підтримки чи захисту інтересів одного або кількох підприємств чи галузей промисловості, повинно бути заборонене, якщо не санкціоноване Комісією.

2. Діючи за власною ініціативою або на пропозицію держави-члена, Комісія вивчає тарифи та умови, згадувані в пункті 1, враховуючи особливості відповідної регіональної економічної політики, потреби слабозвинених областей та проблеми регіонів зі складною політичною обстановкою, з одного боку, а також вплив подібних тарифів та умов на конкуренцію між різними видами транспорту, з іншого боку.

Після консультацій з кожною із зацікавлених держав-членів Комісія приймає відповідні рішення.

3. Санкції, передбачені пунктом 1, не застосовуються до тарифів, введених з метою забезпечення конкуренції.

Стаття 77 (колишня стаття 81)

Збори та мита, що стягуються із перевізника при перетині кордонів додатково до ставок транспортних тарифів, не повинні перевищувати рівня розумних меж після врахування видатків, дійсно понесених ним.

Держави-члени намагатимуться поступово зменшувати такі видатки.

Комісія може вносити пропозиції на розгляд держав-членів щодо застосування даної статті.

Стаття 78 (колишня стаття 82)

Положення даного Розділу не перешкоджають здійсненню заходів, прийнятих Федеративною Республікою Німеччини, за умови спрямування таких заходів на компенсацію економічних збитків, спричинених поділом Німеччини, поліпшенню стану економіки певних областей Федеративної Республіки Німеччини, на які вплинув цей поділ.

Стаття 79 (колишня стаття 83)

При Комісії створюється Консультативний комітет у складі експертів, що представляють уряди держав-членів. Комісія у разі потреби може консультиватись з Комітетом щодо вирішення транспортних питань, якщо це не порушує повноважень Економічного і соціального комітету.

Стаття 80 (колишня стаття 84)

1. Положення даного Розділу стосуються автомобільних, залізничних та внутрішньоводних перевезень.

2. Діючи на основі рішень кваліфікованої більшості, Рада може визначати ступінь і процедури застосування відповідних положень стосовно морських чи повітряних перевезень.

У цьому випадку застосовуються процедурні положення статті 71.

РОЗДІЛ VI
(колишній Розділ V)

**СПІЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО КОНКУРЕНЦІЇ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА
ЗБЛИЖЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА**

Глава 1

Правила конкуренції

Секція 1

Положення, що застосовуються до підприємств

Стаття 81 (колишня стаття 85)

1. Забороняються через несумісність зі спільним ринком: всі рішення і договори між суб'єктами підприємницької діяльності, рішення асоціацій підприємництва, які можуть впливати на торгівлю між державами-членами і обмежують чи усувають конкуренцію в межах спільного ринку, зокрема, ті з них, які:

(а) прямо чи опосередковано фіксують закупівельні ціни чи ціни продажу та будь-які інші умови торгівлі;

(б) обмежують або контролюють виробництво, ринки, технічний розвиток чи капіталовкладення;

(в) розподіляють ринки чи джерела постачання;

(г) визначають неоднакові умови щодо рівноцінних угод з іншими торговельними партнерами, що створює для них нерівні конкурентні умови;

(д) укладання контрактів здійснюється залежно від прийняття іншими сторонами додаткових зобов'язань, які за своєю природою або відповідно до торговельної практики не мають зв'язку з предметом таких контрактів.

2. Будь-які угоди чи рішення, що заборонені відповідно до цієї статті, вважаються недійсними.

3. Положення пункту 1 можуть, однак, не застосовуватися у випадках:

– будь-якої угоди або категорії угод між сторонами;

– будь-якого рішення чи категорій рішень, прийнятих об'єднаннями підприємств;

– будь-якою картельною практикою або категорією картельних практик, які сприяють поліпшенню виробництва та розподілу продукції, спричиняють технічний та економічний прогрес, надаючи при цьому споживачам справедливую частку вигоди, і, які:

(а) не накладають на підприємства таких обмежень, які не є необхідними для досягнення цих цілей;

(б) не надають підприємствам можливості усунення конкуренції стосовно значної частини даних продуктів.

Стаття 82(колишня стаття 86)

Будь-які зловживання з боку одного чи кількох підприємств своїм домінуючим становищем на спільному ринку або на значній його частині забороняються як несумісні зі спільним ринком, і оскільки це може негативно позначитись на торгівлі між державами-членами.

Суть подібних зловживань може полягати, зокрема, в наступному:

(а) пряме чи опосередковане нав'язування несправедливих цін купівлі чи продажу та нав'язування інших несправедливих умов торгівлі;

(б) обмеження виробництва, ринків і технічного розвитку на шкоду потреб споживача;

(в) застосування нерівноцінних умов при укладанні рівноцінних угод з іншими торговельними партнерами, що ставить їх у конкурентно не вигідну позицію;

(г) ставлячи укладання контрактів у залежність від прийняття іншими партнерами додаткових зобов'язань, які, за своїм характером чи відповідно до торговельної практики, не мають відношення до предмета таких контрактів.

Стаття 83 (колишня стаття 87)

1. Відповідні регламенти і директиви, які необхідні для реалізації принципів, викладених у статті 81 і 82, затверджуються Радою рішенням кваліфікованої більшості на пропозицію Комісії і після консультації з Європейським Парламентом.

2. Регламенти і директиви, згадувані в пункті 1, мають на меті, зокрема:

(а) забезпечення дотримання заборон, визначених у статтях 81(1) і 82, шляхом введення положень про штрафи та періодичні грошові платежі;

(б) встановлення чітких правил застосування положень статті 81(3), враховуючи необхідність здійснення ефективного контролю, з одного боку, та спрощення адміністративної системи, з іншого;

(в) визначення у разі потреби умов застосування відповідних положень статей 81 і 82 в різних сферах економічних відносин;

(г) визначення відповідних функцій Комісії і Суду щодо положень, передбачених попереднім пунктом;

(д) визначення відносин між національними законами та положеннями, що містяться у цій Секції, чи прийняті відповідно до даної статті.

Стаття 84 (колишня стаття 88)

До набуття чинності положень згідно з умовами статті 83 владні структури держав-членів приймають рішення щодо прийнятності угод, рішень і картельної практики, а також зловживання домінуючою позицією на спільному ринку відповідно до закону своєї країни, а також положень статті 81, особливо пункту 3, і статті 82.

Стаття 85 (колишня стаття 89)

1. Не порушуючи умов статті 84, Комісія забезпечує виконання принципів, передбачених у статтях 81 і 82. На пропозицію держави-члена або за власною ініціативою Комісія у співпраці і за підтримки компетентних органів держав-членів, які надають їй свою допомогу, розслідує випадки можливого порушення викладених принципів. У разі, якщо подібні порушення мають місце, комісія пропонує відповідні заходи з метою їх припинення.

2. У випадку, якщо порушення тих чи інших принципів продовжують відбуватися, Комісія реєструє таке порушення принципів у своєму вмотивованому рішенні. Комісія може оприлюднити дане рішення і уповноважити держави-члени вжити відповідних заходів для виправлення ситуації, умови і засоби реалізації яких вона визначає.

Стаття 86 (колишня стаття 90)

1. Щодо державних підприємств та підприємств, яким держави-члени надають особливі або виняткові права, держави-члени не вводять і не зберігають в силі будь-які заходи, що суперечать нормам цього Договору, зокрема, нормам, викладеним у статті 12 і статтях 81-89.

2. Підприємства, на які покладене управління службами, що становлять загальний економічний інтерес, або які мають характер монополії, що приносить дохід, підлягають положенням даного Договору, зокрема, встановленим нормам конкуренції за умови, що їх виконання не перешкоджає досягненню, де-факто чи де-юре, основних цілей, покладених на них. При цьому розвиток торгівлі не повинен суперечити інтересам Співтовариства.

3. Комісія забезпечує виконання положень даної статті і в разі потреби надсилає відповідні директиви чи рішення державам-членам.

Секція 2

Державна допомога

Стаття 87 (колишня стаття 92)

1. Якщо інакше не передбачено даним Договором, будь-яка допомога, що надається державою-членом або шляхом залучення державних ресурсів у будь-якій формі, що підриває або погрожує підірвати конкуренцію шляхом сприяння певним підприємствам чи виробництву певних товарів, оскільки це позначається на торгівлі між державами-членами, вважається несумісною із спільним ринком.

2. Сумісним зі спільним ринком вважається:

(а) допомога соціального характеру окремим споживачам за умови, що вона не передбачає дискримінації відносно походження тієї чи іншої продукції;

(б) допомога у разі збитків, викликаних природними катаклізмами чи надзвичайними обставинами;

(в) допомога, що надається окремим економічним регіонам Федеративної Республіки Німеччини, які постраждали під час поділу Німеччини, у разі, якщо така допомога потрібна для компенсації спричинених таким поділом економічних збитків.

3. Сумісним зі спільним ринком також вважається:

(а) допомога з метою сприяння економічному розвитку регіонів із вкрай низьким рівнем життя та високим процентом безробіття;

(б) допомога з метою сприяння реалізації важливих проектів загальноєвропейського значення або подолання серйозних економічних порушень в державі-члені;

(в) допомога з метою сприяння розвитку певної економічної діяльності чи певних економічних регіонів, якщо подібна допомога не передбачає негативного впливу на умови торгівлі і не суперечить спільному інтересу;

(г) допомога з метою розвитку культури і збереження спадщини, якщо подібна допомога не передбачає негативного впливу на умови торгівлі і конкуренції в межах Співтовариства і не суперечить спільному інтересу;

(д) інші категорії допомоги, які можуть бути визначені Радою згідно з рішенням кваліфікованої більшості на пропозицію Комісії.

Стаття 88 (колишня стаття 93)

1. Діючи у співпраці з державами-членами, Комісія утримує під постійним контролем усі системи допомоги, існуючі в державах. Комісія пропонує останнім будь-які заходи, необхідні для прогресивного розвитку або функціонування спільного ринку.

2. Якщо після повідомлення задіяним сторонам з проханням надати їхні коментарі, Комісія виявляє, що допомога, надана державою або за рахунок державних ресурсів, є несумісною зі спільним ринком, відповідно до статті 87, або виявляє факти зловживання допомогою, то Комісія уповноважена санкціонувати рішення про скасування чи переорієнтацію відповідної допомоги з боку задіяної держави в межах встановленого нею терміну.

Якщо згадана держава не виконує це рішення протягом визначеного часу, Комісія або будь-яка інша зацікавлена держава можуть шляхом вступу від положень статей 226 і 227 передати справу безпосередньо на розгляд Суду.

За поданням держави-члена Рада може, діючи на основі одноголосного рішення, вирішити, що допомога, яку ця держава надає або має намір надавати, є сумісною з політикою спільного ринку шляхом відступу від положень статті 87 або від регламентів, передбачених у статті 89, якщо таке рішення виправдовується винятковими обставинами. Якщо стосовно такої допомоги Комісія вже ініціювала процедуру згідно з першим підпунктом цього пункту, наслідком звернення відповідної держави із запитом до Ради буде призупинення такої процедури до часу оприлюднення Радою свого ставлення.

Якщо, однак, Рада не виробила своєї позиції протягом трьох місяців з часу надходження запиту, Комісія санкціонує власне рішення з даного питання.

3. Комісія має бути завчасно поінформована задля представлення своїх зауважень про будь-які плани надання чи переорієнтації допомоги. Якщо Комісія вирішить, що подібна допомога суперечить спільному ринку, виходячи із статті 87, вона уповноважена негайно ініціювати реалізацію процедур згідно з пунктом 2. Зацікавлена держава-член не здійснює запропоновані нею заходи, доки зазначені процедури не матимуть результатом прийняття остаточного рішення.

Стаття 89 (колишня стаття 94)

За пропозицією Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом Рада може виробити, за рішенням кваліфікованої більшості, відповідні регламенти щодо застосування статей 87 і 88 та, зокрема, визначити умови застосування статті 88(3), а також категорії допомоги, що не підпадають під дію цієї процедури.

Глава 2

Положення про оподаткування*Стаття 90 (колишня стаття 95)*

Жодна держава-член не має прямого чи опосередкованого права обкладати продукцію іншої держави-члена будь-якими внутрішніми податками додатково до тих, якими вже прямо чи безпосередньо обкладена подібна вітчизняна продукція.

Більш того, жодна держава-член не має права обкладати продукцію іншої держави-члена будь-якими внутрішніми податками, які б сприяли непрямому захисту інших продуктів.

Стаття 91 (колишня стаття 96)

За умови експорту продуктів на територію будь-якої держави-члена, будь-яке відшкодування внутрішніх податків не перевищуватиме суми внутрішнього оподаткування, накладеної на них прямо чи опосередковано.

Стаття 92 (колишня стаття 98)

У разі сплати додаткових платежів, окрім податку з обороту, акцизних зборів та інших форм непрямого оподаткування, право звільнення від сплати податку на експорт та інших платежів при експортуванні продукції в інші держави-члени не може бути надане, а компенсаційний митний податок на імпортування продукції з держави-члена не може стягуватись, доки Рада на пропозицію Комісії не прийме кваліфікованою більшістю відповідні рішення.

Стаття 93 (колишня стаття 99)

Рада, на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом і Економічним та Соціальним комітетом, приймає одноголосним рішенням положення про гармонізацію законодавства щодо податків з обороту, акцизних зборів та інших форм непрямого оподаткування в тому обсязі, який потрібен для створення та функціонування внутрішнього ринку в межах часу, визначених у статті 14.

Глава 3

Зближення законів*Стаття 94 (колишня стаття 100)*

Рада, на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом і Економічним та Соціальним комітетом, приймає одноголосним рішенням директиви про зближення таких законів, нормативних постанов та адміністративних актів держав-членів, які справляють безпосередній вплив на створення і функціонування спільного ринку.

Стаття 95 (колишня стаття 100a)

1. У порядку відступу від положень статті 94 та за умови, що інше не передбачено в даному Договорі, наступні положення повинні застосовуватися для досягнення цілей статті 14. Діючи згідно з процедурою, визначеною у статті 251, та після консультацій з Економічним та Соціальним комітетом, Рада вживає заходів для зближення положень, викладених у законах, нормативних постановах чи адміністративних актах держав-членів, які мають за мету створення та функціонування внутрішнього ринку.

2. Умови пункту 1 не застосовуються до фіскальних положень, положень про вільне пересування осіб, а також до положень про основні права та інтереси працюючих за наймом.

3. Подаючи пропозиції, як це передбачено в пункті 1, щодо захисту здоров'я, безпеки, охорони навколишнього середовища та захисту споживачів, Комісія бере за основу високий рівень захисту, враховуючи до уваги будь-які нові досягнення, що базуються на наукових фактах. Європейський Парламент та Рада в межах наданих їм повноважень також намагатимуться досягти цієї мети.

4. У разі, якщо після затвердження Радою чи Комісією заходів по гармонізації, держава-член вважає за потрібне збереження національних положень, на підставі своїх нагальних потреб, як це передбачено статтею 30, або стосовно захисту навколишнього середовища чи умов праці, вона повинна сповістити Комісію про ці положення, а також обґрунтувати підстави їх збереження.

5. Крім того, не порушуючи умов пункту 4, в разі, якщо після затвердження Радою або Комісією заходів по гармонізації, держава-член вважає за необхідне запровадження національних положень, які базуються на нових наукових доказах стосовно захисту навколишнього середовища чи умов праці, на підставі проблем, що виникатимуть для даної держави-члена після прийняття заходів по гармонізації, то вона повідомляє Комісію про передбачувані положення, а також про підстави їх запровадження.

6. Комісія протягом шести місяців з часу надходження відповідного повідомлення, як це передбачено в пунктах 4 та 5, схвалює або відхиляє національні положення на підставі з'ясування в результаті ретельної перевірки, чи є вони засобами невинуватої дискримінації або прихованого обмеження торгівлі між державами-членами, а також чи вони перешкоджають функціонуванню внутрішнього ринку.

У разі відсутності відповідного рішення Комісії протягом зазначеного періоду, національні положення, що передбачені пунктами 4 і 5, вважаються прийнятими.

Посилаючись на складність питання за умови відсутності реальної небезпеки для людського здоров'я, Комісія може сповістити зацікавлену державу-члена про подовження періоду розгляду справи до шести місяців включно.

7. Коли, відповідно до пункту 6, держава-член отримує дозвіл зберегти чи запровадити національні положення, які є відступом від заходів по гармонізації, Комісія негайно розглядає питання про можливість адаптації до таких заходів.

8. У разі, якщо держава-член стикається з проблемою охорони здоров'я у сфері, яка підпала під попередньо прийняті заходи по гармонізації, вона виносить її на розгляд Комісії, яка повинна негайно розглянути доцільність пропонування відповідних заходів Раді.

9. У порядку відступу від процедури, визначеної у статтях 226 та 227, Комісія і будь-яка держава-член, в разі виявлення неправильного використання іншою державою-членом повноважень, наданих на основі положень даної статті, можуть передати справу безпосередньо до Суду.

10. Вищезазначені заходи по гармонізації повинні включати захисні положення, згідно з якими держава-член має право у певних випадках з тих чи інших неекономічних причин, визначених у статті 30, вжити тимчасові заходи, підпорядковані процедурі контролю з боку Співтовариства.

Стаття 96 (колишня стаття 101)

У випадку, якщо Комісія виявляє, що відмінність між законами, нормативними постановами та адміністративними діями держав-членів порушує умови конкуренції в межах спільного ринку, і приходиться до висновку про необхідність ліквідації подібних порушень, вона повинна проконсультуватись із зацікавленими державами-членами.

Якщо підсумком проведення такої консультації не стане домовленість про усунення цих порушень, Рада, на пропозицію Комісії, приймає рішенням кваліфікованої більшості відповідні директиви. Комісія та Рада можуть вжити будь-які інші необхідні заходи, визначені даним Договором.

Стаття 97 (колишня стаття 102)

1. У разі, якщо з'являються підстави для занепокоєння в тому, що ухвала або внесення змін до положень і встановлених законами, нормативними постановами та адміністративними діями можуть викликати порушення, які підпадають під дію положень статті 96, держава-член, яка бажає діяти таким чином, повинна проконсультуватися з Комісією. Після проведення консультацій з державами-членами Комісія рекомендує відповідним зацікавленим державам відповідні заходи, які б дозволили запобігти такому порушенню.

2. Якщо держава, яка виявляє бажання запровадити власні положення або внести до них відповідні зміни, не враховує рекомендацій Комісії, то від інших держав-членів не можна вимагати, щоб вони, відповідно до статті 96, змінили власні положення з метою ліквідації цього порушення. Якщо негативні наслідки дій держави-члена, яка знехтувала рекомендацією Комісії, наносять шкоди тільки цій державі, положення статті 96 не застосовуються.

РОЗДІЛ VII
(колишній Розділ VI)

ЕКОНОМІЧНА І ВАЛЮТНА ПОЛІТИКА

Глава 1

Економічна політика

Стаття 98 (колишня стаття 102a)

Держави-члени здійснюють свою економічну політику, відповідно до положень статті 2, з метою сприяння в досягненні цілей Співтовариства, керуючись основними засадами, що викладені у статті 99(2). Держави-члени і Співтовариство діють згідно з принципом відкритої ринкової економіки та вільної конкуренції, сприяючи ефективному розподілу ресурсів, а також відповідно до принципів, передбачених у статті 4.

Стаття 99 (колишня стаття 103)

1. Держави-члени розглядають свою економічну політику як питання спільного інтересу та узгоджують її в Раді, згідно з положеннями статті 98.

2. За рекомендацією Комісії, Рада затверджує кваліфікованою більшістю проект основних напрямків економічної політики держав-членів та Співтовариства, передаючи свої пропозиції на розгляд Європейської Ради.

Європейська Рада в ході обговорення доповіді Ради формулює висновки щодо основних напрямків економічної політики держав-членів та Співтовариства.

На основі таких висновків Рада приймає кваліфікованою більшістю рекомендації стосовно визначених основних напрямків. Рада інформує Європейський Парламент про прийняті нею рекомендації.

3. З метою забезпечення тісної координації економічної політики та безперервного зближення економік держав-членів, Рада, на основі представлених Комісією доповідей спостерігає за економічним розвитком кожної з держав-членів та Співтовариства, контролюючи також відповідність здійснюваної ними економічної політики основним напрямкам, передбаченим в пункті 2, та регулярно дає свою загальну оцінку.

З метою здійснення подібного багатопланового контролю, держави-члени надають Комісії інформацію про основні заходи, вжиті ними у сфері економічної політики, та іншу інформацію, яку вони вважають за потрібну.

4. У випадках, коли встановлено, відповідно до визначеної в пункті 3 процедури, що економічна політика певної держави-члена не відповідає основним напрямкам, передбаченим

положеннями пункту 2, або загрожує нормальному функціонуванню економічного та валютного союзу, Рада, на пропозицію Комісії, може прийняти кваліфікованою більшістю необхідні рекомендації, адресовані відповідній державі. Рада може також на пропозицію Комісії винести кваліфікованою більшістю рішення про оприлюднення прийнятих рекомендацій.

Голова Ради та Комісії доповідають Європейському Парламенту про результати здійснення багатопланового контролю. Голова Ради може бути запрошений виступити перед компетентним комітетом Європейського Парламенту в разі оприлюднення Радою прийнятих нею рекомендацій.

5. Діючи згідно з процедурою, викладеною у статті 252, Рада може ухвалити детальні правила виконання процедури багатопланового контролю, що згадана в пунктах 3 і 4 даної статті.

Стаття 100 (колишня стаття 103a)

1. Не порушуючи умов інших процедур, передбачених даним Договором, Рада, за пропозицією Комісії, може одноголосним рішенням визначити заходи, що відповідають тій чи іншій економічній ситуації, особливо в разі виникнення серйозних труднощів з постачанням певного виду продукції.

2. У тих випадках, коли держава-член переживає складний період, або близька до критичного стану, викликаного надзвичайними і незалежними від неї обставинами, Рада, за пропозицією Комісії, може одноголосно прийняти рішення про надання на певних умовах фінансової допомоги з боку Співтовариства зацікавленій державі-члену. В разі, якщо серйозні труднощі викликані природним лихом, Рада діє на основі кваліфікованої більшості. Голова Ради інформує Європейський Парламент про прийняте рішення.

Стаття 101 (колишня стаття 104)

1. Надання овердрафтів та інших видів кредитних послуг через ЄЦБ або через центральні банки держав-членів (тут і надалі – «національні центральні банки») на користь інститутів чи органів Співтовариства, центральних урядів, регіональних, місцевих та інших органів державної влади, інших структур публічного права чи державних підприємств держав-членів повинно бути заборонено. Це ж стосується і безпосереднього придбання у них боргових зобов'язань через ЄЦБ або національні центральні банки.

2. Умови пункту 1 не поширюються на державні кредитні установи, які, в контексті надання центральними банками резервних фондів, будуть користуватися тим же режимом в національних центральних банках і ЄЦБ, що й приватні кредитні установи.

Стаття 102 (колишня стаття 104a)

1. Будь-які заходи, що передбачають необґрунтовані пільги для інститутів чи органів Співтовариства, центральних урядів, регіональних, місцевих та інших органів державної влади, інших структур публічного права чи державних підприємств держав-членів при зверненні до фінансових установ, повинні бути заборонені.

2. Рада, відповідно до процедури статті 252, розробляє до 1 січня 1994 року правила застосування заборони, викладеної в пункті 1.

Стаття 103 (колишня стаття 104b)

1. Співтовариство не несе відповідальності і не приймає на себе зобов'язань центральних урядів, регіональних, місцевих та інших органів державної влади, інших структур публічного права чи державних підприємств держав-членів, за виключенням випадків взаємних фінансових гарантій у ході спільного виконання конкретного проекту. Держава-член не несе відповідальності і не приймає на себе зобов'язань центральних урядів, регіональних, місцевих та інших органів державної влади, інших структур публічного права чи державних підприємств держав-

членів, за виключенням випадків взаємних фінансових гарантій у ході спільного виконання конкретного проекту.

2. У разі необхідності, Рада, діючи згідно з процедурою статті 252, може конкретизувати умови застосування заборони, про які згадувалось в даній статті і статті 101.

Стаття 104 (колишня стаття 104с)

1. Держави-члени повинні уникати надмірних бюджетних дефіцитів.

2. Комісія контролює зміни в стані бюджету та суму державного боргу в державах-членах з метою виявлення суттєвих помилок. Вона повинна особливо ретельно перевіряти дотримання бюджетної дисципліни на основі таких двох критеріїв:

(а) чи не перевищує контрольної величини відношення планованого або фактичного державного дефіциту до валового внутрішнього продукту, за винятком випадків, коли:

– відношення досягло рівня, близького до контрольної величини, в результаті суттєвого і тривалого зменшення;

– або, навпаки, перевищення контрольної величини є випадковим і тимчасовим, тоді як відношення продовжує залишатися близьким до контрольної величини;

(б) чи не перевищує контрольної величини відношення державного боргу до валового внутрішнього продукту, якщо при цьому не відбувається достатнє зменшення даного відношення та його наближення до контрольної величини у задовільному темпі.

Контрольні величини визначаються в доданому до цього Договору Протоколі про процедуру визначення надмірного дефіциту.

3. Якщо держава-член не виконує вимог одного чи двох названих критеріїв, Комісія готує відповідну доповідь. У цій доповіді повинно бути враховано, чи перевищує бюджетний дефіцит державні інвестиційні видатки, а також взято до уваги всі інші важливі для даної справи фактори, включаючи середньострокову економічну та бюджетну позицію держави-члена.

Комісія може також підготувати доповідь, якщо, на її думку, незважаючи на дотримання критеріїв певною державою-членом, існує ризик надмірного дефіциту її бюджету.

4. Комітет, створення якого передбачено в статті 114, робить свої висновки щодо доповіді Комісії.

5. Якщо, на думку Комісії, в державі-члені є або може бути надмірний дефіцит, Комісія надає на розгляд Ради відповідні висновки.

6. Рада, розглянувши на пропозицію Комісії всі міркування зацікавленої держави-члена з даного питання, після надання всебічної їх оцінки приймає кваліфікованою більшістю відповідне рішення, що підтверджує чи заперечує наявність надмірного бюджетного дефіциту.

7. У разі, якщо існування надмірного дефіциту визначено згідно з пунктом 6, Рада надає рекомендації зацікавленій державі-члену з метою поліпшення ситуації, що склалася, протягом чітко визначеного періоду. За умови дотримання положень пункту 8 ці рекомендації не повинні бути оприлюднені.

8. У випадках, коли встановлено, що відносно рекомендацій Ради не вжито відповідних ефективних заходів протягом визначеного періоду, вона має право оприлюднити свої рекомендації.

9. У разі, якщо держава-член настійливо ігнорує рекомендації Ради, остання може прийняти рішення про подання цій державі пропозиції щодо здійснення протягом встановленого часу заходів, спрямованих на скорочення державного дефіциту, які, на думку Ради, необхідні для врегулювання ситуації, що склалася.

У такому випадку Рада може адресувати запит зацікавленій державі-члену про подання звіту згідно з конкретним графіком, з метою перевірки заходів, вжитих даною державою для виправлення ситуації.

10. Повноваження на здійснення заходів, передбачених у статтях 226 та 227, не можуть бути використані в межах пунктів 1-9 даної статті.

11. Доки держава-член не виконує рішення, прийняте відповідно до пункту 9, Рада може ухвалити чи, залежно від обставин, посилити один чи кілька з наступних заходів:

- поставити вимогу до відповідної держави-члена опублікувати визначену Радою додаткову інформацію перед випуском облігацій і цінних паперів;
- просити Європейський інвестиційний банк переглянути свою позицію щодо надання позичок відповідній державі-члену;
- вимагати від даної держави-члена передати безвідсотковий внесок відповідного розміру на зберігання Співтовариству, доки надмірний дефіцит не буде, на думку Ради, належним чином відкоригований;
- накладати штрафи відповідного розміру.

Голова Ради інформує Європейський Парламент про прийняті рішення.

12. Рада скасовує деякі або навіть усі свої рішення, передбачені в пунктах 6-9 та 11, в міру того, як на думку Ради, відповідна держава-член відкоригувала надмірний дефіцит бюджету. В разі, якщо Рада попередньо оприлюднила свої рекомендації, вона повинна відразу після скасування рішення, передбаченого пунктом 8, зробити публічну заяву про те, що надмірного дефіциту у відповідній державі-члені вже немає.

13. Приймаючи рішення, зазначені в пунктах 7-9, 11 та 12, Рада діє за рекомендацією Комісії на основі більшості в дві третини голосів шляхом зваженого голосування відповідно до статті 205(2), за винятком голосів представників зацікавленої держави-члена.

14. Інші положення, що стосуються здійснення процедури, описаної в даній статті, викладені у Протоколі про процедуру визначення надмірного дефіциту, що додається до цього Договору.

Рада, на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом і ЄЦБ, приймає одностороннім рішенням відповідні положення, які повинні надалі замінити вищезгаданий Протокол.

Не порушуючи інших положень даного пункту, Рада, на пропозицію Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом, до 1 січня 1994 року повинна затвердити кваліфікованою більшістю детальні правила та визначення, яких слід дотримуватись при застосуванні положень вищезгаданого Протоколу.

Глава 2

Валютна політика

Стаття 105 (колишня стаття 105)

1. Основною метою ЄСЦБ є підтримання стабільності цін. Крім того, ЄСЦБ спрямовує свої зусилля на підтримку загальної економічної політики в Співтоваристві, яка б сприяла досягненню цілей Співтовариства, сформульованих у статті 2. ЄСЦБ діє згідно з принципом відкритої ринкової економіки та вільної конкуренції, що сприяє ефективному розподілу ресурсів, а також відповідно до принципів, викладених у статті 4.

2. Основні завдання, які планується виконати через посередництво ЄСЦБ, полягають у тому, щоб:

- визначити та здійснювати валютну політику Співтовариства;
- проводити операції з іноземною валютою відповідно до положень статті 111;
- підтримувати та регулювати офіційні іноземні валютні резерви держав-членів;
- сприяти налагодженню функціонуванню системи платежів.

3. Реалізація третього абзацу пункту 2 не повинна перешкоджати підтриманню та регулюванню урядами держав-членів балансу валютного обміну.

4. З ЄСЦБ слід консультиватися:

– щодо будь-якого запропонованого акту Співтовариства, що входить до сфери його компетенції;

– національним органам влади відносно будь-якого проекту законодавчого положення, що входить до сфери компетенції банку, однак в межах і відповідно до умов, встановлених Радою згідно з процедурою, що викладена у статті 107(6).

ЄЦБ може надавати свої пропозиції відповідним установам та органам Співтовариства або національним органам влади з питань, що входять до сфери його компетенції.

5. ЄСЦБ сприяє безперешкодному здійсненню політики, що проводиться уповноваженими владними структурами, щодо ретельного контролю за кредитними установами і стабільністю фінансової системи.

6. Рада, на пропозицію Комісії та після консультацій з ЄЦБ та за згодою Європейського Парламенту, може одностайно прийняти рішення, згідно з яким на ЄЦБ покладаються особливі зобов'язання стосовно політики ретельного нагляду за кредитними закладами та іншими фінансовими установами за винятком страхових організацій.

Стаття 106 (колишня стаття 105a)

1. ЄЦБ має виняткове право санкціонувати емісію банкнот у межах Співтовариства. ЄЦБ і національні центральні банки можуть випускати такі банкноти. Банкноти, випущені ЄЦБ і національними центральними банками, повинні бути єдиними банкнотами, щоб мати статус законного платіжного засобу в межах Співтовариства.

2. Держави-члени можуть випускати монети обсягом, який має бути санкціонований ЄЦБ. Діючи згідно з процедурою статті 252 та після консультацій з ЄЦБ, Рада може вжити заходів, спрямованих на гармонізацію деномінації і технічної специфікації всіх монет, які передбачається пустити в обіг, в тій мірі, що необхідна для їх нормальної циркуляції в межах Співтовариства.

Стаття 107 (колишня стаття 106)

1. ЄСЦБ складається з ЄЦБ та національних центральних банків.

2. ЄЦБ є юридичною особою.

3. Керівництво ЄСЦБ покладено на уповноважені приймати рішення органи ЄЦБ, в ролі яких виступають Рада управляючих та Виконавчий комітет.

4. Статут ЄСЦБ сформульований у Протоколі, що додається до цього Договору.

5. Статті 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1(a) та 36 Статуту ЄСЦБ можуть бути змінені Радою, що приймає рішення кваліфікованою більшістю за рекомендацією ЄЦБ та після консультації з Комісією або одностайно за пропозицією Комісії та після консультації з ЄЦБ. У будь-якому випадку вимагається згода Європейського Парламенту.

6. Або за рекомендацією ЄЦБ після консультації з Європейським Парламентом і Комісією, або за пропозицією Комісії та після консультації з ЄЦБ, Рада приймає кваліфікованою більшістю положення відповідно до статей 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 та 34.3 Статуту ЄСЦБ.

Стаття 108 (колишня стаття 107)

Під час здійснення своїх повноважень чи виконання завдань та обов'язків, покладених на них відповідно до умов даного Договору та Статуту ЄСЦБ, ані ЄЦБ, ані національний центральний банк, ані члени їх органів, уповноважених для прийняття рішень, не повинні звертатися за інструкціями або отримувати їх від установ чи органів Співтовариства, уряду будь-якої держави-члена або будь-якого іншого органу. Установи та органи Співтовариства, а також уряди держав-членів зобов'язуються поважати цей принцип і не намагатися впливати на членів тих органів ЄЦБ, які відповідають за прийняття рішень, або національних центральних банків під час виконання ними своїх завдань.

Стаття 109 (колишня стаття 108)

Кожна держава-член забезпечує, найпізніше до дати створення ЄСЦБ, сумісність її національного законодавства, у тому числі статут національного центрального банку, з даним Договором та Статутом ЄСЦБ.

Стаття 110 (колишня стаття 108a)

1. З метою виконання завдань, поставлених перед ЄСЦБ, і згідно з положеннями даного Договору та умовами, сформульованими в Статуті ЄСЦБ, ЄЦБ уповноважений:

– приймати, в разі необхідності, регламенти для виконання завдань, що визначені у статті 3.1, перший абзац, статтях 19.1, 22 і 25.2 Статуту ЄСЦБ та у випадках, які викладені в актах Ради, згаданих у статті 107(6);

– приймати рішення, необхідні для виконання завдань, поставлених перед ЄСЦБ згідно з даним Договором та Статутом ЄСЦБ;

– надавати рекомендації та робити свої висновки.

2. Будь-який регламент має загальне застосування. Він обов'язковий вцілому і має пряме застосування у всіх державах-членах.

Рекомендації та висновки не мають обов'язкової сили.

Рішення повинно бути обов'язковим вцілому для тих, кому воно адресоване.

Статті 253-256 застосовуються до регламентів та рішень, прийнятих ЄЦБ.

ЄЦБ може прийняти ухвалу щодо публікації своїх рішень, рекомендацій та висновків.

3. У межах положень, прийнятих Радою відповідно до процедури, що викладена у статті 107(6), ЄЦБ має право накладати разові штрафи та застосовувати періодичні штрафні платежі до підприємств, які ухиляються від виконання зобов'язань, передбачених його відповідними регламентами та рішеннями.

Стаття 111 (колишня стаття 109)

1. У порядку відступу від статті 300, Рада, за рекомендацією ЄЦБ або Комісії та після консультацій з ЄЦБ з метою досягнення консенсусу в питанні цінової стабільності, після консультацій з Європейським Парламентом, згідно з пунктом 3, де встановлена процедура досягнення подібних домовленостей, може одногосним рішенням укладати офіційні договори, які б визначали курсовий механізм для ЕКЮ відносно валюти третіх країн. Рада, за рекомендацією ЄЦБ або Комісії, та після консультацій з ЄЦБ з метою досягнення консенсусу в питанні цінової стабільності, може на основі рішення кваліфікованої більшості ухвалити, скоригувати чи відмовитися від центральних курсів ЕКЮ в межах загального курсового механізму. Голова Ради інформує Європейський Парламент про схвалення, внесення змін чи цілковиту відмову від центральних курсів ЕКЮ.

2. У разі відсутності курсового механізму відносно однієї чи кількох валют третіх країн, Рада, за рекомендацією Комісії та після консультацій з ЄЦБ, або на пропозицію ЄЦБ може розробити і прийняти кваліфікованою більшістю основні напрямки політики обмінних курсів відносно згаданих валют. Ці основні напрямки не повинні суперечити головній меті ЄСЦБ – підтримання цінової стабільності.

3. У порядку відступу від статті 300, за умови, що договори про валютне врегулювання чи курсовий режим потребують обговорення шляхом переговорів Співтовариства з однією чи кількома державами або міжнародними організаціями, Рада, за рекомендацією Комісії і після консультацій з ЄЦБ, приймає кваліфікованою більшістю рішення про процедуру ведення цих переговорів та укладання відповідних угод. Така процедура повинна забезпечити єдину позицію Співтовариства. Комісія вважається повноправним учасником переговорного процесу.

Договори, укладені відповідно до умов даного пункту, обов'язкові для інститутів Співтовариства, ЄЦБ та держав-членів.

4. Відповідно до пункту 1, на пропозицію Комісії та після консультацій з ЄЦБ, Рада приймає кваліфікованою більшістю рішення про позицію Співтовариства на міжнародному рівні з питань економічного і валютного союзу, та одностороннє рішення в разі необхідності визначити його представництво відповідно до статей 99 та 105.

5. Не порушуючи повноважень Співтовариства щодо її економічного та валютного договорів, держави-члени мають право вести переговори в межах міжнародних організацій та укладати міжнародні договори.

Глава 3

Інституційні положення

Стаття 112 (колишня стаття 109a)

1. Рада управляючих ЄЦБ складається з членів Виконавчої ради ЄЦБ та керівників національних центральних банків.

2. (а) Виконавча рада складається з Голови, заступника Голови і чотирьох інших членів.

(б) Голова, заступник Голови та інші члени Виконавчої ради призначаються з числа осіб, які мають визнану репутацію та професійний досвід у фінансових та банківських справах, за спільною згодою урядів держав-членів на рівні глав держав або урядів і за рекомендацією Ради після консультацій останньої з Європейським Парламентом і Радою управляючих ЄЦБ.

Час перебування на посаді складає вісім років і не може бути продовжений.

Тільки громадяни держав-членів можуть бути членами Виконавчої Ради.

Стаття 113 (колишня стаття 109b)

1. Голова Ради та член Комісії можуть брати участь, без права голосу, в зустрічах Ради управляючих ЄЦБ.

Голова Ради може висунути пропозицію для обговорення у Раді управляючих ЄЦБ.

2. Голова ЄЦБ запрошується до участі в зустрічах Ради з метою обговорення завдань та справ ЄЦБ.

3. ЄЦБ направляє щорічний звіт про діяльність ЄСЦБ і про валютну політику як у попередньому, так і в поточному році, у Європейський Парламент, Раду та Комісію, а також до Європейської Ради, Голова ЄЦБ представляє цей звіт у Раді та Європейський Парламент, який може провести на його основі загальне обговорення.

Голова ЄЦБ та інші члени Виконавчої ради, на прохання Європейського Парламенту або з власної ініціативи, можуть бути вислухані компетентними комітетами Європейського Парламенту.

Стаття 114 (колишня стаття 109c)

1. З метою забезпечення координації політики держав-членів у повному обсязі, необхідному для функціонування внутрішнього ринку, створюється Валютним комітет з дорадчим статусом.

Він має наступні завдання:

– спостерігати за валютною і фінансовою ситуацією держав-членів та Співтовариства та загальну систему платежів держав-членів, і регулярно звітувати про них перед Радою і перед Комісією;

– надавати висновки на вимогу Ради чи Комісії чи за своєю власною ініціативою для подання у ці інститути;

– не вступаючи в протиріччя із статтею 207, вносити свій вклад у підготовку роботи Ради, яка регулюється статтями 59, 60, 99(2), (3), (4) і (5), 100, 102, 103, 104, 116(2), 117(6), 119, 120, 121(2) і 122(1);

– розглядати, щонайменше раз у рік, ситуацію стосовно руху капіталів і свободи платежів, яка є результатом дії цього Договору та заходів, прийнятих Радою; такий розгляд повинен охоплювати всі заходи, що стосуються руху капіталів і платежів; Комітет доповідає Комісії та Раді про підсумки розгляду.

Кожна держава-член та Комісія призначають двох членів Валютного комітету.

2. На початку третього етапу створюється Економічний і фінансовий комітет. Валютний комітет, згадуваний в пункті 1, розпускається.

Економічний і фінансовий комітет має наступні завдання:

– надавати висновки на вимогу Ради чи Комісії або за власною ініціативою для подання у ці інституції;

– спостерігати за економічною і фінансовою ситуацією держав-членів та Співтовариства, і регулярно звітувати про них перед Радою і Комісією, особливо про фінансові відносини з третіми країнами та міжнародними організаціями;

– не вступаючи у протиріччя із статтею 207, вносити свій вклад у підготовку роботи Ради, яка регулюється статтями 59, 60, 99(2), (3), (4) і (5), 100, 102, 103, 104, 105(6), 106(2), 107(5) і (6), 111, 119, 120(2) і (3), 122(2) і 123(4) і (5);

– розглядати, щонайменше раз у рік, ситуацію стосовно руху капіталів і свободи платежів, яка є результатом дії цього Договору та заходів, прийнятих Радою; такий розгляд повинен охоплювати всі заходи щодо руху капіталів і платежів; Комітет доповідає Комісії та Раді про підсумки розгляду.

Кожна держава-член, Комісія та ЄЦБ призначають не більше двох членів Комітету.

3. Рада, діючи кваліфікованою більшістю, на пропозицію Комісії і після консультацій з ЄЦБ та Комітетом, згадуваним у цій статті, викладає детальні положення стосовно складу Економічного і фінансового комітету. Голова Ради інформує Європейський Парламент про таке рішення.

4. На додаток до завдань, визначених у пункті 2, поки і оскільки будуть держави-члени, що відступатимуть від норм, закріплених у статтях 122 і 123, Комітет буде наглядати за валютною і фінансовою ситуацією та загальною системою платежів цих держав-членів, і регулярно звітуватиме про них перед Радою та Комісією.

Стаття 115 (колишня стаття 109d)

Для справ, які регулюються положеннями статей 99(4), 104 за винятком пунктів 14, 111, 121, 122 і 123(4) і (5), Рада або держава-член можуть просити Комісію надати рекомендації чи зробити пропозиції відповідно до обставин. Комісія розглядає це прохання і подає Раді свої висновки без затримки.

Глава 4

Перехідні положення

Стаття 116 (колишня стаття 109e)

1. Другий етап створення економічного і валютного союзу розпочнеться 1 січня 1994 року.

2. До цієї дати:

(а) кожна держава-член:

– приймає, за необхідності, відповідні заходи з дотримання заборон, викладених у статті 56 та в статтях 101 і 102(1);

– приймас, за необхідності і з метою створення умов для оцінки, відповідно до положень підпункту (б), багаторічні програми, спрямовані на забезпечення тривалого зближення, необхідного для досягнення економічного і валютного союзу, особливо що стосується стабільності цін і нормального стану державних фінансів.

(б) на підставі звітів Комісії, Рада оцінює прогрес, досягнутий у справі економічного і валютного зближення, особливо що стосується стабільності цін і нормального стану державних фінансів, та прогрес, досягнутий у справі втілення законодавства Співтовариства стосовно внутрішнього ринку.

3. Положення статей 101, 102(1), 103(1) і 104 за винятком пунктів 1, 9, 11 та 14 застосовуються від початку другого етапу.

Положення статей 100(2), 104(1), (9), (11) і 105, 106, 108, 111, 112, 113 і 114(2) і (4) застосовуються від початку третього етапу.

4. На другому етапі держави-члени намагаються уникати надмірного дефіциту державного бюджету.

5. Протягом другого етапу кожна держава-член, по можливості, розпочинає процес, який веде до незалежності її центрального банку відповідно до статті 109.

Стаття 117 (колишня стаття 109f)

1. На початку другого етапу створюється і приступає до виконання своїх обов'язків Європейський валютний інститут (тут і надалі ЄВІ); він є юридичною особою, управляється Радою, яка складається з Голови ЄВІ і голів національних центральних банків, один з яких є заступником Голови ЄВІ.

Голова призначається за спільною згодою урядів держав-членів на рівні глав держав або урядів і за рекомендацією Ради ЄВІ після консультацій з Європейським Парламентом і Радою. Голова обирається з-поміж осіб, які мають визнану репутацію та професійний досвід у фінансових та банківських справах. Лише громадяни держав-членів можуть бути обрані Головою ЄВІ. Рада ЄВІ призначає заступника Голови.

Статут ЄВІ викладено у Протоколі, який додається до цього Договору.

2. ЄВІ:

- зміцнює співпрацю між національними центральними банками;
- посилює координацію валютної політики держав-членів з метою забезпечення стабільності цін;
- наглядає за функціонуванням Європейської валютної системи;
- проводить консультації з питань, що віднесені до компетенції національних центральних банків і впливають на стабільність фінансових інститутів та ринків;
- перебирає справи від Європейського фонду валютного співробітництва, який розпускається; механізм розпуску викладено в Статуті ЄЦБ;
- сприяє використанню ЕКЮ і наглядає за її розвитком, включаючи безперервне функціонування клірингової системи ЕКЮ.

3. Для підготовки третього етапу ЄВІ:

- розробляє інструменти та процедури, необхідні для здійснення єдиної валютної політики на третьому етапі;
- сприяє гармонізації, де це необхідно, правил та практики збирання, обробки та розповсюдження статистичних даних у межах своєї компетенції;
- розробляє правила щодо діяльності національних центральних банків у рамках ЄСЦБ;
- сприяє ефективному здійсненню транскордонних платежів;
- наглядає за технічною підготовкою випуску ЕКЮ у банкнотах.

Найпізніше 31 грудня 1996 року ЄВІ визначає рамки правового, організаційного та матеріального забезпечення, необхідні для успішного виконання ЄСЦБ своїх завдань на третьому етапі. Ці рамки подаються на затвердження в ЄЦБ у день його створення.

4. ЄВІ, більшістю у дві третини членів своєї Ради, може:

– формулювати висновки чи рекомендації стосовно загальної орієнтації валютної політики та політики щодо курсу обміну валют, так само як і щодо відповідних заходів, які мають бути здійснені кожною державою-членом;

– надавати висновки чи рекомендації урядам та Раді щодо політики, яка може впливати на внутрішню і зовнішню ситуацію у валютній сфері Співтовариства та, особливо, на функціонування Європейської валютної системи;

– надавати рекомендації валютним органам держав-членів щодо здійснення їхньої валютної політики.

5. ЄВІ, за умови одностайної згоди, може прийняти рішення стосовно публікації своїх висновків та рекомендацій.

6. Рада повинна консультиватися з ЄВІ стосовно прийняття будь-якого законодавчого акту Співтовариства, який знаходиться в межах його компетенції.

В межах і за умов, визначених Радою, і за наявності кваліфікованої більшості, на пропозицію Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та ЄВІ, органи держав-членів повинні консультиватися з ЄВІ з будь-якого проекту законодавчих положень, які знаходяться в межах його компетенції.

7. Рада може, діючи одностайно на пропозицію від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та ЄВІ, покладати на ЄВІ інші завдання з підготовки третього етапу.

8. Там, де цей Договір передбачає про консультативну роль ЄЦБ, посилання на ЄЦБ до моменту створення ЄЦБ повинні вважатися посиланнями на ЄВІ.

9. Протягом другого етапу термін «ЄЦБ», коли він використовується у статтях 230, 232, 233, 234, 237 і 288 повинен вважатися посиланням на ЄВІ.

Стаття 118 (колишня стаття 109g)

Склад валют у кошику ЕКЮ не повинен змінюватись.

Від початку третього етапу вартість ЕКЮ остаточно фіксується відповідно до статті 123(4).

Стаття 119 (колишня стаття 109h)

1. Коли держава-член має труднощі або існує серйозна загроза виникнення труднощів стосовно платіжного балансу, або внаслідок загальної нерівноваги її платіжного балансу, або в результаті використання певного виду валюти, яким вона користується, і особливо коли такі труднощі загрожують функціонуванню спільного ринку чи поступовому здійсненню спільної торговельної політики, Комісія негайно розглядає стан даної країни і ті дії, які держава, використовуючи всі наявні засоби, здійснила або може здійснити відповідно до положень цього Договору. Комісія визначає, які саме заходи вона рекомендує для здійснення у такій країні.

Якщо заходи, здійснені державою-членом, та заходи, запропоновані Комісією, виявилися неефективними у подоланні труднощів, які виникли або можуть виникнути, Комісія, після консультацій з Комітетом, про який говориться у статті 114, рекомендує Раді надати взаємну допомогу та використати відповідні методи.

Комісія регулярно інформує Раду про ситуацію, що склалася, і про її розвиток.

2. Після прийняття рішення кваліфікованою більшістю, Рада надає таку взаємну допомогу; вона приймає директиви чи рішення, які визначають умови і деталі такої допомоги, яка може приймати наступні форми:

(а) узгоджене звернення до або в рамках будь-яких інших міжнародних організацій, до яких держави-члени можуть звертатися;

(б) заходи, необхідні для уникнення відхилень у торгівлі, коли держава, яка має труднощі, зберігає або запроваджує нові кількісні обмеження проти третіх країн;

(в) надання обмежених кредитів іншими державами-членами, згідно з домовленістю між ними.

3. Якщо взаємна допомога, рекомендована Комісією, не надається Радою, або якщо взаємна допомога та здійснені заходи є недостатніми, Комісія дозволяє державі, яка має такі труднощі, здійснити захисні заходи, умови і деталі яких визначає Комісія.

Такий дозвіл може бути відкликаний, а такі умови і деталі можуть бути змінені Радою за рішенням кваліфікованої більшості.

4. Відповідно до статті 122(6) ця стаття перестає застосовуватися від початку третього етапу.

Стаття 120 (колишня стаття 109i)

1. Коли трапиться раптова криза з платіжним балансом, і рішення в межах дії статті 119(2) не приймається негайно, відповідна держава-член може, як пересторогу, прийняти необхідні заходи захисту. Такі заходи повинні спричинити якомога менше проблем у функціонуванні спільного ринку і не мусять бути ширшими, ніж це справді необхідно для подолання раптових труднощів.

2. Комісія та інші держави-члени інформуються про такі захисні заходи не пізніше часу їх введення в дію. Комісія може рекомендувати Раді надання взаємної допомоги згідно із статтею 119.

3. Після того, як Комісія надала висновки і провела консультації з Комітетом, згаданим у статті 114, Рада може, на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, вирішити, що дана держава повинна змінити, призупинити або відмінити захисні заходи, описані вище.

4. Відповідно до статті 122(6) ця стаття перестає застосовуватися від початку третього етапу.

Стаття 121 (колишня стаття 109j)

1. Комісія та ЄВІ звітують Раді про досягнутий державами-членами прогрес у виконанні їхніх зобов'язань по досягненню економічного і валютного союзу. Ці звіти повинні включати огляд сумісності національних законодавств держав-членів, включаючи статuti національних центральних банків, а також зі статтями 108 і 109 даного Договору і Статутом ЄСЦБ. Ці звіти повинні також розглядати можливість досягнення високого ступеня взаємного зближення на постійній основі шляхом виконання кожною державою-членом наступних критеріїв:

– досягнення високого ступеня стабільності цін; це буде оцінюватися за рівнем інфляції, який має бути близьким до її рівня у щонайбільше трьох державах-членах, які мають найкращі показники стабільності цін;

– стійкість фінансової позиції уряду; це буде оцінюватися за досягненням показників державного бюджету без надлишкового дефіциту, як це визначає стаття 104(6);

– дотримання нормальних міжкурсних коливань, забезпечених механізмом регулювання курсів обміну Європейської валютної системи, щонайменше протягом двох років, без девальвації валюти будь-якої іншої держави-члена;

– стійкість зближення, досягнутого державою-членом, та її участь у механізмі регулювання курсів обміну Європейської валютної системи повинна бути відображена у рівні довгострокових процентних ставок.

Чотири критерії, згадані у цьому пункті, та відповідні періоди, протягом яких вони повинні виконуватися, надалі викладені у Протоколі, що доданий до цього Договору. Звіти Комісії та ЄВІ також повинні враховувати розвиток ЕКЮ, результати інтеграції ринків, ситуацію та розвиток платіжних балансів на поточних рахунках і спостереження за розвитком вартості одиниці праці та інших цінових індексів.

2. На основі цих звітів Рада, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, і за рекомендацією Комісії, оцінює:

– для кожної держави-члена виконання нею необхідних умов для введення єдиної валюти;

- виконання більшістю держав-членів необхідних умов для введення єдиної валюти;
- рекомендує свої висновки Раді у складі Голів держав чи урядів. При цьому вона звертається за консультацією до Європейського Парламенту, який направляє свої висновки Раді у складі Голів держав чи урядів.

3. Беручи до уваги звіти, згадані в пункті 1, і висновки Європейського Парламенту, згадані в пункті 2, Рада на зустрічі у складі Голів держав чи урядів кваліфікованою більшістю не пізніше 31 грудня 1996 року повинна:

- вирішити, на підставі рекомендацій, згаданих у пункті 2, чи виконує більшість держав-членів необхідні умови для введення єдиної валюти;
- вирішити, чи настав відповідний час для Співтовариства вступати у третій етап, і якщо так, то:
- визначити дату початку третього етапу.

4. Якщо на кінець 1997 року дата початку третього етапу не буде визначена, то третій етап розпочнеться 1 січня 1999 року. До 1 липня 1998 року на зустрічі Ради у складі Голів держав чи урядів і після повторення процедури, визначеної пунктами 1 і 2, за винятком другої частини пункту 2, і беручи до уваги звіти, згадані в пункті 1 та висновки Європейського Парламенту, і діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю та на основі рекомендацій Ради, згаданих у пункті 2, підтверджує, які держави-члени виконують необхідні умови для введення єдиної валюти.

Стаття 122 (колишня стаття 109к)

1. Якщо приймається рішення про визначення дати відповідно до статті 121(3), Рада на підставі рекомендацій, згадуваних у статті 121(2), кваліфікованою більшістю і за рекомендацією Комісії вирішує, які держави-члени відступають від положень пункту 3 цієї статті, якщо вони є. Такі держави-члени в цьому Договорі будуть надалі називатися «держави-члени з винятками».

Якщо Рада підтвердила, які саме держави-члени виконують необхідні умови введення єдиної валюти, відповідно до статті 121(4), то на держави-члени, які не виконують цих умов, будуть розповсюджуватися винятки відповідно до пункту 3 цієї статті. Такі держави-члени в цьому Договорі будуть надалі називатися «держави-члени з винятками».

2. Щонайменше раз на два роки, або на вимогу держави-члена з винятками, Комісія та ЄЦБ звітують Раді відповідно до процедури, викладеної у статті 121(1). Після консультацій з Європейським Парламентом і після обговорення на зустрічі Ради у складі Голів держав чи урядів, за рекомендацією Комісії кваліфікованою більшістю Рада вирішує, які з держав-членів з винятками виконують необхідні умови на основі критеріїв, викладених у статті 121(1), і анулює відступи для вказаних держав-членів.

3. Відступи, згадані в пункті 1, передбачають, що наступні статті не застосовуються до згадуваних держав-членів: статті 104(9) і (11), 105(1), (2), (3) і (5), 106, 110, 111 і 112(2)(б). Звільнення такої держави-члена та її національного центрального банку від прав та обов'язків в рамках ЄСЦБ викладено в Розділі IX Статуту ЄСЦБ.

4. У статтях 105(1), (2) і (3), 106, 110, 111 і 112(2)(б) термін «держави-члени» слід читати як «держави-члени без винятків».

5. Право голосу держав-членів з винятками призупиняється стосовно рішень Ради, згадуваних у статтях цього Договору, перелічених у пункті 3. У цьому випадку, не враховуючи положення статей 205 і 250(1), кваліфікована більшість визначається як дві третини голосів представників держав-членів без винятків, порашована відповідно до статті 205(2), і одностайність цих держав-членів вимагається для актів, прийняття яких відбувається одностайно.

6. Статті 119 і 120 продовжують застосовуватися до держав-членів з винятками.

Стаття 123 (колишня стаття 109l)

1. Відразу після прийняття рішення про дату початку третього етапу відповідно до статті 121(3) або, якщо так трапиться, відразу після 1 липня 1998 року:

– Рада приймає положення, згадані в статті 107(6);

– уряди держав-членів без винятків призначають, відповідно до процедури, визначеної статтею 50 Статуту ЄСЦБ, Голову, заступника Голови та інших членів Виконавчої Ради ЄСЦБ. Якщо є держави-члени з винятками, то кількість членів Виконавчої Ради може бути меншою, ніж передбачається статтею 11.1 Статуту ЄСЦБ, але в будь-якому випадку не менше чотирьох членів.

Після призначення Виконавчої Ради утворюються ЄСЦБ та ЄЦБ, які проводять підготовку до повномасштабної діяльності, як це описано у цьому Договорі та Статуті ЄСЦБ. Повне застосування їх повноважень розпочинається з першого дня третього етапу.

2. Щойностворене ЄЦБ, за необхідності, перебирає задачі ЄВІ. ЄВІ з утворенням ЄЦБ ліквідується; умови ліквідації викладено в Статуті ЄВІ.

3. Якщо і так довго, поки будуть держави-члени з винятками, і не діючи всупереч статті 107(3) цього Договору, Генеральна Рада ЄЦБ, згадувана у статті 45 Статуту ЄСЦБ, буде третім органом ЄЦБ з правом прийняття рішень.

4. У перший день третього етапу за одноголосним рішенням держав-членів без винятків, на пропозицію Комісії і після консультацій з ЄЦБ, Рада встановлює обмінні курси, за якими будуть остаточно зафіксовані їхні валюти, і, за якими ЕКЮ замінить ці валюти, після чого ЕКЮ стане повноправною валютою. Рада, діючи за аналогічною процедурою, також вживає інших заходів, необхідних для швидкого запровадження ЕКЮ як єдиної валюти цих держав-членів.

5. Якщо, згідно з процедурою, описаною у статті 122(2), вирішено скасувати відступи, Рада на підставі одноголосного рішення держав-членів без винятків та держави-члена, стосовно якої приймається дане рішення, за пропозицією Комісії і після консультацій з ЄЦБ встановлює курс, за яким ЕКЮ замінює валюту згадуваної держави-члена та здійснює інші заходи, необхідні для введення ЕКЮ як єдиної валюти для згадуваної держави-члена.

Стаття 124 (колишня стаття 109т)

1. До початку третього етапу кожна держава-член повинна розглядати свою політику щодо курсу обміну валют як справу, що становить спільний інтерес. При цьому держави-члени повинні враховувати досвід, набутий у рамках співпраці у Європейській валютній системі (ЄВС) і розвитку ЕКЮ, та поважати існуючі повноваження в цій галузі.

2. Від початку третього етапу і протягом часу, коли держава-член має відступи, пункт 1 застосовується за аналогією до політики курсу обміну валют цієї держави-члена.

РОЗДІЛ VIII (колишній Розділ VIa)

ЗАЙНЯТІСТЬ

Стаття 125 (колишня стаття 109п)

Держави-члени та Співтовариство, відповідно до цього розділу, працюють над розробкою скоординованої стратегії зайнятості і особливо над сприянням становленню кваліфікованої підготовленої та пристосованої робочої сили та ринків праці, які відповідають економічним змінам з метою досягнення цілей, визначених у статті 2 Договору про Європейський Союз та у статті 2 цього Договору.

Стаття 126 (колишня стаття 109о)

1. Держави-члени завдяки своїй політиці у сфері зайнятості вносять свій вклад у досягнення цілей, визначених у статті 125, у такий спосіб, що не суперечить основним

напрямок економічної політики держав-членів і Співтовариства, прийнятим згідно із статтею 99(2).

2. Держави-члени, з урахуванням національної практики щодо відповідальності управлінців і працівників, розглядають підтримку зайнятості як спільну справу і координують свої дії стосовно цього у Раді, відповідно до положень статті 128.

Стаття 127 (колишня стаття 109р)

1. Співтовариство забезпечує високий рівень зайнятості, заохочуючи співпрацю між державами-членами, підтримуючи та, за необхідності, доповнюючи їхні дії. При цьому воно поважає компетенцію держав-членів.

2. Завдання досягнення високого рівня зайнятості повинно братися до уваги при розробці та здійсненні політики і діяльності Співтовариства.

Стаття 128 (колишня стаття 109q)

1. Щороку Європейська Рада розглядає ситуацію, яка склалася із зайнятістю у Співтоваристві, та робить певні висновки на підставі спільного щорічного звіту Ради і Комісії.

2. На підставі висновків Європейської Ради, за рішенням, прийнятим кваліфікованою більшістю на пропозицію від Комісії, і після консультацій з Європейським Парламентом, Економічним і соціальним комітетом, Комітетом регіонів та Комітетом по зайнятості, згаданим у статті 130, Рада кожного року визначає основні напрямки, якими держави-члени повинні керуватися при проведенні своєї політики зайнятості. Ці напрямки повинні узгоджуватися із основними напрямками, прийнятими відповідно до статті 99(2).

3. Кожна держава-член надає Раді і Комісії щорічний звіт про основні заходи, здійснені нею на втілення своєї політики зайнятості у світлі напрямків щодо зайнятості, сформульованих у пункті 2.

4. На підставі звітів, згадуваних у пункті 3, та отримавши думку Комітету по зайнятості, Рада кожного року розглядає як здійснюється політика зайнятості держав-членів у світлі напрямків зайнятості. За рішенням, прийнятим кваліфікованою більшістю на підставі пропозиції від Комісії, Рада може, якщо вважатиме за доцільне у світлі такого розгляду, підготувати рекомендації для держав-членів.

5. На підставі результатів цього огляду Рада і Комісія готують спільний щорічний звіт для Європейської Ради про ситуацію щодо зайнятості в Співтоваристві та про втілення напрямків зайнятості.

Стаття 129 (колишня стаття 109r)

Діючи відповідно до процедури, визначеної статтею 251, і після консультацій з Економічним та соціальним комітетом та Комітетом регіонів, Рада може прийняти ряд заохочувальних заходів, спрямованих на заохочення співпраці між державами-членами і на підтримку їхніх дій у сфері зайнятості через ініціативи, спрямовані на розвиток обміну інформацією та кращою практикою, надаючи порівняльний аналіз та поради, сприяючи інноваційним підходам та оцінюючи існуючий досвід, особливо з пілотних проектів.

Ці заходи не включають гармонізацію законів і нормативних актів держав-членів.

Стаття 130 (колишня стаття 109s)

Після консультацій з Європейським Парламентом, Рада утворює Комітет по зайнятості з дорадчим статусом для сприяння співпраці між державами-членами у сфері зайнятості та політики щодо ринків праці. Завданнями Комітету є:

– здійснювати моніторинг ситуації із зайнятістю та політики у сфері зайнятості в державах-членах та Співтоваристві;

– не йдучи всупереч статті 207, готувати висновки на вимогу Ради чи Комісії або за власною ініціативою, і вносити свій вклад у підготовку процедури діяльності Ради, згадуваної у статті 128.

Здійснюючи свої повноваження, Комітет консулює управлінців і працівників.

Кожна держава-член і Комісія призначають двох членів Комітету.

РОЗДІЛ ІХ
(колишній Розділ VII)

СПІЛЬНА ТОРГОВЕЛЬНА ПОЛІТИКА

Стаття 131 (колишня стаття 110)

Утворивши митний союз між собою, держави-члени, виходячи зі спільних інтересів, прагнуть сприяти гармонійному розвитку світової торгівлі, поступовій відміні обмежень у міжнародній торгівлі та зниженню митних бар'єрів.

Спільна торговельна політика бере до уваги той сприятливий вплив, який може мати відміна митних зборів між державами-членами на зростання конкурентноздатності підприємств цих держав.

Стаття 132 (колишня стаття 112)

1. Без порушення зобов'язань, взятих ними в рамках інших міжнародних організацій, держави-члени поступово гармонізують системи, за якими вони надають допомогу для експорту в треті країни в обсязі, необхідному для того, щоб конкуренція між підприємствами Співтовариства не постраждала.

На пропозицію Комісії, за рішенням, прийнятим кваліфікованою більшістю, Рада видає будь-які необхідні для цього директиви.

2. Попередні положення не застосовуються до випадків повернення митних зборів чи платежів, що мають еквівалентну дію, ні до повернення непрямих податків, включаючи податок з обігу, акцизні збори та інші непрямі податки, як це дозволено у випадку експорту товарів з держави-члена до третьої країни, якщо таке повернення митного збору чи платежу не перевищує обсягу, прямо чи опосередковано накладеного на експортовані товари.

Стаття 133 (колишня стаття 113)

1. Спільна торговельна політика базується на єдиних принципах, особливо щодо змін тарифних ставок, укладення тарифних і торговельних угод, досягнення уніфікації заходів з лібералізації, експортної політики та заходів по захисту торгівлі, таких як ті, що повинні бути прийняті у випадку демпінгу чи субсидування.

2. Комісія надає Раді пропозиції щодо здійснення спільної торговельної політики.

3. Якщо виникає необхідність у переговорах про укладання угод з однією чи кількома державами або міжнародними організаціями, Комісія робить рекомендації Раді, яка доручає Комісії розпочати необхідні переговори.

Комісія проводить ці переговори, консулюючись зі спеціальним комітетом, який призначається Радою з метою допомоги Комісії у цій справі і діє в рамках тих директив, які Рада може визначити для нього.

При цьому застосовуються відповідні положення статті 300.

4. При здійсненні повноважень, покладених на неї цією статтею, Рада діє на підставі рішень, прийнятих кваліфікованою більшістю.

5. Рада, на підставі одноголосно прийнятих рішень, за пропозицією комісії і після консультацій з Європейським Парламентом, може розширити застосування пунктів 1- 4 до міжнародних переговорів і угод щодо послуг та інтелектуальної власності в тій мірі, в якій вони не покриваються цими пунктами.

Стаття 134 (колишня стаття 115)

З метою забезпечення того, щоб виконання заходів торговельної політики, здійснюваних відповідно до цього Договору будь-якою державою-членом, не гальмувалось торговим дисбалансом, та там, де відмінності між такими заходами можуть призвести до економічних труднощів в одній чи більше державах-членах, Комісія рекомендує методи для здійснення співпраці між державами. Якщо такий підхід не спрацьовує, Комісія дозволяє державам-членам здійснити необхідні захисні заходи, умови та деталі яких вона також визначить.

За нагальної потреби держави-члени самі вимагають дозволу на здійснення необхідних захисних заходів від Комісії, яка повинна якнайшвидше прийняти рішення; при цьому такі держави-члени відразу повинні інформувати про ці заходи інші держави-члени. Комісія може у будь-який час вирішити, що вказані держави-члени повинні змінити чи припинити застосування цих заходів.

У виборі таких заходів, пріоритет слід віддавати тим з них, які спричиняють найменшу шкоду для функціонування спільного ринку.

РОЗДІЛ X
(колишній Розділ VIIa)

МИТНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 135 (колишня стаття 116)

В обсязі застосування положень цього Договору Рада, діючи відповідно до процедури, згаданої у статті 251, здійснює заходи, спрямовані на посилення митного співробітництва між державами-членами, і між останніми та Комісією. Ці заходи не стосуються сфери застосування національного кримінального права чи національної судової системи.

РОЗДІЛ XI
(колишній Розділ VIII)

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА, ОСВІТА, ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ТА МОЛОДЬ

Глава I

Соціальні Положення

Стаття 136 (колишня стаття 117)

Співтовариство і держави-члени, пам'ятаючи про фундаментальні соціальні права, які визначені Європейською соціальною хартією, підписаною 18 жовтня 1961 року в Турині, та Хартією Співтовариства про фундаментальні соціальні права робітників від 1989 року, матимуть на меті сприяння зайнятості, поліпшення умов життя та праці з метою уможливлення їх гармонізації у ході постійного поліпшення, відповідний соціальний захист, діалог між управліннями і працівниками, розвиток людських ресурсів для забезпечення довготривалого рівня зайнятості та боротьби зі звільненнями.

З цією метою Співтовариство і держави-члени будуть здійснювати заходи, які враховуватимуть відмінності національної практики, особливо у сфері контрактних відносин, а також потребу підтримувати конкурентоспроможність економіки Співтовариства.

Вони вірять у те, що такий розвиток буде результатом не лише функціонування спільного ринку, який веде до гармонізації соціальних систем, але також і процедур, визначених у тексті цього Договору, та зближення положень законодавчих, нормативних та адміністративних актів.

Стаття 137 (колишня стаття 118)

1. З метою досягнення завдань, сформульованих у статті 136, Співтовариство підтримує і доповнює діяльність держав-членів у наступних напрямках:

- поліпшення в першу чергу умов праці для захисту здоров'я та безпеки працівників;
- умови роботи;
- інформація і консультація робітників;
- інтеграція осіб, виключених з ринку праці, без порушення положень статті 150;
- рівність чоловіків і жінок щодо можливостей на ринку праці та ставлення до них на роботі.

2. Для цього Рада може приймати, за допомогою директив, мінімальні вимоги для поступового втілення, враховуючи умови та технічні правила, що існують у кожній державі-члені. Такі директиви не передбачатимуть накладання прямих адміністративних, фінансових та правових обмежень у спосіб, який може перешкоджати створенню і розвитку малих та середніх підприємств.

Рада діє відповідно до процедури, описаної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів.

Діючи відповідно до тієї ж процедури, Рада може вжити заходів для заохочення співпраці між державами-членами шляхом ініціатив, спрямованих на поліпшення знань, розвиток обміну інформацією та найкращою практикою, сприяння інноваційним підходам та оцінки досвіду для подолання соціального відчуження.

3. Однак Рада, на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом, Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів, діє у наступних сферах:

- соціальна безпека та соціальний захист робітників;
- захист робітників по закінченні строку дії їхнього контракту;
- представництво і колективний захист інтересів робітників та працевластуваних, включно із спільнозначенням відповідно до пункту 6;
- умови зайнятості громадян третіх країн, які законно перебувають на території країн Співтовариства;
- фінансові внески для сприяння зайнятості і створення робочих місць, без порушення положень, які стосуються Соціального Фонду.

4. Держава-член може, на спільну вимогу управлінців і працівників, доручити їм здійснення директив, прийнятих відповідно до пунктів 2 і 3.

У цьому випадку вона обумовлює, що не пізніше дати, на яку, відповідно до статті 249, переноситься прийняття директиви, управлінці і працівники запроваджують необхідні заходи шляхом угоди, і така держава-член повинна здійснити всі необхідні заходи, які роблять можливим гарантувати у будь-який час досягнення результатів, що передбачені цією директивою.

5. Положення, прийняті відповідно до цієї статті, не повинні заважати будь-якій державі-члену підтримувати або запроваджувати ще суворіші заходи захисту, які відповідають цьому Договору.

6. Положення цієї статті не застосовуються до платні, права на асоціації, права на страйк і права на здійснення локаутів.

Стаття 138 (колишня стаття 118a)

1. Комісія ставить за мету підтримку проведення консультацій між управліннями та працівниками на рівні Співтовариства і здійснює всі відповідні заходи для полегшення їхнього діалогу, забезпечуючи збалансовану підтримку обом сторонам.

2. Для цього, перед поданням пропозицій щодо сфери соціальної політики, Комісія консультується з управліннями та працівниками щодо можливого курсу дій Співтовариства.

3. Якщо після таких консультацій Комісія вважає дії Співтовариства бажаними, вона консультується з управліннями та працівниками щодо змісту передбачуваної пропозиції. Управління та працівники направляють Комісії висновки або, за необхідності, рекомендації.

4. У випадку таких консультацій управління та працівники можуть інформувати Комісію про їхнє бажання ініціювати процес, передбачений у статті 139. Тривалість процедури при цьому не повинна перевищувати дев'ять місяців, якщо тільки згадані управління та працівники разом з Комісією не вирішать спільно продовжити цей строк.

Стаття 139 (колишня стаття 118b)

1. За бажанням управлінців та працівників діалог між ними на рівні Співтовариства може призвести до контрактних відносин, включаючи договори.

2. Договори, укладені на рівні Співтовариства, виконуються або відповідно до процедури та практики, характерної для відносин між управліннями та працівниками, з одного боку, та державами-членами, з іншого боку, або, у справах, які підпадають під дію статті 137, на спільну вимогу сторін, що підписали договір, рішенням Ради на пропозицію від Комісії.

Рада приймає рішення кваліфікованою більшістю за винятком випадків, коли даний Договір містить одне або більше положень, які стосуються сфер, згаданих у статті 137(3), у випадку чого рішення Ради повинне бути одностайним.

Стаття 140 (колишня стаття 118c)

Маючи на меті досягнення цілей, викладених у статті 136 і без порушення інших положень цього Договору, Комісія заохочує співпрацю між державами-членами та полегшує координацію їхніх дій в усіх галузях соціальної сфери, що перелічені в цій главі, особливо у справах, які стосуються:

- зайнятості;
- трудового законодавства та умов праці;
- базової та продвинутої професійної підготовки;
- соціального захисту;
- запобігання нещасним випадкам під час роботи та професійних хвороб;
- гігієни праці;
- права на асоціації та колективні договори між управліннями та працівниками.

Для цього Комісія діє у тісному зв'язку з державами-членами, проводячи дослідження, надаючи висновки та проводячи консультації як з питань, що виникають на національному рівні, так і з питань, які стосуються міжнародних організацій.

Перед наданням висновків, визначених цією статтею, Комісія консультується з Економічним і соціальним комітетом.

Стаття 141 (колишня стаття 119)

1. Кожна держава-член забезпечує дотримання принципу рівної оплати для чоловіків і жінок за однакову роботу або роботу однакової вартості.

2. Для цілей цієї статті термін «оплата» означає звичайну мінімальну або базову зарплату чи заробіток, а також будь-яку іншу винагороду, у грошовій чи натуральній формі, яку робітник отримує в результаті своєї праці, прямо чи опосередковано, від працедавця.

Рівна оплата, без дискримінації за статевою ознакою, означає:

(а) що оплата за рівну відрядну роботу повинна вираховуватися на основі тих же одиниць виміру;

(б) що оплата за почасову роботу повинна бути однаковою за однакову роботу.

3. Рада, діючи відповідно до процедури, визначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом, вживає заходів щодо забезпечення застосування принципу рівних можливостей та рівного підходу до чоловіків і жінок у справах зайнятості, включаючи принцип рівної оплати за однакову роботу або роботу однакової вартості.

4. З метою забезпечення повної рівності між чоловіками і жінками в питаннях зайнятості, принцип рівного підходу не повинен унеможлилювати наявність чи прийняття будь-якою державою-членом заходів, що створюють конкретні переваги для статі, яка недостатньо представлена, для здійснення нею професійної діяльності або для компенсації перешкод у професійній кар'єрі.

Стаття 142 (колишня стаття 119a)

Держави-члени намагаються зберігати існуючий еквівалент схем оплачуваної відпустки.

Стаття 143 (колишня стаття 120)

Комісія кожного року готує звіт про прогрес, досягнутий у виконанні завдань, викладених у статті 136, включно з демографічною ситуацією у Співтоваристві. Вона направляє звіт Європейському Парламенту, Раді та Економічному і соціальному комітету.

Європейський Парламент може попросити Комісію підготувати звіт з певних конкретних проблем соціальної ситуації.

Стаття 144 (колишня стаття 121)

Рада може, на підставі одностайно прийнятого рішення, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом, доручити Комісії роботу над завданнями, пов'язаними з виконанням спільних заходів, особливо щодо соціального захисту працівників-мігрантів, згаданих у статтях 39-42.

Стаття 145 (колишня стаття 122)

Комісія окремою главою включає звіт про стан соціального розвитку у Співтоваристві до свого щорічного звіту Європейському Парламенту.

Європейський Парламент може попросити Комісію підготувати звіт з будь-яких конкретних проблем стосовно соціальних умов.

Глава 2

Європейський соціальний фонд

Стаття 146 (колишня стаття 123)

Європейський соціальний фонд утворюється для поліпшення можливостей у сфері зайнятості для робітників на внутрішньому ринку і, тим самим, для підвищення рівня життя відповідно до нижчевикладених положень; він матиме за мету полегшення працевлаштування робітників та підвищення їхньої географічної та професійної мобільності в межах Співтовариства, а також полегшення їхньої адаптації до змін у промисловості та системах виробництва, особливо шляхом професійної підготовки і перепідготовки.

Стаття 147 (колишня стаття 124)

Фонд управляється Комісією.

Очолований членом Комісії Комітет, який складається з представників урядів, профспілок та організацій працедавців, допомагає Комісії у цій справі.

Стаття 148 (колишня стаття 125)

Рада, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним та соціальним комітетом і Комітетом регіонів, приймає рішення про втілення завдань, пов'язаних з Європейським соціальним фондом.

Глава 3

Освіта, професійна підготовка і молодь*Стаття 149 (колишня стаття 126)*

1. Співтовариство вносить свій вклад у розвиток якості освіти шляхом заохочення співпраці між державами-членами і, за необхідності, шляхом підтримки та доповнення їхніх дій, повністю поважаючи при цьому відповідальність держав-членів за зміст навчального процесу та організацію освітніх систем, їх культурну та мовну різноманітність.

2. Дії Співтовариства спрямовані на:

- розвиток європейського виміру в освіті, особливо шляхом викладання та якомога ширшого розповсюдження мов держав-членів;
- заохочення мобільності студентів та викладачів, в тому числі заохочення шляхом академічного визнання дипломів та періодів навчання;
- сприяння співпраці між навчальними закладами;
- розвиток обміну інформацією та досвідом з питань, які є спільними для освітніх систем держав-членів;
- заохочення розвитку молодіжних обмінів та обмінів соціо-освітніми інструкторами;
- заохочення розвитку заочного навчання.

3. Співтовариство та держави-члени зміцнюють співпрацю з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями у сфері освіти, особливо з Радою Європи.

4. З метою досягнення завдань, зазначених у цій статті, Рада:

- діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним та соціальним комітетом і Комітетом регіонів, приймає рішення щодо заохочувальних заходів, які виключають будь-яку гармонізацію законодавчих та нормативних актів держав-членів;
- діючи на підставі прийняття рішення кваліфікованою більшістю і за пропозицією Комісії, приймає рекомендації.

Стаття 150 (колишня стаття 127)

1. Співтовариство здійснює політику професійної підготовки, яка підтримує і доповнює дії держав-членів, при цьому повністю поважаючи відповідальність держав-членів за зміст та організацію професійної підготовки.

2. Дії Співтовариства спрямовуються на:

- полегшення адаптації до змін у промисловому виробництві, особливо через професійну підготовку і перепідготовку;

- поліпшення початкової та подальшої професійної підготовки з метою полегшення професійної інтеграції та реінтеграції у ринок праці;

- полегшення доступу до професійної підготовки та заохочення мобільності викладачів та учнів, особливо молоді;

- стимулювання співпраці у професійній підготовці між освітніми та професійними установами і фірмами;

- розвиток обміну інформацією і досвідом з питань, які є спільними для систем професійної підготовки держав-членів.

3. Співтовариство та держави-члени зміцнюють співпрацю з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями у сфері професійної освіти.

4. Рада, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним та соціальним комітетом і Комітетом регіонів, вживає заходів, спрямованих на досягнення завдань, зазначених у цій статті, виключаючи будь-яку гармонізацію законодавчих та нормативних актів держав-членів.

РОЗДІЛ XII (колишній Розділ IX)

КУЛЬТУРА

Стаття 151 (колишня стаття 128)

1. Співтовариство сприятиме розквіту культур держав-членів, поважаючи при цьому їхню національну та регіональну різноманітність, і в той же час віддаючи пріоритет спільній культурній спадщині.

2. Дії Співтовариства спрямовуються на заохочення співпраці між державами-членами і, за необхідності, на підтримку і доповнення їх дій у таких сферах:

- поліпшення і розповсюдження знань про культуру та історію європейських народів;
- збереження та охорона культурного надбання європейського значення;
- некомерційні культурні обміни;
- художня та літературна творчість, в тому числі в аудіо-візуальному секторі.

3. Співтовариство та держави-члени зміцнюють співпрацю з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями у сфері культури, особливо з Радою Європи.

4. Співтовариство враховує культурні аспекти у своїх діях, згідно з іншими положеннями цього Договору.

5. З метою досягнення завдань, зазначених у цій статті, Рада:

- діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Комітетом регіонів, приймає рішення щодо заохочувальних заходів, які виключають будь-яку гармонізацію законодавчих та нормативних актів держав-членів; рішення Ради повинно бути прийнято одностайно шляхом процедури, зазначеної у статті 251;

- діючи на підставі одноголосно прийнятого рішення і за пропозицією Комісії, приймає рекомендації.

РОЗДІЛ XIII (колишній Розділ X)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Стаття 152 (колишня стаття 129)

1. Високий рівень охорони здоров'я людей повинен забезпечуватися при визначенні та здійсненні всіх видів діяльності Співтовариства.

Дії Співтовариства, які доповнюють національну політику в цій сфері, спрямовуються на поліпшення системи громадської охорони здоров'я, відвернення хвороб та захворювань, зменшення кількості джерел небезпеки для здоров'я людей. Такі дії включають в себе боротьбу проти головних загроз здоров'ю шляхом вивчення причин їх виникнення, розповсюдження та їх відвернення, а також розповсюдження інформації про здоров'я та освіту.

Співтовариство доповнює дії держав-членів, спрямовані на зменшення тієї шкоди, якої завдає здоров'ю вживання наркотичних речовин, включаючи інформування і попередження.

2. Співтовариство заохочує співпрацю між державами-членами у сферах, зазначених у цій статті, і, за необхідності, надає підтримку їхнім діям.

Держави-члени, у співпраці з Комісією, координують між собою свою політику і програми в галузях, зазначених у пункті 1. Комісія може, у тісному зв'язку з державами-членами, започаткувати усяку корисну ініціативу щодо підтримки такої координації.

3. Співтовариство та держави-члени зміцнюють співпрацю з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями у сфері охорони здоров'я.

4. Рада, діючи відповідно до процедури, визначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним та соціальним комітетом і Комітетом регіонів, прагне до досягнення завдань, зазначених у цій статті, шляхом прийняття:

(а) заходів, які встановлюють високі стандарти якості та безпеки органів та речовин людського походження, крові та її похідних продуктів; ці заходи не забороняють будь-якій державі-члену мати і застосовувати більш суворі захисні заходи;

(б) шляхом відступу від статті 37, заходів у ветеринарній та фітосанітарній сферах, безпосередньою метою яких є захист громадського здоров'я;

(в) заохочувальних заходів, спрямованих на захист та поліпшення здоров'я людей, включаючи будь-яку гармонізацію законів та нормативних актів держав-членів.

Рада, діючи на підставі прийняття рішення кваліфікованою більшістю і за пропозицією Комісії, може також приймати рекомендації щодо досягнення цілей, зазначених у цій статті.

5. Дії Співтовариства у сфері охорони здоров'я повною мірою поважають відповідальність держав-членів за організацію і надання медичних послуг та послуг з охорони здоров'я. Зокрема, заходи, зазначені у пункті 4(а), не повинні впливати на національні положення з донорства чи медичного використання органів і крові.

РОЗДІЛ XIV
(колишній Розділ XI)

ЗАХИСТ СПОЖИВАЧА

Стаття 153 (колишня стаття 129а)

1. Для відстоювання інтересів споживачів та забезпечення високого рівня їх захисту, Співтовариство робить свій внесок у захист здоров'я, безпеки та економічних інтересів споживачів, так само як і в забезпечення їхнього права на інформацію, освіту та самоорганізацію з метою захисту своїх інтересів.

2. Вимоги захисту споживачів беруться до уваги при визначенні та здійсненні політики і діяльності Співтовариства в інших сферах.

3. Співтовариство докладає зусиль для досягнення цілей, зазначених у пункті 1, через:

(а) заходи, прийняті відповідно до статті 95 в контексті завершення формування внутрішнього ринку;

(б) заходи, які підтримують, доповнюють і забезпечують моніторинг політики, здійснюваної державами-членами.

4. Діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом, Рада вживає заходів, зазначених у пункті 3(б).

5. Заходи, прийняті відповідно до пункту 4, не повинні заважати будь-якій державі-члену підтримувати чи вводити більш суворі заходи захисту. Такі заходи повинні узгоджуватися з положеннями цього Договору. Комісія повинна бути поінформована про них.

РОЗДІЛ XV (колишній Розділ XII)

ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКІ МЕРЕЖІ

Стаття 154 (колишня стаття 129b)

1. Щоб допомогти у досягненні цілей, зазначених у статтях 14 і 158, і надати можливість громадянам Співтовариства, учасникам економічної діяльності та регіональним і місцевим спільнотам отримувати максимальну вигоду від запровадження зони без внутрішніх кордонів, Співтовариство сприятиме створенню та розвитку транс'європейських мереж у сферах транспорту, телекомунікацій та інфраструктури енергетичного комплексу.

2. У рамках системи відкритих і конкурентних ринків дії Співтовариства спрямовуються на просування взаємозв'язків та взаємодії національних мереж, так само як і на забезпечення доступу до таких мереж. Співтовариство особливо повинно брати до уваги потребу зв'язати острови, ізольовані та периферійні регіони із центральними регіонами Співтовариства.

Стаття 155 (колишня стаття 129c)

1. Для досягнення цілей, зазначених у статті 154, Співтовариство:

- розробляє низки основних напрямків, які охоплюють завдання, пріоритети та широкий спектр заходів, передбачених у сфері транс'європейських мереж; ці принципи визначатимуть проекти, що представляють спільний інтерес;

- здійснює будь-які заходи, які можуть бути необхідними для взаємодії мереж, особливо у сфері технічної стандартизації;

- може підтримувати проекти, які становлять спільний інтерес і підтримуються державами-членами та не виходять за межі визначених напрямків, зазначених у попередньому абзаці, особливо через техніко-економічні обґрунтування, гарантії позичок чи субсидування процентної ставки; Співтовариство також може сприяти через Фонд згуртування, створений відповідно до статті 161, фінансуванню спеціальних проектів у державах-членах у сфері транспортної інфраструктури.

Співтовариство у своїх діях бере до уваги потенційну економічну життєздатність проектів.

2. держави-члени, у співпраці з Комісією, координують між собою політику, здійснювану на національному рівні, яка може мати значний вплив на досягнення цілей, зазначених у статті 154. Комісія може, у тісній співпраці з державами-членами, взяти на себе ініціативу щодо пропаганди такої координації.

3. Співтовариство може прийняти рішення про співпрацю з третіми країнами у просуванні проектів, які становлять спільний інтерес і забезпечують взаємодію мереж.

Стаття 156 (колишня стаття 129d)

Основні напрямки та інші заходи, зазначені у статті 155(1), приймаються Радою відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, та після консультацій з Економічним і соціальним комітетом і Комітетом регіонів.

Принципи та проекти, які представляють спільний інтерес та реалізація яких пов'язана з територією держави-члена, вимагатимуть схвалення даною державою-членом.

РОЗДІЛ XVI (колишній Розділ XIII)

ПРОМИСЛОВІСТЬ

Стаття 157 (колишня стаття 130)

1. Співтовариство та держави-члени забезпечують умови, необхідні для конкурентоздатності промисловості Співтовариства.

З цією метою, відповідно до системи відкритих і конкурентних ринків, їхні дії спрямовуються на:

- прискорення процесу пристосування промисловості до структурних змін;
- створення умов, сприятливих для ініціативи і розвитку підприємництва в межах всього Співтовариства, особливо малих і середніх підприємств;
- створення умов, сприятливих для співпраці між підприємствами;
- заохочення кращого використання промислового потенціалу інноваційної політики, наукових досліджень і технологічного розвитку.

2. Держави-члени консультуються між собою та з Комісією і, за необхідності, координують свої дії. Комісія може взяти на себе ініціативу щодо просування такої координації.

3. Співтовариство сприяє досягненню цілей, зазначених у пункті 1, через політику та дії, які воно здійснює згідно з іншими положеннями цього Договору. Рада, діючи на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та Економічним та соціальним комітетом, може прийняти рішення про конкретні заходи на підтримку дій, здійснюваних державами-членами щодо досягнення цілей, зазначених у пункті 1.

Цей розділ не створює передумов для введення Співтовариством будь-яких заходів, які можуть призвести до загрози конкуренції.

РОЗДІЛ XVII (колишній Розділ XIV)

ЕКОНОМІЧНЕ ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗГУРТУВАННЯ

Стаття 158 (колишня стаття 130a)

З метою забезпечення всебічного гармонійного розвитку, Співтовариство розвиває та здійснює дії, спрямовані на зміцнення економічного та соціального згуртування.

Зокрема, Співтовариство має на меті скорочення відмінностей між рівнями розвитку окремих регіонів та зменшення відсталості регіонів, що знаходяться у найменш привабливих умовах, чи островів, включаючи сільські регіони.

Стаття 159 (колишня стаття 130b)

Держави-члени здійснюють свою економічну політику і координують її у такий спосіб, щоб допомагати у досягненні цілей, зазначених у статті 158. Формулювання і втілення політики та дій Співтовариства і створення внутрішнього ринку повинні брати до уваги цілі, зазначені у

статті 158, і вносити свій вклад у їх досягнення. Співтовариство також підтримує досягнення цих цілей шляхом участі у діяльності структурних фондів (Європейський фонд керівництва та гарантій для сільського господарства, Відділ управління, Європейський соціальний фонд, Європейський фонд регіонального розвитку), Європейського інвестиційного банку та інших існуючих фінансових інструментів.

Комісія кожні три роки подає звіт Європейському Парламенту, Раді, Економічному і соціальному комітету та Комітету регіонів щодо прогресу, досягнутого у справі розвитку соціального та економічного згуртування, і щодо способів, якими сприяли цьому різні засоби, визначені у цій статті. За необхідності, звіт супроводжується відповідними пропозиціями.

Якщо є необхідним здійснення заходів за межами Фондів і вступаючи всупереч заходам, здійснюваним у рамках інших сфер політики Співтовариства, такі дії можуть здійснюватися на підставі одноголосно прийнятого Радою рішення, на пропозицію від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом, Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів.

Стаття 160 (колишня стаття 130с)

Європейський фонд регіонального розвитку має на меті допомогти в подоланні головних регіональних дисбалансів в межах Співтовариства шляхом участі в розвитку та структурному пристосуванні регіонів, які відстали у своєму розвитку, та у переорієнтації занепадаючих промислових регіонів.

Стаття 161 (колишня стаття 130d)

Рада, без порушення положень статті 162 і на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією Комісії і після отримання згоди від Європейського Парламенту та консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів, визначає завдання, пріоритетні напрямки та організаційну структуру структурних фондів, що може включати в себе групування цих фондів. Рада, діючи згідно з аналогічною процедурою, також визначає загальні правила, які застосовуватимуться до них та положення, здійснення яких необхідне для забезпечення їх ефективності і координації діяльності фондів між собою та з іншими існуючими фінансовими інструментами.

Фонд згуртування, утворений Радою відповідно до тієї ж процедури, забезпечує фінансові внески для реалізації проектів у сфері охорони навколишнього середовища і транс'європейських мереж в сфері транспортної інфраструктури.

Стаття 162 (колишня стаття 130e)

Втілення рішень стосовно Європейського фонду регіонального розвитку здійснюється Радою, яка діє відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів.

Стосовно таких інституцій як Європейський фонд керівництва та гарантій для сільського господарства, Відділ управління та Європейський соціальний фонд, продовжують застосовуватися відповідно статті 37 і 148.

РОЗДІЛ XVIII
(колишній Розділ XV)

**ДОСЛІДЖЕННЯ І ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
РОЗВИТОК**

Стаття 163 (колишня стаття 130f)

1. Співтовариство має на меті зміцнення наукової і технологічної бази промисловості Співтовариства і заохочення її до більшої конкурентоздатності на міжнародному рівні, стимулюючи всю дослідницьку діяльність, яка є необхідною на основі інших Глав цього Договору.

2. З цією метою Співтовариство, у своїх рамках, заохочує підприємства, в тому числі малі та середні, науково-дослідні центри та університети до здійснення ними досліджень та дій, спрямованих на розвиток технологій високого рівня; воно підтримуватиме їхні зусилля, спрямовані на співпрацю між собою, що надасть змогу підприємствам повністю використовувати потенціал внутрішнього ринку, особливо через доступ до державних контрактів на національному рівні, визначення спільних стандартів та усунення юридичних і фіскальних перешкод для здійснення такої співпраці.

3. Вся діяльність Співтовариства за цим Договором в галузі наукових досліджень і технологічного розвитку, включаючи і демонстраційні проекти, повинна вирішуватися і втілюватися відповідно до положень цього Розділу.

Стаття 164 (колишня стаття 130g)

В процесі виконання цих завдань Співтовариство здійснює наступну діяльність, яка доповнює ту, що здійснюється у державах-членах:

(а) здійснення науко-дослідних, з розвитку технологій та демонстраційних програм шляхом сприяння співпраці між підприємствами, науково-дослідними центрами та університетами;

(б) сприяння співпраці Співтовариства у сфері наукових досліджень, розвитку технологій та демонстраційних програм з третіми країнами і міжнародними організаціями;

(в) поширення та оптимізація результатів діяльності Співтовариства у сфері наукових досліджень, розвитку технологій і демонстраційних програм;

(г) стимулювання професійного навчання та мобільності дослідників в межах Співтовариства.

Стаття 165 (колишня стаття 130h)

1. Співтовариство та держави-члени координують свої наукові дослідження та діяльність з технологічного розвитку з метою забезпечення відповідності між національними політиками та політикою Співтовариства у цьому питанні.

2. У тісній співпраці з державами-членами Комісія може ініціювати будь-які корисні ініціативи з розвитку координації, зазначеної у пункті 1.

Стаття 166 (колишня стаття 130i)

1. Багаторічна рамкова програма, яка охоплює всі напрямки діяльності Співтовариства, приймається Радою відповідно до процедури, визначеної у статті 251, після консультацій з Економічним і соціальним комітетом.

Рамкова програма:

– встановлює наукові та технологічні завдання, яких слід досягнути шляхом діяльності, вказаної у статті 164, та визначає відповідні пріоритети;

– накреслює основні напрямки такої діяльності;

– фіксує максимальний загальний обсяг і детальні правила фінансової участі Співтовариства у рамковій програмі та відповідні частки, що виділяються для кожного виду діяльності.

2. Рамкова програма пристосовується та доповнюється по мірі зміни ситуації.

3. Рамкова програма здійснюється через конкретні програми, які розробляються в рамках кожного виду діяльності. Кожна конкретна програма встановлює детальні правила її виконання, фіксує тривалість, та забезпечується необхідними фінансовими ресурсами. Сума необхідних коштів, визначених для здійснення конкретних програм, не може перевищувати їх загальний максимальний обсяг, встановлений для рамочної програми та кожного виду діяльності.

4. Рада, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, за пропозицією Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та Економічним і соціальним комітетом, затверджує конкретні програми.

Стаття 167 (колишня стаття 130j)

Для здійснення багаторічної рамочної програми Рада:

- визначає правила участі підприємств, дослідницьких центрів та університетів;
- встановлює правила розповсюдження результатів досліджень.

Стаття 168 (колишня стаття 130k)

У рамках здійснення багаторічної рамочної програми може бути прийнято рішення про додаткові програми із залученням до участі лише певних держав-членів, які фінансуватимуть їх при можливій участі Співтовариства.

Рада встановлює правила виконання таких додаткових програм, особливо з питань розповсюдження знань та доступу до них інших держав-членів.

Стаття 169 (колишня стаття 130l)

У рамках здійснення багаторічної рамочної програми Рада може прийняти положення, за згодою зацікавлених держав-членів, про участь у науково-дослідних програмах, здійснюваних кількома державами-членами, включаючи участь у структурах, створених для виконання цих програм.

Стаття 170 (колишня стаття 130m)

У рамках здійснення багаторічної рамкової програми Співтовариство може прийняти положення про співпрацю у сфері наукових досліджень, розвитку технологій та демонстраційних програм з третіми країнами чи міжнародними організаціями.

Детальні домовленості про таку співпрацю можуть бути предметом договорів між Співтовариством і зацікавленими третіми сторонами, обговорення та підписання яких здійснюється відповідно до статті 300.

Стаття 171 (колишня стаття 130n)

Співтовариство може створювати спільні підприємства чи будь-які інші структури, необхідні для успішного виконання науково-дослідних, з розвитку технологій та демонстраційних програм.

Стаття 172 (колишня стаття 130o)

Рада, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, за пропозицією Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та Економічним і соціальним комітетом, затверджує положення, зазначені у статті 171.

Рада, діючи відповідно до процедури, визначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом, затверджує положення, зазначені у статтях 167, 168 та 169. Прийняття додаткових програм вимагатиме згоди зацікавлених держав-членів.

Стаття 173 (колишня стаття 130p)

На початку кожного року Комісія надсилає звіт до Європейського Парламенту та Ради. Звіт містить інформацію про діяльність у сфері наукових досліджень, розвитку технологій і поширенні результатів протягом попереднього року, та робочу програму на поточний рік.

РОЗДІЛ XIX
(колишній Розділ XVI)

НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Стаття 174 (колишня стаття 130r)

1. Політика Співтовариства у сфері навколишнього середовища має на меті:

- збереження, захист і поліпшення якості навколишнього середовища;
- захист здоров'я людей;
- розумне та раціональне використання природних ресурсів;
- підтримка заходів на міжнародному рівні для вирішення регіональних та загальних проблем навколишнього середовища.

2. Політика Співтовариства у сфері навколишнього середовища має на меті високий рівень захисту, враховуючи при цьому відмінність ситуації у різних районах Співтовариства. Вона базується на попереджувальному принципі, а також на принципах здійснення запобіжних заходів: відшкодування шкоди, спричиненої навколишньому середовищу, перед усім шляхом усунення її джерел, і що забруднювач заплатить.

У цьому контексті заходи з гармонізації, які відповідають вимогам захисту навколишнього середовища, включають, за необхідності, захисне застереження, яке дозволяє державам-членам здійснювати тимчасові заходи, з неекономічних причин екологічного характеру, які підлягатимуть процедури інспекції з боку Співтовариства.

3. У підготовці своєї політики з навколишнього середовища Співтовариство бере до уваги:

- наявні наукові і технічні дані;
- екологічні умови в різних регіонах Співтовариства;
- потенційні вигоди та витрати, що можуть бути внаслідок дій або їх відсутності;
- економічний і соціальний розвиток Співтовариства в цілому та збалансований розвиток її регіонів.

4. У рамках своїх відповідних сфер компетенції Співтовариство та держави-члени співпрацюють з третіми країнами і компетентними міжнародними організаціями. Домовленості про співпрацю Співтовариства можуть бути предметом окремих угод між Співтовариством і зацікавленими третіми сторонами, які обговорюються і укладаються відповідно до статті 300.

Попередній підпункт не стосується компетенції держав-членів вести переговори з міжнародними органами та укладати міжнародні угоди.

Стаття 175 (колишня стаття 130s)

1. Діючи відповідно до процедури, визначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів, Рада вирішує, які дії повинні бути виконані Співтовариством для досягнення цілей, зазначених у статті 174.

2. Шляхом відступу від процесу прийняття рішень, визначеного у пункті 1, та без порушення статті 95, Рада, діючи на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів, приймає:

- положення переважно фіскального характеру;
- заходи з міського та сільського планування, землекористування, за винятком використання відходів та заходів загального характеру, а також регулювання водних ресурсів;
- заходи, які суттєво впливають на вибір державою-членом різних видів енергії та на загальну структуру її енергопостачання.

За умов, викладених у попередньому підпункті, Рада може визначити, рішення з яких саме питань, перерахованих у цьому пункті, повинні прийматися кваліфікованою більшістю.

3. В інших сферах програми загальних дій, що встановлюють пріоритетні завдання, виконання яких слід досягти, приймаються Радою відповідно до процедури, визначеної у статті 251, і після консультацій з Економічним і соціальним комітетом та Комітетом регіонів.

Рада, діючи згідно з умовами пункту 1 чи пункту 2, відповідно до випадку вживає заходів, необхідних для здійснення таких програм.

4. Без порушення певних правил існування Співтовариства, держави-члени фінансують та здійснюють свою екологічну політику.

5. Без порушення принципу, що забруднювач платить, якщо заходи, передбачені положеннями пункту 1, вимагають витрат, що видаються непропорційно високими органам влади держави-члена, Рада у своєму акті, що включає ці заходи, закріплює відповідні положення у формі:

- тимчасових відступів і/або
- фінансової підтримки від Фонду згуртування, встановленої відповідно до статті 161.

Стаття 176 (колишня стаття 130t)

Захисні міри, прийняті відповідно до статті 175, не забороняють державам-членам мати або запроваджувати більш суворі захисні заходи. Такі заходи не повинні суперечити цьому Договору. Про них слід повідомити Комісію.

РОЗДІЛ XX
(колишній Розділ XVII)

**СПІВРОБІТНИЦТВО ЗАРАДИ СПРИЯННЯ
СПІВПРАЦІ**

Стаття 177 (колишня стаття 130u)

1. Політика Співтовариства у сфері співробітництва заради сприяння співпраці, яка доповнює політики, здійснювані державами-членами, повинна сприяти:

- постійному економічному та соціальному розвитку країн, що розвиваються, і особливо найбільш відсталих;
- плавній і поступовій інтеграції країн, що розвиваються, у світову економіку;
- боротьбі проти бідності в країнах, що розвиваються.

2. Політика Співтовариства у цій сфері є внеском до загальної справи розвитку та зміцнення демократії, верховенства права, поваги до прав людини та інших фундаментальних свобод.

3. Співтовариство і держави-члени виконують свої зобов'язання і враховують цілі, які вони ухвалили в дусі Об'єднаних Націй та інших компетентних міжнародних організацій.

Стаття 178 (колишня стаття 130v)

Співтовариство бере до уваги завдання, визначені статтею 177 при здійсненні нею політики, яка може впливати на країни, що розвиваються.

Стаття 179 (колишня стаття 130w)

1. Без порушення інших положень цього Договору, Рада, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, вживає заходів, необхідних для досягнення цілей, визначених у статті 177. Такі заходи можуть мати форму багаторічних програм.

2. Європейський інвестиційний банк сприяє на умовах, визначених у його Статуті, здійсненню заходів, зазначених у пункті 1.

3. Положення цієї статті не впливають на співпрацю з країнами Африки, Карибського басейну і Тихого океану в рамках Конвенції АКТ-ЄЕС.

Стаття 180 (колишня стаття 130x)

1. Співтовариство і держави-члени координують свою політику з співробітництва заради сприяння співпраці та консультуються між собою щодо своїх програм допомоги, включаючи програми міжнародних організацій та під час міжнародних конференцій. Вони можуть здійснювати спільні дії. Держави-члени вносять, за необхідності, свій вклад у здійснення програм допомоги Співтовариства.

2. Комісія може започаткувати будь-яку корисну ініціативу щодо забезпечення координації, зазначену в пункті 1.

Стаття 181 (колишня стаття 130y)

У рамках своїх відповідних сфер компетенції Співтовариство та держави-члени співпрацюють з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями. Домовленості про співпрацю Співтовариства можуть бути предметом окремих угод між Співтовариством і зацікавленими третіми сторонами, переговори з приводу яких та їх укладання здійснюються відповідно зі статтею 300.

Попередній пункт не повинен наносити шкоду компетенції держав-членів вести переговори з міжнародними органами та укладати міжнародні угоди.

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА
АСОЦІАЦІЯ ІЗ ЗАМОРСЬКИМИ КРАЇНАМИ
І ТЕРИТОРІЯМИ

Стаття 182 (колишня стаття 131)

Держави-члени погоджуються асоціювати зі Співтовариством ті неєвропейські країни і території, які мають особливі відносини з Данією, Францією, Нідерландами та Об'єднаним Королівством. Ці країни і території (тут і надалі «країни і території») перераховані у Додатку II до цього Договору.

Завданням асоціації є підтримка економічного і соціального розвитку країн і територій, встановлення тісних економічних зв'язків між ними та Співтовариством в цілому.

Відповідно до принципів, викладених у преамбулі до цього Договору, асоціація слугуватиме перш за все захисту інтересів і процвітання мешканців цих країн і територій з метою досягнення економічного, соціального і культурного розвитку, до якого вони прагнуть.

Стаття 183 (колишня стаття 132)

Асоціація має наступні цілі:

(1) держави-члени у торгівлі з країнами і територіями будуть застосовувати той самий підхід, який вони застосовують у торгівлі між собою на підставі цього Договору.

(2) Кожна країна чи територія застосовують у своїй торгівлі з державами-членами та з іншими країнами і територіями той самий режим, який вони застосовують у торгівлі з європейською державою, з якою вони мають особливі відносини.

(3) держави-члени сприятимуть інвестиціям, необхідним для розвитку цих країн та територій.

(4) Для інвестицій, фінансованих Співтовариством, участь в тендерах і поставках буде відкритою і на рівних умовах для всіх фізичних і юридичних осіб, які є громадянами держави-члена або однієї з країн та територій.

(5) У відносинах між державами-членами та країнами і територіями право на заснування та економічну діяльність фізичних осіб, а також на створення компаній чи фірм регулюється на недискримінаційній основі відповідно до положень і процедур, викладених у главі, яка стосується права на заснування та економічну діяльність беручи до уваги будь-які особливі положення, викладені стосовно статті 187.

Стаття 184 (колишня стаття 133)

1. Митні збори на імпорт у держави-члени товарів з країн і територій, відмінюються одночасно з відміною митних зборів між державами-членами відповідно до положень цього Договору.

2. Митні збори на імпорт у кожну країну чи територію товарів з держав-членів чи з інших країн та територій відмінюються відповідно до положень статті 25.

3. Країни і території можуть, однак, справляти митні збори, які відповідатимуть потребам їхнього розвитку та індустріалізації або поповнять їхні бюджети.

4. Збори, зазначені у попередньому пункті, не повинні перевищувати рівень зборів, який накладено на імпорт продуктів з держави-члена, з якою кожна країна чи територія мають особливі відносини.

5. Встановлення або будь-яка зміна в митних зборах, які стягуються з товарів, імпортованих до країн чи територій, не повинна юридично або фактично призводити до прямої чи непрямой дискримінації між імпортом з різних держав-членів.

Стаття 185 (колишня стаття 134)

Якщо рівень зборів, який застосовується до товарів з третьої країни при їх ввезенні до країни чи території, може викликати, при застосуванні положень статті 184(1), торговельний дисбаланс, внаслідок чого завдається шкода будь-якій державі-члену, остання може вимагати від Комісії пропонувати іншим державам-членам вжити заходів, необхідних для усунення цієї ситуації.

Стаття 186 (колишня стаття 135)

Враховуючи положення, пов'язані з охороною здоров'я, державною безпекою та публічним порядком, свобода пересування в межах держав-членів для працівників з країн і територій, а в межах країн і територій – для працівників з держав-членів регулюється угодами, які повинні бути одногосно схвалені всіма державами-членами.

Стаття 187 (колишня стаття 136)

Рада, діючи на підставі одногосно прийнятого рішення, і на базі досвіду, здобутого в рамках асоціації країн і територій зі Співтовариством, та на основі принципів цього Договору, приймає положення щодо детальних правил і процедур асоціації країн та територій зі Співтовариством.

Стаття 188 (колишня стаття 136а)

Положення статей 182-187 застосовуються до Гренландії, враховуючи особливі положення для Гренландії, зафіксовані в Протоколі про спеціальні домовленості щодо Гренландії, який додається до цього Договору.

ЧАСТИНА П'ЯТА
ІНСТИТУТИ СПІВТОВАРИСТВА

РОЗДІЛ І

ПОЛОЖЕННЯ СТОСОВНО ІНСТИТУТІВ

Глава 1

Інститути

Секція І

Європейський Парламент

Стаття 189 (колишня стаття 137)

Європейський Парламент, який складається з представників народів держав, що об'єдналися у Співтовариство, здійснює повноваження, покладені на нього цим Договором.

Кількість членів Європейського Парламенту не перевищує семисот.

Стаття 190 (колишня стаття 138)

1. Представники у Європейському Парламенті народів держав, що формують Співтовариство, обираються прямим загальним голосуванням.

2. Кількість представників, що обирається від кожної держави-члена, є такою:

Бельгія	25
Данія	16
Німеччина	99
Греція	25
Іспанія	64
Франція	87
Ірландія	15
Італія	87
Люксембург	6
Нідерланди	31
Австрія	21
Португалія	25
Фінляндія	16
Швеція	22
Об'єднане Королівство	87

У випадку поправок до цього пункту, кількість представників, що обирається від кожної держави-члена, повинна забезпечити відповідне представництво народів держав, що об'єдналися у Співтовариство.

3. Представники обираються на п'ятирічний термін.

4. Європейський Парламент підготує пропозиції про вибори на основі прямого загального голосування відповідно до процедури, однакової для всіх держав-членів, або відповідно до принципів, спільними для всіх держав-членів.

Діючи на підставі одностайно прийнятого рішення і за згодою Європейського Парламенту, що діє на основі рішення, прийнятого більшістю його членів, Рада приймає відповідні положення, які рекомендує державам-членам для прийняття відповідно до їх конституційних вимог.

5. Європейський Парламент, враховуючи висновки Комісії, і отримавши одностайне схвалення документів від Ради, приймає регламенти та загальні умови, які регулюють виконання обов'язків його Членами.

Стаття 191 (колишня стаття 138a)

Політичні партії на європейському рівні є важливим фактором інтеграції в рамках Співтовариства. Вони сприяють формуванню європейської ідентичності та вираженню політичної волі громадян Союзу.

Стаття 192 (колишня стаття 138b)

Як зазначено в цьому Договорі, Європейський Парламент бере участь у процесі прийняття актів Співтовариства, на підставі своїх повноважень за процедурою, викладеною у статтях 251 і 252, і даючи свою згоду або представляючи рекомендаційні висновки.

Європейський Парламент може, на підставі прийнятого більшістю його Членів рішення, просити Комісію про звернення з будь-якою необхідною пропозицією у справах, що потребують, на його думку, прийняття акту Співтовариства з метою імплементації цього Договору.

Стаття 193 (колишня стаття 138c)

У ході виконання своїх обов'язків Європейський Парламент може, на вимогу чверті його членів, створити тимчасовий Комітет з розслідування з метою розслідувати, без шкоди для повноважень, наданих цим Договором іншим інститутам чи органам, можливі порушення чи недоліки у впровадженні права Співтовариства, за винятком випадків, коли такі виявлені факти розглядаються в суді, і поки відповідна справа ще не вирішена.

Тимчасовий Комітет з розслідування припиняє своє існування після надання підготовленого ним звіту.

Детальні положення, які регулюють використання права на розслідування, визначаються за спільною згодою Європейського Парламенту, Ради і Комісії.

Стаття 194 (колишня стаття 138d)

Будь-який громадянин Співтовариства, і будь-яка фізична чи юридична особа, яка мешкає або має зареєстрований офіс в одній з держав-членів, має право звертатися, індивідуально або разом з іншими громадянами чи особами, з петиціями до Європейського Парламенту у справах, які віднесено до сфери діяльності Співтовариства, і які безпосередньо впливають на них.

Стаття 195 (колишня стаття 138e)

1. Європейський Парламент призначає Омбудсмена, якому надаються повноваження отримувати скарги від будь-якого громадянина Співтовариства, будь-якої фізичної чи юридичної особи, яка мешкає або має зареєстрований офіс в одній з держав-членів, щодо

порушень у діяльності інститутів та органів Співтовариства, за винятком Суду та Суду Першої Інстанції, якщо вони виконують свої судові функції.

Згідно зі своїми обов'язками Омбудсмен, якщо має підстави, проводить розслідування за власною ініціативою або на підставі скарг, представлених йому безпосередньо або через члена Європейського Парламенту за винятком випадків, коли припущені факти є чи стали предметом судового розгляду. Виявляючи випадки порушення, Омбудсмен передає справу відповідному інституту, який протягом трьох місяців повинен поінформувати його про свою позицію. Після цього Омбудсмен направляє звіт до Європейського Парламенту та відповідному інституту. Особа, яка подавала скаргу, повинна бути поінформована про результати такого розслідування.

Омбудсмен подає щорічний звіт до Європейського Парламенту про результати своїх розслідувань.

2. Омбудсмен призначається після кожних виборів до Європейського Парламенту на час його повноважень. Омбудсмен може бути переобраний повторно.

Омбудсмен може бути звільнений Судом на вимогу Європейського Парламенту, якщо він не відповідає вимогам, необхідним для виконання своїх обов'язків, або якщо винен у серйозних проступках.

3. Омбудсмен повністю незалежний у виконанні своїх обов'язків. При виконанні цих обов'язків він не просить і не отримує вказівок від будь-якого органу. Омбудсмен протягом періоду свого перебування на посаді не може займатися будь-якою іншою діяльністю, незалежно від того, прибуткова вона чи ні.

4. Після свого звернення за висновками до Комісії і схвалення документів кваліфікованою більшістю Ради, Європейський Парламент приймає регламенти та загальні умови, які регулюють виконання Омбудсменом своїх обов'язків.

Стаття 196 (колишня стаття 139)

Європейський Парламент проводить щорічні сесії, збираючись без попередніх рішень, у другий вівторок березня.

Європейський Парламент може збиратися для проведення позачергової сесії на вимогу більшості його членів або на вимогу Ради чи Комісії.

Стаття 197 (колишня стаття 140)

Європейський Парламент обирає з числа своїх членів Голову та інших посадових осіб.

Члени Комісії можуть відвідувати всі засідання та можуть, на їхнє прохання, бути вислухані від імені Комісії.

Комісія відповідає усно чи письмово на запитання, поставлені Європейським Парламентом або його членами.

Рада заслуховується Європейським Парламентом відповідно до умов, визначених Радою в її Правилах процедури.

Стаття 198 (колишня стаття 141)

Якщо інакше не передбачено у цьому Договорі, Європейський Парламент приймає рішення абсолютною більшістю голосів.

Правила процедури визначають кворум.

Стаття 199 (колишня стаття 142)

Європейський Парламент приймає Правила процедури на підставі рішення більшості його членів.

Протоколи засідань Європейського Парламенту повинні публікуватися у порядку, встановленому в його Правилах процедури.

Стаття 200 (колишня стаття 143)

Європейський Парламент обговорює на відкритих сесіях щорічний загальний звіт, наданий йому Комісією.

Стаття 201 (колишня стаття 144)

Якщо до Європейського Парламенту подається клопотання про недовіру у зв'язку з діяльністю Комісії, то Європейський Парламент голосує по ньому не раніше ніж через три дні після отримання такого клопотання, і тільки відкритим голосуванням.

Якщо за вотум недовіри проголосує більшість у дві третини поданих голосів, яка представляє більшість членів Європейського Парламенту, то члени Комісії колективно подають у відставку. Вони продовжують виконувати поточні справи до своєї заміни відповідно до статті 214. У цьому випадку термін перебування на посаді членів Комісії, призначених на заміну, закінчиться тоді, коли мав закінчитися термін перебування членів Комісії, які подали у відставку.

Секція 2

Рада

Стаття 202 (колишня стаття 145)

З метою забезпечити досягнення завдань, встановлених у цьому Договорі, Рада, відповідно до положень цього Договору:

- забезпечує координацію загальної економічної політики держав-членів;
- має повноваження приймати рішення;
- надає Комісії, у прийнятих Радою актах, право на імплементацію правил, встановлених Радою. Рада може висувати певні вимоги щодо виконання цих повноважень. Рада може також зарезервувати за собою, в особливих випадках, право самостійно здійснювати повноваження щодо імплементації. У цьому випадку процедури повинні узгоджуватись з принципами та правилами, наперед сформульованими Радою на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією від Комісії і після отримання думки від Європейського Парламенту.

Стаття 203 (колишня стаття 146)

Рада складається з представників кожної держави-члена на міністерському рівні, які мають повноваження брати зобов'язання від імені свого уряду.

Посада Президента по черзі займається кожною державою-членом на шестимісячний термін у порядку, визначеному Радою на підставі одноголосно прийнятого рішення.

Стаття 204 (колишня стаття 147)

Раду скликає Президент за власною ініціативою або на вимогу одного з її членів чи Комісії.

Стаття 205 (колишня стаття 148)

1. Якщо інакше не передбачено цим Договором, Рада приймає рішення більшістю голосів своїх членів.

2. Коли вимагається голосування Ради кваліфікованою більшістю, голоси її членів зважуються таким чином:

Бельгія	5
Данія	3
Німеччина	10
Греція	5
Іспанія	8
Франція	10
Ірландія	3
Італія	10
Люксембург	2
Нідерланди	5
Австрія	4
Португалія	5
Фінляндія	3
Швеція	4
Об'єднане Королівство	10

Щоб бути прийнятими, акти Ради вимагають щонайменше:

- 62 голоси «за», коли цей Договір вимагає їх прийняття за пропозицією від Комісії
- 62 голоси «за», поданими щонайменше 10 державами-членами, в інших випадках.

3. Утримання при голосуванні членами, які особисто присутні або представлені, не заважає Раді приймати акти, які вимагають одностайного рішення.

Стаття 206 (колишня стаття 150)

При проведенні голосування будь-який член Ради може також діяти від імені не більше як одного іншого члена.

Стаття 207 (колишня стаття 151)

1. Комітет, який складається з постійних представників держав-членів, відповідає за підготовку роботи Ради та виконання завдань, покладених на нього Радою. Комітет може приймати процедурні рішення у випадках, передбачених Правилами процедури Ради.

2. Раді допомагатиме Генеральний Секретаріат під керівництвом Генерального Секретаря, Високого Представника з питань спільної зовнішньої політики та політики безпеки, якому допомагатиме заступник Генерального Секретаря, відповідальний за діяльність Генерального Секретаріату. Генеральний Секретар та його заступник призначається Радою на підставі одноголосного рішення.

Рада вирішує питання організації роботи Генерального Секретаріату.

3. Рада приймає свої Правила процедури.

Для застосування статті 255(3) Рада розробляє в цих Правилах умови, за яких громадськість отримає доступ до документів Ради. Для цілей цього пункту Рада визначає перелік справ, у яких вона повинна розглядатися як така, що діє у своїй законодавчій якості, з метою забезпечення більш широкого доступу до документів, зберігаючи при цьому ефективність процесу прийняття рішень. У будь-якому випадку, коли Рада діє у своїй законодавчій якості, результати голосування та пояснення з причин голосування, так само як і запротокольовані заяви є відкритими для громадськості.

Стаття 208 (колишня стаття 152)

Рада може вимагати від Комісії здійснення будь-яких досліджень, які Рада вважає за бажані для досягнення спільних завдань, і подавати їй будь-які відповідні пропозиції.

Стаття 209 (колишня стаття 153)

Рада, після отримання висновків від Комісії, визначає правила, за якими працюють комітети, передбачені цим Договором.

Стаття 210 (колишня стаття 154)

Діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, Рада встановлює зарплати, винагороди та пенсії для Голови і членів Комісії, а також для Голови, Суддів, Генерального адвоката та Секретаря Суду. Вона, також кваліфікованою більшістю, визначає будь-які інші виплати, які повинні бути зроблені замість зарплати.

Секція 3

Комісія

Стаття 211 (колишня стаття 155)

З метою забезпечення належного функціонування та розвитку спільного ринку, Комісія:

- забезпечує застосування положень цього Договору та заходів, що здійснюються інститутами на їх виконання;
- готує рекомендації та робить висновки у справах, які регулюються цим Договором, якщо Договір того вимагає або якщо Комісія вважає за потрібне;
- має повноваження приймати рішення та бере участь у розробці заходів, що їх здійснює Рада та Європейський Парламент, у спосіб, передбачений цим Договором;
- використовує повноваження, надані їй Радою для здійснення правил, встановлених останньою.

Стаття 212 (колишня стаття 156)

Комісія публікує щорічно, але не пізніше ніж за місяць до відкриття сесії Європейського Парламенту, загальний звіт про діяльність Співтовариства.

Стаття 213 (колишня стаття 157)

1. Комісія складається з 20 членів, які обираються за принципом їх загальної компетентності та незалежності яких не підлягає сумніву.

Кількість членів Комісії може бути змінена Радою на підставі рішення, прийнятого одногосно.

Тільки громадяни держав-членів можуть бути членами Комісії.

Комісія повинна включати щонайменше одного громадянина від кожної з держав-членів, але не може включати більше двох членів, котрі мають громадянство однієї й тієї ж держави.

2. В загальних інтересах Співтовариства члени Комісії повинні бути повністю незалежними при виконанні своїх обов'язків.

При виконанні цих обов'язків вони не повинні ані шукати, ані приймати інструкції від будь-якого уряду чи іншого органу. Вони повинні утримуватися від будь-яких дій, несумісних з

виконанням своїх обов'язків. Кожна держава-член зобов'язується поважати цей принцип і не намагатися впливати на Членів Комісії при виконанні ними своїх завдань.

Члени Комісії протягом терміну свого перебування на посаді не можуть займатися будь-якою іншою діяльністю, за винагороду чи без неї. Приступаючи до виконання своїх обов'язків, вони дають урочисту клятву про те, що під час і після виконання своїх повноважень вони будуть з пошаною ставитися до своїх обов'язків, особливо що стосується їхнього обов'язку поводитися чесно і розсудливо при розгляді пропозицій щодо певних призначень чи винагород після закінчення терміну їх перебування на посаді. У випадку будь-якого порушення цих зобов'язань Суд може, за поданням Ради чи Комісії, постановити, що такий член відповідно до обставин або примусово звільняється згідно зі статтею 216 або позбавляється свого права на пенсію та інші винагороди, які її замінюють.

Стаття 214 (колишня стаття 158)

1. Члени Комісії призначаються відповідно до процедури, зазначеної в пункті 2, на п'ятирічний термін, підлягаючи, за потреби, положенням статті 201.

Їхні повноваження можуть бути продовжені на новий термін.

2. Уряди держав-членів визначають за спільною згодою особу для призначення Головою Комісії; таке призначення затверджується Європейським Парламентом.

Уряди держав-членів визначають, за спільною згодою з кандидатом на посаду Голови, інших осіб для призначення членами Комісії;

Голова та інші члени Комісії, призначені у такий спосіб, затверджуються як колективний орган Європейським Парламентом. Після затвердження Європейським Парламентом Голова та інші члени Комісії призначаються за спільною згодою урядів держав-членів.

Стаття 215 (колишня стаття 159)

Окрім нормальної заміни чи смерті, обов'язки члена Комісії закінчуються з відставкою або примусовим звільненням.

Вакансія, що з'явилась, заповнюється, на залишок терміну повноважень даного члена на посаді, новим членом, призначуваним за спільною згодою урядів держав-членів. На підставі одноголосно прийнятого рішення, Рада може вирішити, що таку вакансію не потрібно заповнювати.

У випадку відставки, примусового звільнення чи смерті Голова замінюється на залишок терміну його повноважень. Процедура, викладена у статті 214(2), застосовується при заміні Голови.

Окрім випадку примусового звільнення згідно зі статтею 216, члени Комісії обіймають свої посади, поки їх не замінять у встановленому порядку.

Стаття 216 (колишня стаття 160)

Якщо будь-який член Комісії перестає відповідати умовам, необхідним для виконання його обов'язків, або якщо його визнано винним у серйозному порушенні, Суд може, за поданням Ради чи Комісії, примусово його звільнити.

Стаття 217 (колишня стаття 161)

Комісія може призначати заступника Голови або двох заступників Голови з числа своїх членів.

Стаття 218 (колишня стаття 162)

1. Рада і Комісія консультуються між собою і за спільною згодою приймають рішення щодо методів своєї співпраці.

2. Комісія повинна прийняти свої Правила процедури з метою забезпечити власну діяльність та діяльність своїх підрозділів відповідно до положень цього Договору. Вона забезпечує публікацію цих Правил.

Стаття 219 (колишня стаття 163)

Комісія працює під політичним керівництвом свого Голови.

Комісія діє за наявності більшості її членів, як це передбачено відповідно до статті 213.

Засідання Комісії вважаються дійсними лише за присутності тієї кількості членів, яка визначена Правилами процедури.

Секція 4

Суд

Стаття 220 (колишня стаття 164)

Суд забезпечує дотримання законності при тлумаченні та застосуванні положень цього Договору.

Стаття 221(колишня стаття 165)

Суд складається з 15 Суддів.

Суд засідає у повному складі. Він може, однак, формувати палати, кожна з яких складається з трьох, п'яти чи семи суддів, як для проведення певних попередніх розслідувань, так і для винесення рішення в певних категоріях справ відповідно до правил, що регулюють ці питання.

Суд засідає у повному складі на вимогу держави-члена або інститута Співтовариства, який є стороною в процесі розгляду справи у суді.

На вимогу Суду, Рада може, на підставі одноголосно прийнятого рішення, збільшити кількість суддів і зробити необхідні поправки до другого і третього пунктів цієї статті та до другого пункту статті 223.

Стаття 222 (колишня стаття 166)

Суду допомагають вісім Генеральних адвокатів. Однак дев'ятий Генеральний адвокат буде призначений на період від 1 січня 1995 до 6 жовтня 2000 року.

Обов'язком Генерального адвоката, який діє з повною об'єктивністю і незалежністю, є представлення на відкритому судовому засіданні мотивованого висновку по справах, які розглядає Суд, з метою допомогти Суду у виконанні завдань, покладених на нього статтею 220.

За вимогою Суду Рада може, на підставі одноголосно прийнятого рішення, збільшити кількість Генеральних адвокатів та внести необхідні поправки до третього пункту статті 223.

Стаття 223 (колишня стаття 167)

Судді та Генеральні адвокати обираються з числа осіб, незалежність яких не підлягає сумніву, і які мають кваліфікацію, необхідною для призначення на найвищі судові посади у

своїх країнах, або які є юрисконсультами з визнаною компетентністю; вони призначаються за спільною згодою урядів держав-членів на термін шість років.

Кожні три роки відбувається часткова заміна суддів. Вісім і сім суддів замінюються наперемінно.

Кожні три роки відбувається часткова заміна Генеральних адвокатів. Чотири Генеральні адвокати замінюються щоразу.

Судді та Генеральні адвокати, терміни повноважень яких закінчуються, мають можливість бути переобраними.

Судді обирають президента Суду зі свого числа на термін трьох років. Він може переобиратися.

Стаття 224 (колишня стаття 168)

Суд призначає свого Секретаря та встановлює правила, що регулюють виконання ним службових обов'язків.

Стаття 225 (колишня стаття 168a)

1. Суд Першої Інстанції додається Суду з юрисдикцією розглядати у першій інстанції, з правом апеляції до Суду, з питань права, на умовах, визначених у Статуті, окремі категорії позовів або справ, визначених відповідно до умов, викладених в пункті 2. Суд Першої Інстанції не має компетенції проводити слухання чи приймати рішення з питань, приюдиціальних звернень згідно зі статтею 234.

2. На вимогу Суду і після консультацій з Європейським Парламентом та Комісією, Рада, діючи на підставі одноголосно прийнятого рішення, визначає категорії позовів чи справ, згаданих у пункті 1, та склад Суду Першої Інстанції, і приймає необхідні поправки і додаткові положення до Статуту Суду. Якщо Рада не вирішить інакше, положення цього Договору стосовно Суду, зокрема положення Протоколу про Статут Суду, застосовуються і до Суду Першої Інстанції.

3. Члени Суду Першої Інстанції обираються з числа осіб, незалежність яких не підлягає сумніву, і які мають кваліфікацією, необхідну для призначення на найвищі судові посади у своїх країнах, або які є юрисконсультами з визнаною компетентністю; вони призначаються за спільною згодою урядів держав-членів на термін шість років. Кожні три роки відбувається часткова заміна суддів. Члени, які йдуть у відставку, можуть бути обрані повторно.

4. Суд Першої Інстанції розробляє свої Правила процедури за домовленістю із Судом. Ці Правила вимагають одноголосного схвалення Радою.

Стаття 226 (колишня стаття 169)

Якщо Комісія вважає, що держава-член не виконує своїх зобов'язань щодо цього Договору, вона подає мотивований висновок з цього питання після надання можливості зацікавленій державі представити свої міркування.

Якщо ця держава не виконує положень висновків в період, вказаний Комісією, остання може передати справу на розгляд Суду.

Стаття 227 (колишня стаття 170)

Держава-член, яка вважає, що інша держава-член не виконує своїх зобов'язань щодо цього Договору, може звернутися з цього приводу до Суду.

До того як держава-член звертається з позовом проти іншої держави-члена щодо припущеного порушення зобов'язань стосовно цього Договору, вона звертається з цього приводу до Комісії.

Комісія надає мотивовані висновки, після чого кожна із зацікавлених держав-членів отримує можливість представити власні аргументи та міркування щодо тверджень іншої сторони як усно, так і письмово.

Якщо Комісія не надає висновків протягом трьох місяців з початку отримання звернення для розгляду, їх відсутність не повинна заважати зверненню з позовом до Суду.

Стаття 228 (колишня стаття 171)

1. Якщо Суд вважає, що держава-член не виконує своїх зобов'язань щодо цього Договору, він вимагає від такої держави вжити необхідних заходів для виконання рішення Суду.

2. Якщо Комісія вважає, що держава-член не вжила таких заходів, то, після надання державі можливості представити свої міркування, вона видає обґрунтоване висновки, вказуючи на пункти, з яких зазначена держава-член не виконує рішення Суду Юстиції.

Якщо відповідна держава-член не спромоглася здійснити заходи, спрямовані на виконання рішення Суду, протягом визначеного Комісією часу, остання може передати справу на розгляд Суду. При цьому вона повинна вказати розмір одноразової суми чи штрафу, сплачуваного державою-членом, які вона вважає відповідними у даній ситуації.

Якщо Суд вважає, що зазначена держава-член не виконує його рішення, він може накласти на неї одноразову суму або штраф.

Ця процедура не суперечить статті 227.

Стаття 229 (колишня стаття 172)

Регламенти, прийняті спільно Європейським Парламентом і Радою, або самою Радою, відповідно до положень цього Договору, можуть надавати Суду необмежену юрисдикцію стосовно санкцій, зазначених у таких регламентах.

Стаття 230 (колишня стаття 173)

Суд розглядає законність актів, прийнятих спільно Європейським Парламентом і Радою, актів Ради, Комісії та ЄЦБ, які не відносяться до рекомендацій, висновків та актів Європейського Парламенту, та мають правові наслідки для третіх сторін.

З цією метою він має юрисдикцію щодо позовів, з якими звертаються держава-член, Рада чи Комісія з причин браку компетенції, порушення суттєвих процедурних вимог, порушення положень цього Договору чи будь-якого іншого припису, пов'язаного з його застосуванням, або зловживання владою.

Суд, на тих самих умовах, має юрисдикцію щодо позовів, з якими до нього звертаються Європейський Парламент, Рахункова палата та ЄЦБ з метою захисту їхніх прерогатив.

Будь-яка фізична чи юридична особа може, на тих самих умовах, звернутися з позовом щодо рішення, винесеного на адресу цієї особи, або рішення, яке, хоча і має форму регламенту або рішення, адресованого іншій особі, має пряме та безпосереднє відношення до цієї особи.

Позови, зазначені у цій статті, повинні подаватися протягом двох місяців з дати публікації акту або повідомлення позивача про нього або, у випадку відсутності такого, від дня, коли про таке рішення стало відомо.

Стаття 231 (колишня стаття 174)

Якщо позов є достатньо обґрунтованим, Суд оголошує такий акт недійсним.

Однак у випадку регламенту Суд, якщо вважатиме за потрібне, зазначає, які юридичні наслідки регламенту, оголошеного недійсним, було визнано як такі, що остаточно втратили силу.

Стаття 232 (колишня стаття 175)

Якщо бездіяльність Європейського Парламенту, Ради чи Комісії порушує цей Договір, держави-члени та інші інститути Співтовариства можуть звернутися з позовом до Суду з метою встановлення такого порушення.

Позов приймається до розгляду лише у випадку, якщо цьому передувало звернення до зазначеного інституту. Якщо протягом двох місяців після такого звернення зазначений інститут не визначився щодо своєї позиції, позов може бути поданий протягом наступних двох місяців.

Будь-яка фізична чи юридична особа, за умов, викладених у попередніх пунктах, може оскаржити в Суді Європейського Співтовариства той факт, що інститут Співтовариства не приймає щодо такої особи жодного акту, окрім рекомендації чи висновку.

Суд має, за тих же умов, юрисдикцію щодо позовів ЄЦБ у сферах, які відносяться до компетенції останнього, а також позовів, звернутих проти нього.

Стаття 233 (колишня стаття 176)

Інститут чи інститути, акти яких визнано недійсним або бездіяльність яких визнана такою, що суперечить цьому Договору, зобов'язуються вжити необхідних заходів для виконання рішення Суду.

Таке зобов'язання не впливає на будь-яке інше зобов'язання, яке впливає з другого пункту статті 288.

Ця стаття також застосовується до ЄЦБ.

Стаття 234 (колишня стаття 177)

Суд Юстиції має юрисдикцію виносити приюдиціальні рішення стосовно:

- (а) тлумачення цього Договору;
- (б) дійсності і тлумачення рішень інститутів Співтовариства та ЄЦБ;
- (в) тлумачення статутів органів, створених за рішенням Ради, якщо такі статuti вимагають цього.

Коли таке питання постає перед будь-яким судом чи трибуналом держави-члена, то цей суд чи трибунал може, якщо вважатиме, що рішення з цього питання є необхідним для прийняття свого рішення, просити Суд прийняти рішення з цього приводу.

Коли будь-яке таке питання ставиться у справі, яка вже розглядається судом чи трибуналом держави-члена, рішення якого не підлягає оскарженню згідно з національним законодавством, такий суд чи трибунал зобов'язаний звернутися до Суду.

Стаття 235 (колишня стаття 178)

Суд має юрисдикцію у спорах, пов'язаних із відшкодуванням збитків, згадуваних у другому пункті статті 288.

Стаття 236 (колишня стаття 179)

Суд має юрисдикцію у будь-якому спорі між Співтовариством та його службовцями, в межах і за умов, викладених у Посадових регламентах чи Правилах працевлаштування.

Стаття 237 (колишня стаття 180)

Суд, в нижчевикладених межах, має юрисдикцію у спорах стосовно:

- (а) виконання державами-членами зобов'язань згідно із Статутом Європейського інвестиційного банку. У цьому зв'язку Рада директорів банку має повноваження, надані Комісії статтею 226;

(б) заходів, прийнятих Радою управляючих Європейського інвестиційного банку. У цьому зв'язку будь-яка держава-член, Комісія чи Адміністративна рада банку може звертатися з позовами згідно з умовами, викладеними у статті 230.

(в) заходів, прийнятих Адміністративною радою Європейського інвестиційного банку. Оскаржувати заходи можуть лише держави-члени або Комісія згідно з умовами, викладеними у статті 230, і винятково на підставі невідповідності процедури, яка визначена статтями 21(2), (5), (6) та (7) Статуту Банку;

(г) виконання національними центральними банками зобов'язань, взятих за цим Договором та Статутом ЄСЦБ. У цьому зв'язку повноваження Ради ЄЦБ щодо національних центральних банків будуть такими ж, як ті, що покладені на Комісію стосовно держав-членів статтею 226. Якщо Суд встановить, що національний центральний банк не виконує свої зобов'язання згідно з даним Договором, від такого банку вимагатиметься прийняття необхідних заходів для виконання рішення Суду.

Стаття 238 (колишня стаття 181)

Суд має юрисдикцію надавати висновки стосовно будь-якого арбітражного застереження, що міститься в контракті, укладеному Співтовариством або за дорученням Співтовариства, і незалежно від того, чи регулюється цей контракт господарським чи цивільним правом.

Стаття 239 (колишня стаття 182)

Суд має юрисдикцію у будь-якому спорі між державами-членами, що стосується предмета цього Договору, якщо цей спір подається на його розгляд за особливою згодою між сторонами.

Стаття 240 (колишня стаття 183)

За винятком випадків, де юрисдикція Суду визначена цим Договором, спори, в яких Співтовариство виступає в якості однієї із сторін, не виключаються з юрисдикції судів чи трибуналів держав-членів.

Стаття 241 (колишня стаття 184)

Незважаючи на завершення терміну, визначеного у п'ятому пункті статті 230, будь-яка сторона, у судових слуханнях щодо регламенту, прийнятого спільно Європейським Парламентом і Радою, або регламенту Ради, Комісії або ЄЦБ, може посилатися на підстави, які визначені у другому пункті статті 230, з метою оскарження Суд застосовування цього регламенту.

Стаття 242 (колишня стаття 185)

Позови, з якими звертаються до Суду, не призупиняють дію актів. Однак Суд може, якщо вимагають обставини, вимагати призупинити застосування оскарженого рішення.

Стаття 243 (колишня стаття 186)

Суд може у будь-яких справах, які знаходяться на розгляді, приписувати будь-які необхідні проміжні заходи.

Стаття 244 (колишня стаття 187)

Рішення Суду впроваджуються за умов, викладених у статті 256.

Стаття 245 (колишня стаття 188)

Статут Суду викладено в окремому Протоколі.

Рада може, діючи на підставі одноголосно прийнятого рішення і після консультацій з Комісією та Європейським Парламентом, внести поправки до Розділу III Статуту.

Суд приймає свої Правила процедури. Ці Правила вимагають одноголосного схвалення Радою.

Секція 5

Рахункова палата

Стаття 246 (колишня стаття 188a)

Рахункова палата здійснює перевірки.

Стаття 247 (колишня стаття 188b)

1. Рахункова палата складається з 15 членів.

2. Члени Рахункової палати обираються з числа осіб, які належать або належали у своїх відповідних країнах до органів зовнішнього аудиту, або з тих, хто має спеціальну кваліфікацію для цієї посади. Їхня незалежність має бути поза всяким сумнівом.

3. Члени Рахункової палати призначаються Радою на термін шість років на підставі одноголосного рішення і після консультацій з Європейським Парламентом.

Члени Рахункової палати можуть обиратися на повторний строк.

Зі свого числа вони обирають Голову Рахункової палати на термін три роки. Голова може обиратися на повторний строк.

4. Члени Рахункової палати, у загальних інтересах Співтовариства, є повністю незалежними у виконанні своїх обов'язків.

При виконанні цих обов'язків вони не пошукують і не приймають інструкцій від будь-якого уряду чи від будь-якого іншого органу. Вони утримуються від будь-яких дій, несумісних з їхніми обов'язками.

5. Члени Рахункової палати, під час свого перебування на посаді, не можуть бути задіяними у будь-якій іншій діяльності, незалежно від того, прибуткова вона чи ні. Приступаючи до виконання своїх обов'язків, вони дають урочисту клятву, що як під час, так і після свого перебування на посаді дотримуватимуться зобов'язань, які з цього витікають, особливо щодо свого обов'язку поводитися чесно і розсудливо при розгляді пропозицій щодо певних призначень чи винагород після закінчення терміну їх перебування на посаді.

6. Окрім нормальної заміни чи смерті, обов'язки члена Рахункової палати закінчуються з його відставкою або примусовим звільненням за постановою Суду відповідно до пункту 7.

Вакансія, що з'явилася таким чином, заповнюється на залишок терміну перебування члена на посаді.

За винятком примусового звільнення, члени Рахункової палати залишаються на своїх посадах до переобрання на законних підставах.

7. Член Рахункової палати може бути звільнений зі своєї посади або позбавлений свого права на пенсію та інші винагороди лише у випадку, якщо Суд, на вимогу Рахункової палати, встановить, що він більше не відповідає необхідним умовам або не виконує зобов'язань, що покладаються на нього згідно з посадою.

8. Діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, Рада визначає умови найму Голови та членів Рахункової палати, особливо з питань їхніх зарплат, винагород та пенсій. Тією ж більшістю вона також визначає будь-які інші платежі, які можуть бути зроблені замість заробітної плати.

9. Положення Протоколу про привілеї та імунітет службовців Європейського Співтовариства, які застосовуються до суддів Суду, застосовуються також і до членів Рахункової палати.

Стаття 248 (колишня стаття 188с)

1. Рахункова палата перевіряє звіти про всі доходи і видатки Співтовариства. Він також розглядає звіти про всі доходи і видатки всіх органів, створених Співтовариством за умови, якщо відповідний статутний документ не виключає такого розгляду.

Рахункова палата надає Європейському Парламенту і Раді гарантійний документ щодо правильності ведення рахунків та законності і правильності всіх операцій, який публікується в *Офіційному віснику Європейського Співтовариства*.

2. Рахункова палата стежить за тим, щоб усі доходи були отримані і всі витрати були здійснені законним та правильним способом, і щоб управління фінансами було правильним. При цьому він повідомляє про кожен випадок порушень.

Перевірка доходів повинна здійснюватися на основі як сум, визначених до сплати, так і сум, дійсно сплачених Співтоваристві.

Перевірка видатків повинна здійснюватися на основі як взятих зобов'язань, так і дійсно зроблених платежів.

Такі перевірки можуть здійснюватися перед закриттям рахунків даного фінансового року.

3. Перевірка базується на бухгалтерській звітності та, за необхідності, проводиться без попередження в інших інститутах Співтовариства, в приміщеннях будь-якого органу, який управляє доходами чи видатками за дорученням Співтовариства, та в державах-членах, включаючи приміщення будь-якої фізичної чи юридичної особи, яка отримує платежі з бюджету. У державах-членах аудит здійснюється у контакт з національними аудиторськими органами або, якщо останні не мають необхідних повноважень, з компетентними національними установами. Рахункова палата та національні аудиторські органи держав-членів співпрацюють у дусі довіри, в той же час зберігаючи свою незалежність. Ці органи чи установи інформують Рахункову палату про свій намір брати участь в перевірці.

Інші інститути Співтовариства та органи, що управляють доходами та видатками від імені Співтовариства, будь-яка фізична чи юридична особа, яка отримує платежі з бюджету, та національні аудиторські органи або, якщо вони не мають необхідних повноважень, то компетентні національні установи надають Рахунковій палаті, на його вимогу, будь-який документ чи інформацію, потрібну для виконання ним своїх завдань.

Стосовно діяльності Європейського інвестиційного банку з управління доходами і видатками Співтовариства, права Суду на доступ до інформації, якою володіє Банк, визначаються угодою між Судом, Банком і Комісією. За відсутності такої угоди Суд, проте, має доступ до інформації, яка необхідна йому для перевірки доходів і видатків Співтовариства, якими управляє Банк.

4. Рахункова палата готує щорічний звіт після закінчення кожного фінансового року. Він направляється іншим інститутам Співтовариства і публікується, разом з відповідями цих інститутів на зауваження Рахункової палати, в *Офіційному віснику Європейського Співтовариства*.

Рахункова палата також у будь-який час може представити свої зауваження, зокрема у формі спеціальних звітів, щодо певних питань, і надавати висновки на вимогу того чи іншого інституту Співтовариства.

Він приймає свої щорічні звіти, спеціальні звіти та висновки більшістю голосів своїх членів.

Він допомагає Європейському Парламенту і Раді у здійсненні ними своїх повноважень щодо контролю за виконанням бюджету.

Положення, спільні для кількох інститутів

Стаття 249 (колишня стаття 189)

Для виконання своїх завдань та відповідно до положень цього Договору, Європейський Парламент спільно з Радою, Радою і Комісією приймає регламенти, директиви, надає рекомендації та висновки.

Регламенти мають загальне застосування. Вони є обов'язковими у всіх своїх елементах і мають пряму дію в усіх державах-членах.

Директива є обов'язковою для кожної держави-члена, якій вона направляється, щодо результатів, які мають бути досягнуті, залишаючи при цьому право вибору форм і методів національним владним органам.

Рішення є обов'язковим у всіх своїх елементах для тих, кому воно адресоване.

Рекомендації та висновки не мають обов'язкової сили.

Стаття 250 (колишня стаття 189a)

1. Якщо згідно з цим Договором Рада діє за пропозицією від Комісії, для акта про внесення поправки до цієї пропозиції потрібна одностайність, відповідно до статті 251(4) і (5).

2. Поки Рада не прийняла акт, Комісія може змінювати свою пропозицію у будь-який час протягом процедури, яка веде до прийняття акту Співтовариством.

Стаття 251 (колишня стаття 189b)

1. Коли в цьому Договорі робиться посилання на цю статтю для прийняття акту, застосовується наступна процедура.

2. Комісія подає пропозицію Європейському Парламенту та Раді.

Рада, після отримання висновків від Європейського Парламенту кваліфікованою більшістю:

- якщо схвалює всі поправки, що містяться у висновках Європейського Парламенту, може прийняти пропонуванний акт, змінений відповідним чином;
- якщо Європейський Парламент не пропонує жодних поправок, може прийняти пропонуванний акт;
- в інших випадках схвалює спільну позицію та інформує про неї Європейський Парламент. Рада повністю інформує Європейський Парламент про причини схвалення такої спільної позиції. Комісія повністю інформує Європейський Парламент про свою позицію.

Якщо протягом трьох місяців такого спілкування Європейський Парламент:

(а) схвалює спільну позицію або не приймає жодного рішення, то такий акт визнається прийнятою відповідно до цієї спільної позиції;

(б) відхиляє, абсолютною більшістю членів свого складу, спільну позицію, то пропонуванний акт визнається не прийнятим;

(в) пропонує, абсолютною більшістю членів свого складу, поправки до спільної позиції, то текст з такими поправками направляється Раді і Комісії, які надають висновки щодо цих поправок.

3. Якщо протягом трьох місяців після отримання матеріалів Рада, діючи кваліфікованою більшістю, схвалює всі поправки Європейського Парламенту, то такий акт визнається прийнятим у формі спільної позиції, зміненої відповідним чином; однак Рада повинна прийняти одностайне рішення щодо поправок, з яких Комісія подала негативні висновки. Якщо Рада не схвалює всі поправки, Голова Ради, за згодою Голови Європейського Парламенту, протягом шести місяців проводить зустріч Узгоджувального комітету.

4. Узгоджувальний комітет, який складається з членів Ради чи їх представників, та рівної кількості представників Європейського Парламенту, має завдання досягти згоди щодо спільного тексту акту, прийнятого кваліфікованою більшістю голосів членів Ради або їхніх представників, та більшістю представників Європейського Парламенту. Комісія бере участь у процесі роботи Узгоджувального комітету і здійснює всі необхідні ініціативи з метою узгодження позицій Європейського Парламенту і Ради. Для виконання цього завдання Узгоджувальний комітет виробляє спільну позицію на основі поправок, запропонованих Європейським Парламентом.

5. Якщо протягом шести місяців з часу свого скликання Узгоджувальний комітет схвалює спільно узгоджений текст, Європейський Парламент, на підставі рішення, прийнятого абсолютною більшістю від загальної кількості тих, хто брав участь у голосуванні та Рада, на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, протягом шести тижнів після цього схвалення повинні прийняти даний акт на базі спільного тексту. Якщо одна з цих двох інститутів не схвалює пропонування акт протягом цього періоду, то він вважається не прийнятим.

6. Якщо Узгоджувальний комітет не схвалює спільний текст, то пропонування акт вважається не прийнятим.

7. Періоди шести місяців та трьох тижнів, зазначені у цій статті, за ініціативою Європейського Парламенту чи Ради можуть бути продовжені відповідно на один місяць і на два тижні.

Стаття 252 (колишня стаття 189с)

Коли в цьому Договорі для прийняття постанови робиться посилання на цю статтю, то застосовується наступна процедура:

(а) Рада, кваліфікованою більшістю на пропозицію від Комісії та після отримання висновків від Європейського Парламенту, виробляє спільну позицію.

(б) Спільна позиція Ради повідомляється Європейському Парламенту. Рада і Комісія повністю інформують Європейський Парламент про причини, які обумовили прийняття Радою спільної позиції, а також про позицію Комісії.

Якщо протягом трьох місяців після такого повідомлення Європейський Парламент схвалює цю спільну позицію або не приймає рішення протягом цього періоду, Рада приймає даний акт відповідно до спільно виробленої позиції.

(в) Європейський Парламент може протягом трьох місяців, зазначених у пункті (б), рішенням абсолютної більшості його членів, запропонувати поправки до спільної позиції Ради. Європейський Парламент також може, такою ж більшістю, відхилити спільну позицію Ради. Результат розгляду передається Раді та Комісії.

Якщо Європейський Парламент відхилив спільну позицію Ради, то для розгляду акту в другому читанні вимагається одностайне рішення Ради.

(г) Комісія протягом одного місяця повторно розглядає пропозицію, на підставі якої Рада виробила свою спільну позицію, беручи до уваги поправки, запропоновані Європейським Парламентом.

Комісія в ході повторного розгляду пропозиції направляє Раді не прийняті нею поправки, запропоновані Європейським Парламентом, і висловлює свою думку щодо них. Рада може прийняти ці поправки одноголосно.

(д) на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, Рада приймає пропозицію, яка повторно розглянута Комісією.

Для внесення змін до пропозиції, яка була повторно розглянута Комісією, від Ради вимагається одностайне рішення.

(е) у випадках, зазначених у пунктах (в), (г) і (д), від Ради вимагається прийняття рішення протягом трьох місяців. Якщо за цей період рішення не прийнято, пропозиція Комісії вважається не прийнятою.

(ж) Періоди, зазначені в пунктах (б) і (е), можуть бути продовжені максимум на один місяць за спільною згодою між Радою та Європейським Парламентом.

Стаття 253 (колишня стаття 190)

Регламенти, директиви і рішення, прийняті спільно Радою та Європейським Парламентом і регламенти, які прийняті Радою чи Комісією, повинні зазначати мотиви для їхнього схвалення та посилатися на будь-які пропозиції чи висновки, які слід було отримати відповідно до цього Договору.

Стаття 254 (колишня стаття 191)

1. Регламенти, директиви і рішення, прийняті відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, підписуються Головою Європейського Парламенту та Головою Ради і публікуються в *Офіційному віснику Європейського Співтовариства*. Вони набувають чинності із зазначеної дати або, за її відсутності, на двадцятий день після опублікування.

2. Регламенти Ради і Комісії, як і директиви цих інститутів, адресовані усім державам-членам, публікуються в *Офіційному віснику Європейського Співтовариства*. Вони набувають чинності із зазначеної дати, яка вказана в них, або, за її відсутності, на двадцятий день після їх опублікування.

3. Інші директиви та рішення повинні бути повідомлені адресатам, і набувають чинності на момент такого повідомлення.

Стаття 255 (колишня стаття 191a)

1. Будь-який громадянин Співтовариства і будь-яка юридична чи фізична особа, яка мешкає або має зареєстрований офіс в одній з держав-членів, мають право доступу до документів Європейського Парламенту, Ради і Комісії, відповідно до принципів та умов, визначених згідно з пунктами 2 і 3.

2. Загальні принципи та обмеження на підставі публічного чи приватного інтересу щодо доступу до документів повинні бути визначені Радою, яка діє відповідно до процедури, визначеної у статті 251, протягом двох років після вступу в дію Амстердамського Договору.

3. Кожний вищезгаданий інститут розробляє конкретні положення про доступ до своїх документів, у власних Правилах процедури.

Стаття 256 (колишня стаття 192)

Рішення Ради чи Комісії, які накладають фінансові зобов'язання на особи інші, ніж держави, повинні впроваджуватися у примусовому порядку.

Впровадження рішень здійснюватиметься згідно з цивільно-процесуальними нормами, які діють в державі, на території якої вони здійснюються. Виконавчий лист додається до рішення, без жодних інших формальностей, окрім перевірки аутентичності такого рішення національним органом, який уряд кожної держави-члена призначає з цією метою і про який повідомляє Комісію і Суд.

Коли ці формальності завершено на звернення зацікавленої сторони, остання може перейти до його впровадження відповідно до національного законодавства, передаючи справу безпосередньо на розгляд компетентного органу.

Впровадження може бути призупинено тільки рішенням Суду. Однак суди зацікавленої країни мають юрисдикцію щодо скарг відносно того, що впровадження здійснюється неналежним чином.

Стаття 257 (колишня стаття 193)

Створюється Економічний і соціальний комітет, який має консультативний статус.

Комітет складається з представників різних категорій економічної і соціальної діяльності, зокрема представників виробників, фермерів, робітників, комерсантів, ремісників, представників різних професій та широкої громадськості.

Стаття 258 (колишня стаття 194)

Кількість членів Економічного і соціального комітету є такою:

Бельгія	12
Данія	9
Німеччина	24
Греція	12
Іспанія	21
Франція	24
Ірландія	9
Італія	24
Люксембург	6
Нідерланди	12
Австрія	12
Португалія	12
Фінляндія	9
Швеція	12
Об'єднане Королівство	24

Члени Комітету призначаються Радою, яка діє на підставі одностайно прийнятого рішення, на термін чотири роки. Їхні призначення можуть бути поновлені.

Члени Комітету не можуть бути пов'язані будь-якими зобов'язуючими інструкціями. Вони є повністю незалежні у виконанні своїх обов'язків, діючи в інтересах усього Співтовариства.

Кваліфікованою більшістю Рада визначає заробітну плату членів Комітету.

Стаття 259 (колишня стаття 195)

1. Для призначення членів Комітету кожна держава-член надає Раді список кандидатів, у якому їх кількість повинна вдвоє перевищувати кількість місць, відведених для цієї держави.

При визначенні складу Комітету береться до уваги потреба забезпечити адекватне представництво різних категорій економічної і соціальної діяльності.

2. Рада консультується з Комісією. Вона може отримати висновки європейських структур, які представляють різні економічні і соціальні сектори, і яких стосується діяльність Співтовариства.

Стаття 260 (колишня стаття 196)

Комітет обирає свого голову та службовців з числа своїх членів строком на два роки.

Він приймає свої Правила процедури

Засідання Комітету скликаються головою на вимогу Ради чи Комісії. Він також може проводити засідання за власною ініціативою.

Стаття 261 (колишня стаття 197)

Комітет має у своєму складі спеціалізовані секції для принципів галузей, які охоплюються рамками дії цього Договору.

Такі спеціалізовані секції діють в межах загальних правил діяльності Комітету. Вони не можуть надавати консультації незалежно від Комітету.

У рамках Комітету можуть також створюватися підкомітети для підготовки конкретних питань з конкретних сфер діяльності чи конкретних проектів висновків, які подаються на розгляд Комітету.

Правила процедури визначають методи створення та повноваження спеціалізованих секцій та підкомітетів.

Стаття 262 (колишня стаття 198)

Рада чи Комісія повинна консультиватися з Комітетом, якщо даний Договір вимагає цього. Ці інститути можуть консультиватися з Комітетом у всіх випадках, коли вважатимуть за доцільне. Він може надавати висновки за власною ініціативою у справах, в яких він вважає такі дії доречними.

Рада чи Комісія, якщо вважатиме за необхідне, встановлюють Комітет для підготовки висновків термін, який не може бути меншим ніж один місяць від дати, коли голова отримує повідомлення про це. Відсутність висновків після закінчення такого строку не може перешкоджати подальшим діям.

Висновки Комітету та спеціалізованої секції, разом із запротокольованим записом, направляється Раді і Комісії.

Комітет може отримувати консультації від Європейського Парламенту.

Глава 4

Комітет регіонів*Стаття 263 (колишня стаття 198a)*

Створюється Комітет, який складається з представників регіональних та місцевих органів, який тут і надалі буде називатися «Комітетом регіонів», і має дорадчий статус.

Кількість членів Комітету регіонів є такою:

Бельгія	12
Данія	9
Німеччина	24
Греція	12
Іспанія	21
Франція	24
Ірландія	9
Італія	24
Люксембург	6
Нідерланди	12
Австрія	12
Португалія	12
Фінляндія	9
Швеція	12

Члени Комітету і така ж кількість альтернативних членів призначаються строком на чотири роки рішенням Ради, прийнятим одностайно, на підставі пропозицій від відповідних держав-членів. Член Комітету не може водночас бути членом Європейського Парламенту.

Члени Комітету не можуть бути пов'язані будь-якими зобов'язуючими інструкціями. Вони є повністю незалежними при виконанні своїх обов'язків, діючи в інтересах усього Співтовариства.

Стаття 264 (колишня стаття 198b)

Комітет регіонів з числа своїх членів обирає голову та службовців терміном на два роки.

Він приймає Правила процедури.

Засідання Комітету скликаються головою на вимогу Ради чи Комісії. Він також може проводити засідання за власною ініціативою.

Стаття 265 (колишня стаття 198c)

Рада чи Комісія повинна консультиватися з Комітетом регіонів, якщо даний Договір вимагає цього. Ці інституції можуть консультиватися з Комітетом у всіх випадках, зокрема щодо транскордонного співробітництва, коли один з цих двох інститутів вважатиме це за доцільне.

Рада чи Комісія, якщо вважатиме за необхідне, встановлює Комітет для підготовки висновків термін, який не може бути меншим ніж один місяць від дати, коли голова отримує повідомлення про це. Відсутність висновків після закінчення такого строку не може перешкоджати подальшим діям.

Коли відповідно до статті 262 Економічний і соціальний комітет залучається до консультацій, тоді Рада чи Комісія звертаються з проханням про висновки до Комітету регіонів. У випадках, коли порушуються регіональні інтереси, Комітет регіонів може підготувати висновки у справі за власною ініціативою.

Комітет регіонів може надавати консультації Європейському Парламенту.

Він може надавати висновки за власною ініціативою у випадках, коли вважатиме такі дії доцільними.

Висновки Комітету та спеціалізованої секції, разом із запротокольованим записом, направляється Раді і Комісії.

Глава 5

Європейський інвестиційний банк

Стаття 266 (колишня стаття 198d)

Європейський інвестиційний банк є юридичною особою.

Членами Європейського інвестиційного банку є держави-члени.

Статут Європейського інвестиційного банку викладено у Протоколі, який додається до цього Договору.

Стаття 267 (колишня стаття 198e)

Завданням Європейського інвестиційного банку є сприяння, через ресурси ринку капіталів та використання власних ресурсів, збалансованому та постійному розвитку спільного ринку в інтересах Співтовариства. З цією метою Банк, діючи на неприбутковій основі, надає позички та гарантії, які полегшуватимуть фінансування наступних проектів у всіх секторах економіки:

- (а) проекти з розвитку слаборозвинутих регіонів;
- (б) проекти з модернізації чи перетворення підприємств або з розвитку нових видів діяльності, покликаних сприяти прогресу у створенні спільного ринку, коли такі проекти мають такий обсяг чи характер, що не можуть повністю фінансуватися за допомогою коштів, які є у розпорядженні держав-членів;
- (в) проекти, що становлять спільний інтерес для кількох держав-членів, і мають такий обсяг чи характер, що не можуть повністю фінансуватися із залученням коштів, які є у розпорядженні окремих держав-членів.

У виконанні цього завдання Банк повинен сприяти фінансуванню інвестиційних програм у поєднанні з допомогою від Структурних фондів та іншими фінансовими інструментами Співтовариства.

РОЗДІЛ II

ФІНАНСОВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 268 (колишня стаття 199)

Усі статті видатків і доходів Співтовариства, у тому числі й ті, що стосуються Європейського соціального фонду, включаються в кошторис, що робиться на кожний фінансовий рік, і показується в бюджеті.

Адміністративні видатки, які передбачені для інститутів положеннями Договору про Європейське Співтовариство і стосуються спільної зовнішньої політики і політики безпеки та співпраці в сфері юстиції та охорони порядку, відносяться на бюджетний кошт. Поточні видатки, передбачені для здійснення згаданих положень, за згаданих тут умов можуть бути віднесені на бюджетний кошт.

Видатки і доходи бюджету повинні бути збалансовані.

Стаття 269 (колишня стаття 201)

Без шкоди щодо інших доходів, бюджет повністю фінансується з власних ресурсів.

Рада, діючи одногосно, на пропозицію від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом, приймає положення щодо системи власних ресурсів Співтовариства, які вона рекомендуватиме державам-членам для прийняття згідно з їх відповідними конституційними вимогами.

Стаття 270 (колишня стаття 201a)

З метою дотримання бюджетної дисципліни Комісія не робить жодних пропозицій щодо актів Співтовариства, не змінює своїх пропозицій, не схвалює будь-яких заходів на їх виконання, що могли б мати відсутні наслідки для бюджету, без гарантій того, що така пропозиція чи такі заходи можуть бути профінансовані в межах власних ресурсів Співтовариства, з додержанням положень, викладених Радою відповідно до статті 269.

Стаття 271 (колишня стаття 202)

Видатки бюджету повинні затверджуватися на кожний фінансовий рік, якщо регламенти, схвалені відповідно до статті 279, не передбачають іншого.

Згідно з умовами, які будуть викладені відповідно до статті 279, будь-які асигнування, окрім пов'язаних з видатками на персонал, що не були використані до кінця фінансового року, можуть бути перенесені лише на наступний фінансовий рік.

Асигнування класифікуються за різними главами, які зводять статті видатків за їхнім походженням чи цілями, і підрозділяються, наскільки це необхідно відповідно до регламентів, розроблених згідно зі статтею 279.

Видатки Європейського Парламенту, Ради, Комісії чи Суду Європейського співтовариства розносяться в окремі статті бюджету, без шкоди для спеціальних положень для певних спільних груп видатків.

Стаття 272 (колишня стаття 203)

1. Фінансовий рік триває з 1 січня по 31 грудня.

2. Кожний інститут Співтовариства до 1 липня подає оцінку своїх витрат. Комісія консолідує ці оцінки у попередньому проекті бюджету, вона додає до нього висновки, які можуть містити різні оцінки.

Попередній проект бюджету містить оцінку доходів та оцінку видатків.

3. Комісія подає попередній проект бюджету Раді не пізніше 1 вересня року, що передує тому, на який складається цей бюджет.

Рада проводить консультації з Комісією та, за необхідності, з іншими зацікавленими інститутами, у всіх випадках, коли вона планує відхилення від попереднього проекту бюджету.

Діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, Рада складає проект бюджету, і направляє його до Європейського Парламенту.

4. Проект бюджету повинен бути поданий до Європейського Парламенту не пізніше 5 жовтня року, попереднього до того, на який складається цей бюджет.

Європейський Парламент має право змінювати проект бюджету, діючи на підставі рішення більшості своїх членів, і пропонувати Раді, на підставі рішення, прийнятого більшістю голосів з числа тих, які брали участь у голосуванні, зміни до проекту бюджету, які стосуються видатків, що прямо пов'язані з цим Договором, або актів, прийнятих відповідно до нього.

Якщо протягом 45 днів після подання бюджету Європейський Парламент схвалив його, бюджет вважається прийнятим остаточно. Якщо протягом цього періоду Європейський Парламент не змінив проект бюджету або не вніс поправок до нього, бюджет буде вважатися остаточно прийнятим.

Якщо протягом цього періоду Європейський Парламент вніс до проекту бюджету поправки або зміни, проект бюджету разом з цими поправками чи пропонованими змінами, направляється Раді.

5. Після обговорення проекту бюджету з Комісією і, за необхідності, з іншими зацікавленими інститутами, Рада діє на таких умовах:

(а) Рада може, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, змінити будь-які з поправок, прийнятих Європейським Парламентом;

(б) стосовно пропонованих змін:

– коли зміна, пропонована Європейським Парламентом, не спричиняє збільшення загального обсягу видатків інституту, зокрема завдяки тому, що передбачуваний нею ріст видатків буде компенсуватиметься однією або більше пропонованими змінами, які відповідно будуть зменшувати видатки, то Рада може, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, відхилити пропоновану зміну. За відсутності рішення відхилити її, пропонована поправка вважається прийнятою.

– коли зміна, пропонована Європейським Парламентом, не спричиняє збільшення загального обсягу видатків інституту, Рада може, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, відхилити пропоновану зміну. За відсутності рішення прийняти її, пропонована зміна вважається відхиленою;

– коли, на підставі одного з двох попередніх підпунктів, Рада відхилила пропонувану зміну, вона може, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, або залишити суму, вказану в проекті бюджету, або встановити іншу суму.

Проект бюджету буде змінено на підставі пропонуваних змін, прийнятих Радою.

Якщо протягом 15 днів після подання проекту бюджету Рада не змінила будь-які з поправок, прийнятих Європейським Парламентом, та якщо прийнято пропонувані ним зміни, бюджет вважається остаточно прийнятим. Рада інформує Парламент про те, що вона не змінила жодної з поправок, і що пропонувані поправки прийнято.

Якщо протягом цього періоду Рада змінила одну чи кілька поправок, прийнятих Європейським Парламентом, або якщо пропонувані ним зміни відхилено чи змінено, то такий змінений проект бюджету знову направляється на розгляд Європейського Парламенту. Рада інформує Європейський Парламент про результати дискусії.

6. Протягом 15 днів після подання проекту бюджету Європейський Парламент, який поінформовано про рішення щодо пропонуваних ним змін, може, діючи на підставі рішення, прийнятого більшістю його членів та трьома п'ятими від загальної кількості тих, що брали участь у голосуванні, змінити чи відхилити зміни до його поправок, зроблені Радою, і відповідно прийняти бюджет. Якщо протягом цього періоду Європейський Парламент не прийняв жодних рішень, бюджет вважається остаточно прийнятим.

7. Коли процедуру, визначену цією статтею, завершено, Голова Європейського Парламенту оголошує бюджет остаточно прийнятим.

8. Проте Європейський Парламент, діючи на підставі рішення, прийнятого більшістю його членів та трьома п'ятими від загальної кількості тих, що брали участь у голосуванні, може, за наявності важливих причин, відхилити проект бюджету і попросити представити йому новий проект.

9. Максимальний рівень росту видатків однакового типу, які визначаються на поточний рік, фіксуються щорічно для загальної суми видатків, іншої ніж та, яка випливає з цього Договору або з рішень, прийнятих відповідно до нього.

Після консультацій з Комітетом економічної політики, Комісія проголошує, яким саме буде цей максимальний рівень на підставі:

- динаміки валового національного продукту в рамках Співтовариства;
- середніх рівнів відхилень в бюджетах держав-членів;
- динаміки вартості життя протягом попереднього фінансового року.

Максимальний рівень повідомляється до 1 травня всім інститутам Співтовариства. Від останнього вимагається схвалити його під час бюджетної процедури, відповідно до положеннями четвертого та п'ятого підпунктів цього пункту.

Якщо, у відношенні до загальної суми видатків, іншої ніж та, яка випливає з цього Договору або з рішень, прийнятих відповідно до нього, фактичний рівень зростання у проекті бюджету, винесеному Радою, є більшим половини максимального рівня, Європейський Парламент може, використовуючи своє право вносити поправки, збільшити загальний обсяг таких видатків до межі, яка не перевищує половину максимального рівня.

Коли Європейський Парламент, Рада чи Комісія вважають, що діяльність Співтовариства вимагає перевищення рівня, визначеного згідно з процедурою, викладеною у цьому пункті, то інший рівень може бути встановлено за угодою між Радою, на підставі її рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, та Європейським Парламентом, що діє на підставі рішення, прийнятого більшістю його Членів та трьома п'ятими від загальної кількості тих, що брали участь у голосуванні.

10. Кожна інституція здійснює повноваження, покладені на неї цією статтею, з належним урахуванням положень цього Договору та рішень, прийнятих у відповідності до нього, зокрема тих, які стосуються власних ресурсів Співтовариства та балансу між доходами і видатками.

Якщо на початку фінансового року за бюджет ще не проголосовано, то сума, еквівалентна не більше ніж одній дванадцятій бюджетних асигнувань на попередній фінансовий рік, може витрачатися щомісяця по будь-якій статті чи іншому розділу бюджету відповідно до положень Правил, розроблених згідно зі статтею 279; така домовленість, однак, не може мати результатом надання в розпорядження Співтовариства асигнувань, більших ніж одна дванадцята тих сум, які передбачаються у проекті бюджету в ході його підготовки.

Рада може, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю і за умови, що дотримуються інші положення, викладені у першому підпункті, схвалити видатки у обсязі, більшому ніж одна дванадцята.

Якщо рішення стосується видатків, пов'язаних з виконанням цього Договору або прийнятих відповідно до нього рішень Рада негайно направляє його Європейському Парламенту; протягом 30 днів Європейський Парламент, діючи на підставі рішення, прийнятого більшістю його членів та трьома п'ятими від загальної кількості тих, що брали участь у голосуванні, може прийняти позитивне рішення стосовно видатків, які перевищують одну дванадцятю суми, згадуваної у першому підпункті. Ця частина рішення Ради призупиняється до моменту прийняття Європейським Парламентом свого рішення. Якщо протягом вказаного періоду Європейський Парламент не прийме рішення, яке відрізнятиметься від рішення Ради, то останнє вважається остаточно прийнятим.

Рішення, зазначені у другому та третьому підпунктах, викладають перелік заходів стосовно ресурсів, покликаних забезпечити застосування цієї статті.

Стаття 274 (колишня стаття 205)

Комісія виконує бюджет відповідно до положень регламентів, розроблених згідно зі статтею 279, за власною відповідальністю і в межах асигнувань, з урахуванням принципів правильного управління фінансами. держави-члени співпрацюють з Комісією для забезпечення використання асигнувань відповідно до принципів правильного управління фінансами.

Регламенти викладають детальні правила для кожного інституту стосовно власних витрат.

У межах бюджету Комісія може, згідно з обмеженнями та умовами, викладеними у правилах, розроблених на підставі статті 279, переводити асигнування з одного розділу в інший та з одного підрозділу в інший.

Стаття 275 (колишня стаття 205a)

Комісія щорічно надає Раді та Європейському Парламенту звіти про попередній фінансовий рік стосовно виконання бюджету. Комісія також направляє їм фінансове повідомлення про активи і пасиви Співтовариства.

Стаття 276 (колишня стаття 206)

1. Європейський Парламент, за рекомендацією Ради, яка діє на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, надає Комісії дозвіл стосовно виконання бюджету. З цією метою Рада та Європейський Парламент по чергово розглядають рахунки та фінансові декларації, згадувані у статті 275, річний звіт Рахункової палати разом з відповідями інститутів, що перевіряються, щодо зауважень Рахункової палати, гарантійний документ, згаданий у другому підпункті статті 248(1), та будь-які інші відповідні спеціальні звіти Рахункової палати.

2. До надання дозволу Комісії або з будь-якою іншою метою, пов'язаною з виконанням своїх повноважень щодо виконання бюджету, Європейський Парламент може просити заслухати свідчення Комісії про здійснення видатків та діяльність систем фінансового контролю. Комісія надає будь-яку необхідну інформацію Європейському Парламенту на вимогу останнього.

3. Комісія здійснює будь-які необхідні кроки для виконання зауважень, які містяться в рішеннях, що надають дозвіл, та інші зауваження Європейського Парламенту стосовно виконання видатків, так само як і в коментарях, що супроводжують рекомендації по видатках, прийнятих Радою.

Комісія, на вимогу Ради та Європейського Парламенту, надає звіти про заходи, здійснені за цими зауваженнями та рекомендаціями, особливо що стосується інструкцій підрозділам, які відповідають за виконання бюджету. Ці звіти також направляються Рахунковою палаті.

Стаття 277 (колишня стаття 207)

Бюджет складається в розрахункових одиницях згідно з положеннями регламентів, розроблених відповідно до статті 279.

Стаття 278 (колишня стаття 208)

Повідомляючи компетентні органи держав-членів, Комісія може перевести свої вклади, які вона тримає у валюті однієї з держав-членів, у валюту іншої держави-члена в розмірі, необхідному для того, щоб зробити можливим їх використання для цілей, які визначені рамками цього Договору. Комісія, по можливості, уникає здійснення таких операцій, якщо вона володіє готівкою або ліквідними активами у валютах, яких потребує.

Комісія працює з кожною державою-членом через орган, визначений даною державою. При виконанні фінансових операцій Комісія користується послугами банку такої держави-члена або будь-якої іншої фінансової установи, схваленої такою державою.

Стаття 279 (колишня стаття 209)

Рада, діючи на підставі рішення, прийнятого одноголосно, за пропозицією від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом та отримання висновки від Рахункової палати:

(а) розробляє фінансові регламенти, визначаючи, зокрема, які процедури повинні бути здійснені для підготовки та виконання бюджету, а також для надання і перевірок звітів;

(б) визначає методи і процедуру, за якою надходження до бюджету за домовленостями, які стосуються власних ресурсів Співтовариства, є доступними Комісії, та визначає заходи, які слід застосувати, у разі необхідності, для задоволення потреби в готівці;

(в) встановлює правила відповідальності фінансових контролерів, розпорядників кредитів, бухгалтерів та правила належної організації інспекцій.

Стаття 280 (колишня стаття 209 а)

1. Співтовариство і держави-члени протистоять шахрайству та будь-якій іншій нелегальній діяльності, що впливає на фінансові інтереси Співтовариства, шляхом здійснення заходів відповідно до цієї статті, які діятимуть як стримуючий фактор і забезпечуватимуть ефективний захист в державах-членах.

2. Держави-члени вживають такі ж заходи проти шахрайства, що впливає на фінансові інтереси Співтовариства, які вони приймають проти шахрайства, що впливає на їх власні фінансові інтереси.

3. Без порушення інших положень цього Договору, держави-члени координують свої дії, спрямовані на захист фінансових інтересів Співтовариства проти шахрайства. З цією метою вони організують, разом з Комісією, тісну та постійну співпрацю між компетентними органами.

4. Діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, і після консультацій з Розрахунковою палатою, Рада вживає необхідних заходів у сферах відвернення та боротьби проти шахрайства, які впливають на фінансові інтереси Співтовариства, маючи на меті забезпечити ефективний та еквівалентний захист у державах-членах. Ці заходи не стосуються застосування національного кримінального законодавства чи діяльності національних судових установ.

5. У співпраці з державами-членами Комісія кожного року надає Європейському Парламенту та Раді звіт про заходи, здійснені на виконання цієї статті.

ЧАСТИНА ШОСТА ЗАГАЛЬНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 281 (колишня стаття 210)

Співтовариство є юридичною особою.

Стаття 282 (колишня стаття 211)

У кожній з держав-членів Співтовариство користується найширшою правоздатністю, якою користуються юридичні особи згідно із національними законодавствами; воно може, зокрема, придбувати чи відчужувати рухоме або нерухоме майно, виступати стороною в судових слуханнях. Для цього Співтовариство представляє Комісія.

Стаття 283 (колишня стаття 212)

Рада, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, і після консультацій з іншими зацікавленими організаціями, розробляє Правила для персоналу для службовців Європейських співтовариств та Умови працевлаштування для службовців інших органів Співтовариств.

Стаття 284 (колишня стаття 213)

Комісія може, в рамках та за умов, розроблених Радою відповідно до положень цього Договору, збирати будь-яку інформацію та проводити будь-які перевірки щодо виконання завдань, покладених на неї.

Стаття 285 (колишня стаття 213a)

1. Без шкоди статті 5 Протоколу про Статут Європейської системи центральних банків та Європейський центральний банк діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, Рада вживає заходів для підготовки, за необхідності, статистичних матеріалів про здійснення Співтовариством різних видів діяльності.

2. Підготовка статистичних матеріалів Співтовариства повинна відповідати вимогам незаангажованості, надійності, об'єктивності, наукової незалежності, ефективності видатків та статистичної конфіденційності; вона не повинна бути надмірним тягарем для учасників економічної діяльності.

Стаття 286 (колишня стаття 213b)

1. З 1 січня 1999 року Співтовариство захищає інтереси особи у процесі обробки особистих даних; вільний рух таких даних застосовується до інститутів та органів, створених на підставі цього Договору.

2. До настання дати, згаданої в пункті 1, Рада, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 251, утворює незалежний наглядовий орган, відповідальний за моніторинг застосування цих актів Співтовариства до таких інститутів та органів Співтовариства, і приймає будь-які відповідні положення.

Стаття 287 (колишня стаття 214)

Члени інститутів Співтовариства, члени комітетів, офіційні особи та інші службовці Співтовариства зобов'язані, навіть після закінчення строку виконання ними своїх обов'язків, не розголошувати інформацію, яка підпадає під дію положень про професійну таємницю, особливо інформацію про підприємства, їх ділові відносини та їхні вартісні складові.

Стаття 288 (колишня стаття 215)

Договірна відповідальність Співтовариства регулюється законом, який застосовується до даного контракту.

У випадку позадоговірної відповідальності Співтовариство, відповідно до загальних принципів права, спільних для правових систем держав-членів, відшкодовує будь-яку шкоду, заподіяну його інституціями чи службовцями при виконанні ними своїх обов'язків.

Попередній пункт застосовується на тих же умовах до шкоди, заподіяної ЄЦБ або його службовцями при виконанні ними своїх обов'язків.

Особиста відповідальність службовців перед Співтовариством визначається положеннями, викладеними у Правилах для персоналу або в Умовах працевлаштування, які до них застосовуються.

Стаття 289 (колишня стаття 216)

Місцезнаходження інститутів Співтовариства визначається за спільною згодою урядів держав-членів.

Стаття 290 (колишня стаття 217)

Правила, що визначають застосування мови в інститутах Співтовариства, без шкоди для положень, які містяться у Правилах процедури Суду, встановлюються на підставі прийнятого одноголосно рішення Ради.

Стаття 291 (колишня стаття 218)

Співтовариство на території держав-членів користується такими привілеями та імунитетами, які необхідні для виконання ним своїх завдань, на умовах, викладених у Протоколі від 8 квітня 1965 року про привілеї та імунітет Європейських Співтовариств. Ті самі положення діють щодо Європейського центрального банку, Європейського валютного інституту та Європейського інвестиційного банку.

Стаття 292 (колишня стаття 219)

Держави-члени зобов'язуються не вдаватися до вирішення спорів стосовно тлумачення чи застосування цього Договору іншими способами, окрім тих, які визначені цим Договором.

Стаття 293 (колишня стаття 220)

Держави-члени, за необхідності, вступають у переговори одна з іншою з метою забезпечити своїм громадянам:

- захист особи та використання і захист прав на тих же умовах, які надаються кожною державою для своїх громадян;
- відміну подвійного оподаткування в межах Співтовариства;
- взаємне визнання компаніями чи фірмами, відповідно до положень другого пункту статті 48, збереження прав юридичної особи у випадку перенесення їх місцезнаходження з однієї країни до іншої, та можливість злиття між компаніями чи фірмами, які керуються законами різних країн.

– спрощення формальностей, які регулюють визнання та примусове виконання судових та арбітражних рішень.

Стаття 294 (колишня стаття 221)

Держави-члени надають громадянам інших держав такий самий режим, який діє стосовно своїх власних громадян щодо участі у капіталі компаній чи фірм в межах положень статті 48, і без шкоди для застосування інших положень цього Договору.

Стаття 295 (колишня стаття 222)

Цей Договір жодною мірою не порушує норми держав-членів, які регулюють систему володіння власністю.

Стаття 296 (колишня стаття 223)

1. Положення цього Договору не виключають застосування наступних норм:

(а) жодна держава-член не зобов'язана надавати інформацію, розголошення якої вона вважатиме таким, що суперечить суттєвим інтересам її безпеки;

(б) будь-яка держава-член може здійснювати такі необхідні заходи для захисту суттєвих інтересів своєї безпеки, що пов'язані з виробництвом або торгівлею зброєю, боєприпасами та військовими матеріалами; такі заходи не повинні мати несприятливого впливу на умови конкуренції на спільному ринку щодо продукції, яка не використовується безпосередньо у військових цілях.

2. Рада може, діючи на підставі одноголосно прийнятого рішення і за пропозицією від Комісії, внести зміни до переліку продукції, до якої застосовуються положення пункту 1(б) і який вона склала 15 квітня 1958 року.

Стаття 297 (колишня стаття 224)

Держави-члени консультуються між собою щодо здійснення спільних кроків, необхідних для усунення впливу на функціонування спільного ринку внаслідок заходів, які держава-член може бути змушена ввести у випадку серйозних внутрішніх проблем, що впливають на дотримання законності і порядку, у випадку війни, серйозної міжнародної напруженості, що складає загрозу війни, чи для виконання нею своїх зобов'язань, які вона прийняла на себе з метою підтримки миру та міжнародної безпеки.

Стаття 298 (колишня стаття 225)

Якщо заходи, здійснені за обставин, згаданих у статтях 296 і 297, мають своїм наслідком спотворення умов конкуренції на спільному ринку, Комісія разом із задіяною державою розглядає відповідність таких заходів до норм, викладених у цьому Договорі.

Шляхом часткової відміни процедури, викладеної у статтях 226 і 227, Комісія чи будь-яка держава-член може безпосередньо звертатися до Суду, якщо вважає, що інша держава-член зловживає повноваженнями, наданими статтями 296 і 297. Суд виносить своє рішення на закритому судовому засіданні.

Стаття 299 (колишня стаття 227)

1. Цей Договір застосовується у Королівстві Бельгія, Королівстві Данія, Федеративній Республіці Німеччина, Грецькій Республіці, Королівстві Іспанія, Французькій Республіці, Великому Графстві Люксембург, Королівстві Нідерланди, Республіці Австрія, Португальській Республіці, Республіці Фінляндія, Королівстві Швеція та Об'єднаному Королівстві Великобританії та Північної Ірландії.

2. Положення цього Договору застосовуються до французьких заморських територій, Азорських островів, Мадейри та Канарських островів.

Однак, беручи до уваги структурну, соціальну та економічну ситуацію французьких заморських територій, Азорських островів, Мадейри та Канарських островів, яка ще більше ускладнюється їхньою віддаленістю, ізоляваністю, малими розмірами, складною топографією та кліматом, економічною залежністю від кількох продуктів, поєднання яких значно стримують їхній розвиток, Рада, діючи на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, за пропозицією від Комісії і після консультацій з Європейським Парламентом, вживають конкретних заходів, спрямованих, зокрема, на встановлення умов застосування даного Договору в цих регіонах, включаючи і спільну політику.

Вживаючи відповідні заходи, згадані у другому підпункті, Рада бере до уваги такі сфери як митна, торговельна і податкова політики, вільні економічні зони, сільськогосподарська та риболовна політики, умови для постачання сировини та базових споживчих продуктів, державна допомога та умови доступу до структурних фондів, а також до горизонтальних програм Співтовариства.

Вживаючи відповідні заходи, згадані у другому підпункті, Рада бере до уваги особливі характеристики та обмеження найвіддаленіших районів, без порушення цілісності та узгодженості правового порядку Співтовариства, включаючи внутрішній ринок та спільну політику.

3. Спеціальні домовленості про асоціації, викладені в частині четвертій цього Договору, застосовуються до заморських країн і територій, перерахованих у додатку II до цього Договору.

Цей Договір не застосовується до заморських країн і територій, які мають особливі відносини з Об'єднаним Королівством Великобританії та Північної Ірландії та не включені до вищезгаданого переліку.

4. Цей Договір застосовується до європейських територій, відповідальність за зовнішні зв'язки яких лежить на державі-члені.

5. Положення цього Договору застосовуються до Аландських островів відповідно до положень, викладених у протоколі номер 2 до Акту стосовно умов вступу таких країн як Республіка Австрія, Португальська Республіка, Республіка Фінляндія, Королівство Швеція.

6. Незважаючи на попередні пункти:

(а) Цей Договір не застосовується до Фарерських островів;

(б) Цей Договір не застосовується до районів суверенної бази Об'єданого Королівства Великобританії та Північної Ірландії на Кіпрі;

(в) Цей Договір застосовується до островів Ла-Маншу та острова Мен лише в обсязі, необхідному для забезпечення виконання домовленостей щодо цих островів, викладених у цьому Договорі стосовно вступу нових держав-членів до Європейського економічного співтовариства та Європейського співтовариства по атомній енергії, підписаної 22 січня 1972 року.

Стаття 300 (колишня стаття 228)

1. Коли цей Договір передбачає укладення угод між Співтовариством та однією чи більше державами чи міжнародними організаціями, Комісія дає рекомендації Раді, яка дозволяє Комісії розпочати необхідні переговори. Комісія проводить ці переговори консультуючись зі спеціальним комітетом, призначеним Радою допомагати їй у виконанні цих завдань і в межах таких директив, які Рада може довести йому.

У здійсненні таких повноважень, покладених на неї цим пунктом, Рада діє на підставі рішень, прийнятих кваліфікованою більшістю, за винятком випадків, передбачених першим підпунктом пункту 2, що вимагають прийняття одностайного рішення.

2. Відповідно до повноважень Комісії у цій сфері, підписання угод, яке може супроводжуватися рішенням про їх тимчасове застосування до набуття ними чинності, та їх укладення здійснюється Радою за пропозицією від Комісії на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю. Рада повинна прийняти одноголосне рішення, коли справа

стосується галузей, для яких вимагається однаковість для прийняття внутрішніх правил та угод, згаданих у статті 310.

Шляхом часткового відхилення від норм, викладених у пункті 3, ті ж самі процедури застосовуються для рішень про призупинення застосування угоди, а також стосовно вироблення позиції, яку приймає від імені Співтовариства орган, створений за рішенням, прийнятим на підставі статті 310, коли цей орган покликаний приймати рішення, що мають юридичні наслідки, за винятком рішень, які доповнюють чи змінюють інституційні рамки угоди.

Європейський Парламент негайно і повністю інформується стосовно будь-яких рішень, прийнятих згідно з цим пунктом, що стосуються застосування чи призупинення угод, вироблення позиції Співтовариства в органі, який створюється за угодою, базованою на статті 310.

3. Рада укладає угоди після консультацій з Європейським Парламентом за винятком угод, згаданих у статті 133(3), включаючи випадки, коли ця угода стосується галузей, для яких процедура, згадана у статті 251 чи статті 252, вимагає прийняття внутрішніх правил. Європейський Парламент надає свої висновки протягом визначеного Радою часу залежно від нагальності справи. За відсутності висновків в межах визначеного терміну, Рада може діяти.

Шляхом відступу від попереднього підпункту, угоди, згадані у статті 310, та інші угоди, які створюють конкретні інституційні рамки шляхом організації процедури співпраці, угоди, які мають важливі бюджетні наслідки для Співтовариства, та угоди, які містять поправки до актів, прийнятих відповідно до процедури, згаданої у статті 251, укладаються після отримання згоди Європейського Парламенту. Рада та Європейський Парламент, за невідкладної ситуації можуть визначити ліміт часу для схвалення.

4. При укладанні угоди Рада може, шляхом відступу від пункту 2, дозволити Комісії схвалити зміни від імені Співтовариства, якщо угода передбачає їх прийняття за спрощеною процедурою чи органом, створеним згідно з цією угодою; вона може встановити спеціальні умови для такого схвалення.

5. Коли Рада передбачає укладення угоди, яка вимагає внесення змін до цього Договору, ці зміни спершу повинні бути прийняті у відповідності до процедур, викладених у статті 48 Договору про Європейський Союз.

6. Рада, Комісія чи держава-член можуть отримати висновки Суду щодо відповідності передбачуваної угоди положенням цього Договору. Якщо висновки Суду є протилежними, угода може набути чинності лише відповідно до статті 48 Договору про Європейський Союз.

7. Угоди, укладені на умовах, викладених у цій статті, є обов'язковими для інститутів Співтовариства та держав-членів.

Стаття 301 (колишня стаття 228a)

Якщо у спільній позиції чи в спільних діях, прийнятих згідно з положеннями Договору про Європейський Союз про спільну зовнішню політику та політику безпеки, передбачені кроки з боку Співтовариства щодо розриву чи обмеження, повністю чи частково, економічних відносин з однією чи більше третіми країнами, Рада вживає необхідні нагальні заходи. Рада діє на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю і на пропозицію від Комісії.

Стаття 302 (колишня стаття 229)

На Комісію покладено забезпечення підтримання всіх відповідних відносин з органами Об'єднаних Націй та її спеціалізованими установами.

Комісія забезпечує також підтримання необхідних зв'язків з усіма міжнародними організаціями.

Стаття 303 (колишня стаття 230)

Співтовариство встановлює відповідні форми співпраці з Європейською Радою.

Стаття 304 (колишня стаття 231)

Комісія встановлює тісну співпрацю з Організацією економічного співробітництва та розвитку, деталі якої визначаються за спільною згодою.

Стаття 305 (колишня стаття 232)

1. Положення цього Договору не впливають на положення Договору про заснування Європейського співтовариства з вугілля та сталі, зокрема щодо прав та обов'язків держав-членів, повноважень інститутів цього Співтовариства та правил, встановлених цим Договором для функціонування спільного ринку вугілля та сталі.

2. Положення цього Договору не порушують положень Договору, який створює Європейське співтовариство з атомної енергії.

Стаття 306 (колишня стаття 233)

Положення цього Договору не виключають існування чи створення регіональних союзів між Бельгією і Люксембургом або між Бельгією, Люксембургом та Нідерландами у той мірі, в якій цілі цих регіональних союзів не досягаються застосуванням цього Договору.

Стаття 307 (колишня стаття 234)

Права та обов'язки, що випливають з угод, укладених до 1 січня 1958 року, а для країн, що вступають, – до дати їхнього вступу, між однією чи кількома державами-членами з однієї сторони, і однією чи кількома третіми країнами з іншої сторони, не порушуються положеннями цього Договору.

Коли такі угоди не узгоджуються з цим Договором, держави-члени чи задіяні держави роблять усі відповідні кроки для усунення вищезазначених протиріч. Держави-члени, за необхідності, допомагають одна одній з цією метою і, за потреби, виробляють спільне ставлення.

При виконанні угод, згадуваних у першому пункті, держави-члени враховують той факт, що переваги, які надаються за цим Договором кожній державі-члену, безпосередньо впливають із заснування Співтовариства, і таким чином нероздільно пов'язані зі створенням спільних інститутів, наданням їм відповідних повноважень і тих самих переваг усіма іншими державами-членами.

Стаття 308 (колишня стаття 235)

Якщо під час функціонування спільного ринку виникає потреба у діях з боку Співтовариства з метою досягнення однієї з цілей Співтовариства, і якщо цей Договір не надає для цього необхідних повноважень, Рада, на підставі одноголосно прийнятого рішення, за пропозицією від Комісії та після консультацій з Європейським Парламентом, вживає відповідних заходів.

Стаття 309 (колишня стаття 236)

1. Якщо прийнято рішення про призупинення права голосу представника уряду відповідно до статті 7(2) Договору про Європейський Союз, то це право голосу призупиняється і стосовно цього Договору.

2. Більше того, при існуванні серйозного і постійного порушення державою-членом принципів, згаданих у статті 6(1) Договору про Європейський Союз, як це визначено відповідно до статті 7(1) цього Договору, Рада, на підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, може вирішити призупинити певні права даної держави-члена, які впливають з цього Договору. При цьому Рада бере до уваги можливі наслідки такого призупинення для прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб.

Обов'язки такої держави-члена за цим Договором у будь-якому випадку продовжують існувати для неї.

3. На підставі рішення, прийнятого кваліфікованою більшістю, Рада може внаслідок цього вирішити змінити або відкликати заходи, застосовані відповідно до пункту 2, у відповідь на зміни в ситуації, які обумовили їх вжиття.

4. При прийнятті рішень, згаданих у пунктах 2 і 3, Рада діє без урахування голосів представників урядів таких держав-членів. Шляхом часткового відступу від положень статті 205(2), кваліфікована більшість визначається при цьому як та сама частина зважених голосів задіяних членів Ради, як це викладено у статті 205(2).

Цей пункт також застосовується у випадку призупинення права голосу відповідно до пункту 1. У таких випадках рішення, яке вимагає одностайності, приймається без урахування голосів представників урядів таких держав-членів.

Стаття 310 (колишня стаття 238)

Рада може укладати з однією чи більше державами або міжнародними організаціями угоди про створення асоціацій, які передбачають взаємні права та обов'язки, спільні дії та особливі процедури.

Стаття 311 (колишня стаття 239)

Протоколи, що додаються до цього Договору, за взаємною згодою держав-членів, є його невід'ємною частиною.

Стаття 312 (колишня стаття 240)

Цей Договір укладається на необмежений строк.

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 313 (колишня стаття 247)

Цей Договір буде ратифікований Високими Договірними Сторонами, відповідно до їх конституційних процедур. Ратифікаційні грамоти будуть передані на збереження Уряду Італійської Республіки.

Цей Договір набуває чинності першого дня місяця, що починається після того, як остання держава, що підписала його, передала ратифікаційні грамоти на збереження. Якщо, однак, така передача здійснена менш ніж за 15 днів до початку наступного місяця, то Договір набуває чинності першого дня другого місяця після дати такої передачі.

Стаття 314 (колишня стаття 248)

Цей Договір, складений в одному примірнику на голландській, французькій, німецькій та італійській мовах, причому всі чотири тексти мають однакову дію, передається на збереження до архівів Уряду Італійської Республіки, яке надасть завірену копію кожному Уряду всіх держав, що підписали його.

Згідно з Договорами про вступ, тексти цього Договору датською, англійською, фінською, грецькою, ірландською, португальською, іспанською та шведською мовами також вважаються автентичними.

НА ПОСВІДЧЕННЯ уповноважені Представники підписали цей Договір.

Підписано в Римі двадцять п'ятого березня одна тисяча дев'ятсот п'ятдесят сьомого року.

П. Х. СПААК

АДЕНАУЕР

ПІНО

Антоніо СЕНЬЇ

БЕХ

Й. ЛУНС

Дж. Ч. СНОУ Д'ОППЮЕРС

ХОЛЬШТЕЙН

М. ФОРЕ

Гаетано МАРТИНО

Ламберт ШАУС

Дж. ЛІНХОРСТ ХОМАН

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

СПИСОК до Статті 32 Договору

1

№ за Брюссельською номенклатурою

2

Опис продуктів

ГЛАВА 1	Живі тварини
ГЛАВА 2	М'ясо та істівні м'ясні потроха
ГЛАВА 3	Риба, ракоподібні та моллюски;
ГЛАВА 4	Молочна продукція; пташині яйця; натуральний мед
ГЛАВА 5	
05. 04	Кишки, міхурі та шлунки тварин (за винятком риби), цілі та шматки
05. 15	Тваринні продукти, які не вказані або не включені до інших

	розділів; мертві тварини відповідно до Глави 1 або Глави 3, непридатні для людського споживання
ГЛАВА 6	Живе дерево та інші рослини; луковичні, коріння тощо;
ГЛАВА 7	різані квіти та декоративна зелень
ГЛАВА 8	Їстівні овочі та певні коріння та клубні
ГЛАВА 9	Їстівні фрукти та горіхи; шкурка динь або цитрусового плоду
	Кава, чай та спеції, за винятком парагвайського чаю (заголовок № 09.03)
ГЛАВА 10	Злаки
ГЛАВА 11	Продукти мукомольної промисловості; солод та крохмаль; клейковина; інулін
ГЛАВА 12	Олійне насіння та масличні культури; інші злаки, насіння та плоди; промислові та медичні рослини; солома та фураж
ГЛАВА 13	
Колишн. 13.03	Пектін
ГЛАВА 15	
15.02	Сало свині та топлений жири; топлений жир птиці
	Нетоплений жир бика, барана або кози; жир (у тому числі «перший сік»), вироблений з цих жирів
15.03	Лярд стеарін, олеостеарін та жирний стеарін, лярд олія, олео-олія та жирна олія, неемульсійні чи змішані або приготовлені будь-яким способом
15.04	Жир та масло, риби та морських ссавців, очищені чи не очищені
15.07	Встановлені рослинні масла, рідинні або тверді, сирі, не очищені, рафіновані або очищені
15.12	Тваринний або рослинний жир та олія, гідровані, рафіновані чи не рафіновані, без подальшої обробки
15.13	Маргарин, штучний жир та інший вироблений їстівний жир
15.17	Залишки після обробки жирових субстратів або тваринного чи рослинного віску
ГЛАВА 16	Готові продукти з м'яса, риби, крабів або молосків
ГЛАВА 17	
17.01	Буряк цукровий та тростинний цукор, твердий
17.02	Інший цукор; цукрові сиропи; штучний мед (або змішаний з натуральним медом); карамель
17.03	Патоки, з або без барвників
17.05 (*)	Ароматизований або кольоровий цукор, сиропи та патоки, але за винятком фруктових соків з додатками цукру у будь-якій пропорції
ГЛАВА 18	
18.01	Боби какао, цілі або мелені, сирі або смажені
18.02	Шкаралупа, лушпиння, шкіра та відходи какао
ГЛАВА 20	Готові продукти з овочів, фруктів або інших частин рослин
ГЛАВА 22	
22.04	Виноградний муст ферментований із зупиненою ферментацією без додавання спирту
22.05	Вино з свіжого винограду; виноградний муст із ферментацією, зупиненою додаванням спирту
22.07	Інші ферментовані напої (наприклад, сидр, грушовий сидр, та мед)
	Етиловий спирт або нейтральні спирти, денатуровані чи неденатуровані, будь-якої міцності, отримані з сільськогосподарської продукції, що внесена до списку Додатку 1 Договору, за винятком лікерів та інших спиртованих напоїв та складних алкогольних виробів (відомих як сконцентровані витяги) для виробництва напою
22.10 (*)	Оцет та замітники оцту
ГЛАВА 23	Залишки та відходи харчової промисловості; вироблений фураж для тварин
ГЛАВА 24	
24.01	Необроблений тютюн, тютюнові відходи
ГЛАВА 45	
45.01	Натуральний корок, необроблений, посічений, гранульований або мелений; відходи короку
ГЛАВА 54	
54.01	Льон, сирий або оброблений але непряжений; пакля з льону та відходи (у том числі витягнуті та перетерті з лахміття)
ГЛАВА 57	
57.01	Натуральна конопля (<i>Cannabis sativa</i>), сира або оброблена але непряжена; пакля та відходи з натуральної коноплі (у тому числі витягнуті та перетерті з лахміття або волокна)

(*) Заголовки додані Статтею 1 Положення № 7а Ради Європейського економічного співтовариства, 18 грудня 1959 (ОJ № 7, 30. 1. 1961, с. 71 – спеціальне видання (англійське видання) 1959-1962, с. 68).

ДОДАТОК II

ЗАМОРСЬКІ КРАЇНИ ТА ТЕРИТОРІЇ,
до яких застосовуються положення Частини 4 Договору

- Гренландія,
- Нова Каледонія та залежні території,
- Французька Полінезія,
- Французькі південні та антарктичні території,
- Уолліс та Футуна острови,
- Майотта,
- Сен-П'єр та Мікелон,
- Аруба,
- Нідерландські Антили:
 - Бонер,
 - Кюрасао,
 - Саба,
 - Сінт-Еустатіус,
 - Сен-Мартен.
- Ангілья,
- Кайманові острови,
- Фолклендські острови,
- Південна Джоргія та Південні Сандвічеві острови,
- Монсеррат,
- Піткерт,
- Свята Олена та залежні території,
- Британські території у Індійському океані,
- Острови Тьоркс та Кайкос,
- Британські Віргінські острови,
- Бермудські острови.